

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII.

Additions to the flora of the Czech Republic. XVII.

Pavel L u s t y k¹⁾ & Jan D o l e ž a l²⁾ [eds]

¹⁾ Moravský Lačnov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz

²⁾ Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Jiráskova 2, CZ-516 01 Rychnov nad Kněžnou; e-mail: jhdolezal@seznam.cz

Abstract

This seventeenth part of floristic contributions includes records on alien species found in the Czech Republic for the first time (*Cochlearia danica*, *Phleum exaratum* and probably also *Astragalus sulcatus* and *Scoparia dulcis*) and taxa newly escaped from cultivation (*Allium caeruleum*, *Asparagus verticillatus*, *Dichondra argentea*, *Gaura lindheimeri*, *Prunus tomentosa*, *Yucca flaccida*). Furthermore, critically endangered species (according to the Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new localities (e.g. *Agropyron pectinatum*, *Botrychium multifidum*, *Carex depressa* subsp. *transsilvanica*, *Cirsium brachycephalum*, *Dactylorhiza fuchsii* subsp. *sooana*, *Epipactis pontica*, *Glaucium corniculatum*, *Orchis morio*, *Potamogeton gramineus*, *P. ×angustifolius*, *Pseudognaphalium luteoalbum*, *Sagina apetalata*, *Samolus valerandi*, *Taraxacum disseminatum* and *Vulpia bromoides*). Finally, less rare and threatened species are reported from phytogeographical districts where they had not been recorded yet (*Chenopodium botrys*, *Corispermum leptopterum*, *Epipactis atrorubens*, *Geranium molle*, *Pulmonaria angustifolia*, *Scrophularia umbrosa* and *Vulpia myuros*).

Key words: Czech Republic, floristics, new findings

Nomenclatura: Danihelka et al. (2012)¹⁾, Chytrý (2007, 2009, 2013), Kubát et al. (2002), Kučera et al. (2012)

Úvod

Po roce opět shrnujeme výsledky práce floristů a taxonomů z území České republiky převážně za období 2017–2018. Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zasláných nám do redakce, uvádíme i ty, jež byly v roce 2017 (výjimečně i v roce 2016 a 2018) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony pro naši květenu nové a kriticky ohrožené (kategorie C1), u kterých uvádíme jen nové nálezy či ověření jejich výskytu po dlouhé době. Lokalizace druhů publikované v cizojazyčných článcích ponecháváme v původním znění. V roce 2018 vyšla v časopisu Preslia (ročník 90) šestá a sedmá část seriálu Rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Kaplan et al. 2018a, 2018b), který

¹⁾ Pro rod *Pilosella*.

je velice významným zdrojem dat o výskytu rostlinných druhů v ČR. Jednotlivé nové lokality publikovaných kriticky ohrožených druhů v tomto případě do Additament neexcerpujeme, tyto práce (včetně podrobných lokalit druhů) jsou volně přístupné na adrese www.preslia.cz.

Výsledky floristické práce za uplynulé období jsou opět neobyčejně pestré a velmi významné. Do květeny České republiky přibylo celkem 11 nových taxonů. Za zmínku stojí nový původní druh české květeny *Rubus velutinus*, již v minulosti českými botaniky rozlišovaný pod pracovním označením, avšak až v roce 2017 ztotožněný s uvedeným taxonem popsáním již v první polovině 19. století z Rakouska. Převážnou část ale představují druhy pěstované a nově zplaňující (*Allium caeruleum*, *Asparagus verticillatus*, *Dichondra argentea*, *Gaura lindheimeri*, *Prunus tomentosa*, *Yucca flaccida*). Mezi nově zavlečené druhy pak patří *Cochlearia danica*, halofyt šířící se podél silnic a dálnic, *Gypsophila perfoliata*, v minulosti zavlečený druh na Ostravsku a *Phleum exaratum* ze železniční stanice v České Skalici; do této kategorie patří nejspíš i *Astragalus sulcatus* nalezený v zářezu železniční tratě nedaleko Újezdu u Brna a v budoucnu možná i tropický plevel *Scoparia dulcis* nalezený v jednom brněnském zahradnictví. Již tradičně převážná většina nových nálezů spadá do kategorie kriticky ohrožených druhů (C1); jedná se například o *Agropyron pectinatum*, *Botrychium multifidum*, *Carex depressa* subsp. *transsilvanica*, *Cirsium brachycephalum*, *Dactylorhiza fuchsii* subsp. *sooana*, *Epipactis pontica*, *Glaucium corniculatum*, *Orchis morio*, *Potamogeton gramineus*, *P. ×angustifolius*, *Pseudognaphalium luteoalbum*, *Sagina apetala*, *Samolus valerandi*, *Taraxacum disseminatum* a *Vulpia bromoides*. Zajímavý je druhotný výskyt pro naši květenu vyhybnulého druhu *Geranium lucidum* v Praze na Chodově a významný je také nález druhu *Leontodon saxatilis*, který je v České republice považován za nezvěstný (A2); téměř jistě se však jedná jen o druhotný výskyt.

Zajímavé výsledky přinesla i nedávná revize položek rodu *Amaranthus* uložených v herbářích PR, PRA, PRC a BRNU; uvádíme zde například informace o druzích *Amaranthus bouchonii*, *A. hybridus*, *A. patulus* a některých hybridech, např. *A. ×ozanonii*. Řada taxonů zde publikovaných byla nalezena ve fytogeografických celcích, ze kterých dosud nejsou uváděny v Květeně ČR (např. *Chenopodium botrys*, *Corispermum leptopterum*, *Epipactis atrorubens*, *Geranium molle*, *Scrophularia umbrosa* nebo *Vulpia myuros*).

Všechny v Additamentech uváděné lokality jsou zařazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného administrativního okresu. Většina lokalit je doplněna o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Thiers 2019), jsou-li v soukromé sbírce, pak zkratkou „herb.“ a příjmením majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „photo“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad.

Kategorie ohrožení druhů uvádíme podle poslední verze Červeného seznamu naší flóry (Grulich 2017), která poprvé obsahuje navíc i kategorie ohrožení IUCN (2012a, 2012b, 2014) pro jednotlivé taxony; šípkou je případně označen návrh na její změnu. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, EVL – evropsky významná lokalita.

V případě literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu *Preslia* používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších *Additamentech*. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem; tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci *Additament*.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v *Additamentech* je zveřejněn na webových stránkách časopisu *Zprávy České botanické společnosti* (<https://botanospol.cz/cs/node/1924>). Všechna floristická data, která jsou publikována v tomto dílu *Additament*, vyjma údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a z časopisu *Preslia*, byla vložena do floristické databáze PLADIAS (<https://pladias.ibot.cas.cz>).

Všem našim přispěvatelům patří velký dík, jejich spolupráce si velmi ceníme. Bez nich by *Additamenta* nemohla vycházet v takové podobě jako doposud. Věříme, že nám zachovají svoji přízeň i v dalších pokračováních tohoto floristického seriálu.

***Agropyron pectinatum* (M. Bieb) P. Beauv.**

C1/CR

18b. Dolnomoravský úval, 7169a, Sudoměřice (distr. Hodonín): moravská strana hraničního mostu přes Zlatnický (Skalický) potok 80 m JV nad soutokem se Sudoměřickým potokem, okraje polní cesty v místě nájezdu na most a její střed od mostu dolů, 48°52'13,5"N, 17°13'44,9"E, 170 m n. m., monodominantní porost na ploše přes 5 m² (7. 6. 2014 not. *P. Dřevojan*; 29. 6. 2018 leg. *K. Fajmon*, BRNU); středový pás polní cesty vedoucí souběžně se železniční tratí 0,8 km ZJZ od vlakového nádraží, 48°52'11"N, 17°13'59"E, 170 m n. m. (7. 6. 2014 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).

Původ nalezených rostlin bude zřejmě obdobný jako v případě nedalekých nalezišť u Veličky mezi Lipovem a Tasovem (Jongepier et al. 2007) – patrně souvisí se stavebními úpravami a výsevy při stavbě mostku nebo zpevňování břehů kanalizovaného toku.

K. Fajmon

Jongepier J. W., Fajmon K. & Otýpková Z. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a v přílehlém okolí: nové druhy pro území. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 117–135.

***Aira caryophyllea* L.**

C1/CR

21a. Hanácká pahorkatina, 6368c, Cakov (distr. Olomouc): suchý kraj lesa, při severním okraji osady Nové Dvory, 49°37'13,2"N, 17°02'18,6"E, 328 m n. m., rozsáhlý porost na okraji hřiště a lesa tvořený mnoha tisíci rostlinami (24. 5. 2017 leg. *M. Dančák*, OL; Dančák in Dančák & Kocián 2017). Jedná se o ověření výskytu po několika desetiletích.

71a. Bouzovská pahorkatina, 6266d, Vranová (distr. Svitavy): svahová loučka pod okrajem lesa nad pravým břehem Vranovského potoka 0,74 km SSZ od kaple v obci, 49°43'26,0"N, 16°49'12,8"E, 375 m n. m., stovky rostlin v narušeném mezernatém trávníku (7. 6. 2016 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Jedná se o unikátní nález. Druh nebyl v tomto fytogeografickém podokresu dosud nikdy nalezen. Známe není ani z navazujících území – celé Českomoravské mezihorí, Dražanská plošina, Zábřežsko-uničovský úval a Hanušovická vrchovina. Nejbližší doložené výskyty náleží poměrně dávné minulosti: 1873 u Koroužného na Svratecku (kv. 6464c), 1919–1967 několik nálezů SSZ od Náměště na Hané (kv. 6368) (vše Kaplan in Kaplan et al. 2015). Z nich se v současnosti druh vyskytuje patrně jen na lokalitě u Cakova (viz výše).

Bohatou populaci ovsíčku obecného u Vranové doprovázejí další regionálně významné druhy. V mezernatém trávníku při okraji lesa byly zamenány např. *Anthemis tinctoria*, *Cerastium brachypetalum*, *Galium pumilum*, *Myosotis discolor* (vše leg. P. Lustyk, herb. Lustyk), *Carex montana*, *Genista germanica* a *Pilosella bauhinii*.

P. Lustyk

Allium angulosum L.

C3/NT

20b. Hustopečská pahorkatina, 7069b, Bzenec (distr. Hodonín): Růžené, 730 m V od kóty Horní hory (292,0 – východnější vrchol), 48°58'59,3"N, 17°17'19,9"E, 240 m n. m., ruderalizovaný a silně zaplevelený (dominance *Setaria viridis*, snad vlivem používání herbicidů proti dvouděložným bylinám) střed polní cesty vedoucí mladými ovocnými sady, několik kvetoucích stvolů ve dvou trsech (7. 8. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6969d, Domanín (distr. Hodonín): Přídanky ve Žlebech, 49°01'01,6"N, 17°18'17,8"E, 250 m n. m., zterasovaná stepní stráňka zarůstající jednotlivě keři, čtyři plodné stvolky ve třech trsech (13. 9. 2018 not. K. Fajmon).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6969d, Syrovín (distr. Hodonín): Kopaniny, nekosená, pomalu zarůstající suchá stráňka nad roklí levostranné zdrojnice Syrovinky 390 m Z od kostela v obci, 49°01'43,6"N, 17°15'24,1"E, 285 m n. m., ve vyjetých kolejších občas používané polní cesty a jejich blízkém okolí, 12 trsů, v každém po několika kvetoucích až plodných stvolech (16. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Syrovín: pod Kopaninami, nekosená pomalu zarůstající suchá stráňka nad Syrovinkou 330 m ZJZ od kostela v obci, 49°01'35,9"N, 17°15'29,2"E, 265 m n. m., pět plodných trsů (16. 8. 2018 not. K. Fajmon).

Z části Hustopečské pahorkatiny východně od Kyjova dosud česnek hranatý nebyl znám, s výjimkou historického výskytu u Vlkoše (Duchoslav et al. 2007); všechny lokality od Moravského Písku zařazené v této práci do fytochorionu Hustopečská pahorkatina se podle lokalizace ve skutečnosti nacházejí v Dolnomoravském úvalu.

K. Fajmon

78. Bílé Karpaty lesní, 7170c, Radějov (distr. Hodonín): PR Kútky, asi 790 m JV od kóty Veselka (495), 48°50'03"N, 17°23'36"E, 440 m n. m., vlhčí partie bělokarpatské květnaté louky (toho času značně spasené oborními daňky), jeden sterilní trs několika listů (24. 5. 2008 not. K. Fajmon, M. Kočí & I. Jongepierová); 20 kvetoucích lodyh (20. 7. 2010 not. P. Dřevojan & M. Chudomelová). – Radějov: asi 1 km J–JJZ od kóty Veselka, 48°49'45"N, 17°23'01"E, 365 m n. m., vlhčí partie bělokarpatské květnaté louky, 15 kvetoucích lodyh (20. 7. 2010 not. P. Dřevojan & M. Chudomelová).

Uvedené bělokarpatské lokality doplňují znalosti o současném rozšíření druhu ve vlastní PR Kútky – zatím byl udáván jen z ochranného pásma rezervace a navazujícího Měsíčního údolí (Duchoslav et al. 2007).

K. Fajmon

Duchoslav M., Bártová V. & Krahulec F. (2007): Rozšíření druhů rodu česnek (*Allium*) v České republice. II. Druhy sekce Rhizirideum (*A. angulosum*, *A. senescens* subsp. *montanum*). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 25–64.

***Allium caeruleum* Pall.**

18b. Dolnomoravský úval, 7169a, Rohatec (distr. Hodonín): v zářezu železniční vlečky asi 440 m SV od železniční stanice Rohatec, 48°53'46,5"N, 17°12'05,0"E až 48°53'43,9"N, 17°12'06,3"E, 186 m n. m., ca 60 kvetoucích rostlin, zhruba dvě třetiny s pacibulkami v okolících (2. 6. 2017 not. et det. J. Uher; 8. 6. 2018 leg. J. Uher, PRA 15118, PRA 15119, rev. F. Krahulec).

Nový zplnělý druh v květeně České republiky.

Na počátku léta roku 2017 jsem nedaleko železniční stanice v Rohatci zaznamenal při okraji borového lesa, na sklonech zářezu železniční vlečky k někdejší ratíškovickým lignitovým dolům, česnek s neobvykle modře zbarvenými květy, v němž byl rozpoznán středoasijský druh *Allium caeruleum*. Kvetly jen dvě rostliny, zhruba čtyři desítky dalších měly ještě poupatá uzavřená v toulcích. Při průzkumu lokality v roce 2018 bylo zjištěno 58 kvetoucích rostlin na úseku podél trati asi 70 m dlouhém, v ostrůvcích kostřavových trávníků, místy s průniky ovsíku. Pravděpodobně jde o první záznam zplnění tohoto druhu v Evropě, nově přičítaného (Khassanov 2000, Friesen et al. 2006) svébytné sekci *Caerulea* v podrodu *Allium*.

Allium caeruleum má nevelkou vejcovitou cibuli, stvoly obvykle do půl metru vysoké (výjimečně vyšší), jsou zhruba do třetiny výšky obalené purpurově zbarvenými pochvami čárkovitých, nanejvýš 5 mm širokých, dutých a na průřezu trojúhelníkovitých, na líci mělce žlábkovitých, sivozelených, obvykle hladkých a za květu nezasyhajících listů, nedosahujících vrcholu stvolu. Květy se rozvíjejí na stopkách zhruba shodné délky v mnohokvětých, kulovitých, až 50 mm širokých okolících (často s pacibulkami), podepřených dvoucípy, blanitými, vytrvávajícími toulci. Okvětní lístky jsou azurově modré s tmavší žilkou, kopinaté, na vrcholu tupé, stěží 5 mm dlouhé (v obou kruzích zhruba stejně) a 1–2 mm široké (vnější bývají širší). Tyčinky s nitkami v délce okvěti se k bázi rozšiřují a vzájemně srůstají, vnitřní jsou širší a často mívají po páru zoubků; purpurové čnělky kulovitých semeníků s vyhloubenými medníky vynikají z okvěti. Jde o vcelku hojný středoasijský druh suchých a často zasolených (Friesen 1987) plání, rozšířený od pobřeží Kaspického moře (Khassanov et al. 2013) do ujugurských horských stepí, v nichž vystupuje do nadmořské výšky 2300 m (Xu & Kamelin 2000).

Uvedení druhu do evropských zahrad je opředeno řadou nejasností. V chiswickské zahradě Královské zahradnické společnosti v Londýně byly rostliny dopěstovány ze semen poslaných roku 1834 Fischerem z petrohradské botanické zahrady (Lindley 1841), kam

druh z Altaje přivezl a jako *Allium azureum* popsal Ledebour (1830). Nicméně Jacques (1832) poznamenává, že jej pod stejným jménem z nejmenovaných pruských školek získal pro pařížskou botanickou zahradu už roku 1829. Navzdory pozdější osvětě ohledně platného jména (Lindley 1840, Lemaire 1847) se rostliny do zahrad rychle šířily právě pod jménem Ledebourovým a vlastně jsou pod ním nezhřídka nabízeny dodnes. Snadno se množí, holandskými producenty jsou každoročně pěstovány zhruba na třech hektarech – jde především o klony s okoliky chudými na pacibulky, i ty se však v zahradách umí rychle šířit (Regel 1857, Shukla et al. 2016) a patří k nejlevněji prodávaným okrasným česnekům. Je vlastně s podivem, že až dosud nebylo zplanění druhu v žádné z evropských zemí publikováno – s vysokou pravděpodobností jsou další záznamy jen otázkou času. Nicméně, na sledované lokalitě není další šíření ani dlouhodobé přetrvávání tohoto česneku příliš pravděpodobné vzhledem k plánované výstavbě dálniční spojky D55 v její bezprostřední blízkosti.

J. Uher

- Friesen N. V. (1987): *Allium* L. – luk. – In: Malyševa L. I. & Peškova G. A. [eds], Flora Sibiri, Vol. Araceae – Orchidaceae, p. 55–96, Nauka, Novosibirsk.
- Friesen N. V., Fritsch R. M. & Blattner F. R. (2006): Phylogeny and new intrageneric classification of *Allium* (Alliaceae) based on nuclear ribosomal DNA ITS sequences. – *Aliso* 22: 372–395.
- Jacques A. (1832): Ail azuré (*Allium azureum*, Ledbours). – *Journ. Fl. Jard.* 54: 102.
- Khassanov F. O. (2000): Subinfrageneric grouping in genus *Allium* L. subgenus *Allium*. – In: Ashurmetov O. et al. [eds], Plant life in South-West and Central Asia, p. 107–112, Chinor, Tashkent.
- Khassanov F. O., Karimov F. & Tirkasheva B. (2013): Taxonomic revision and lectotypification of *Allium* L. sect. *Coerulea* (Omelcz.) F. O. Khass. – *Stapfia* 99: 208–234.
- Ledebour C. F. (1830): Flora Altaica. – Berlin.
- Lemaire C. (1847): *Allium caeruleum*. – *Fl. Serres Jard. Eur.* 3, tab. 8.
- Lindley J. (1840): *Allium coeruleum*. – *Bot. Reg.* 26, tab. 51.
- Regel E. (1857): Zierpflanzen des Petersburger Gartens. – *Gartenflora* 6(2): 77–80.
- Shukla A., Ramteke V., Kashyap S. & Netam M. (2016): Production of *Alliums* as cut flowers. – *Innovative Farming* 1 (4): 200–204.
- Xu J. M. & Kamelin R. V. (2000): *Allium* L. – In: Wu Z. Y. & Raven P. H. [eds], Flora of China 24: 165–202, Science Press, Beijing & Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.

Amaranthus bouchonii Thell.

- 11b. Poděbradské Polabí, 6057b, Hlízov (distr. Kutná Hora): in fossa iuxta viam paganam in parte pagi austro-occid. in vicino aedificiorum recentium, satis copiose atque in locis aliis vicinis, 49°58'50"N, 15°17'29"E, 215 m n. m. (1. 9. 2005 leg. M. Marek, det. ut *Amaranthus powellii*, PR; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus bouchonii*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6469a, Olomouc-Slavonín: dálnice ve směru od Brna u křižovatky SSZ od Slavonína, střed dálnice, 49°34'20"N, 17°13'46"E, 230 m n. m. (7. 9. 2005 leg. M. Ducháček, det. ut *Amaranthus powellii*, PR; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus bouchonii*).
- 24b. Sokolovská pánev, 5742c, Vintířov (distr. Sokolov): v obci (1. 9. 1977 leg. J. Husáková, 1989 det. V. Jehlík ut *Amaranthus bouchonii*, PRA; 2013 rev. D. R. Letz).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín-Rozbělesy: šterkovitý náplav na východním břehu kosy zimního přístavu 0,8 km JV od železniční stanice Děčín hlavní nádraží, 50°46'05,0"N 14°12'39,8"E, ca 120 m n. m. (11. 9. 2015 leg. D. R. Letz & P. Dřevojan, det. D. R. Letz, SAV).

46b. Kaňon Labe, 5151c, Děčín-Dolní Žleb: velký štrkovo-piesčitý náplav na brehu rieky Labe JJV od obce, 50°50'11,6"N 14°13'33,9"E, ca 125 m n. m. (11. 9. 2015 leg. D. R. Letz & P. Dřevojan, det. D. R. Letz, SAV).

V Českej republike bol *A. bouchonii* dosiaľ známy iba ako prechodne zavlečený v roku 1948 na rumovisku v Jablonci nad Nisou (1948 leg. *Wünsch*, LIM; Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 298). V súčasnosti ide určite o častejši, ale prehliadaný naturalizovaný neofyt. Často sa kríži s druhom *A. retroflexus* (pozri *A. ×ralletii*) na miestach ich spoločného výskytu. Okrem typických nepukavých toboľiek bez viečka sa tento druh líši od príbuzného *A. powellii* celkovým habitom a sfarbením rastlín, iným rozkonárením súkvetia, konzistenciou a morfológiou listeňov, dĺžkou okvetných lístkov, počtom chromozómov, ako aj ekológiou (cf. Wilkin 1992, Letz 2016).

D. R. Letz

Letz D. R. (2016): *Amaranthus* L. Láskevce. – In: Goliašová K. & Michalková E. [eds], Flóra Slovenska VI/4: 42–130, Veda, Bratislava.

Wilkin P. (1992): The status of *Amaranthus bouchonii* Thellung within *Amaranthus* L. section *Amaranthus*: new evidence from studies of morphology and isozymes. – Bot. J. Linn. Soc. 108: 253–267.

***Amaranthus hybridus* L.**

4b. Labské stredohoří, 5350b, Krásné Březno (distr. Ústí nad Labem): niekoľik exemplárov na prekladišti na ľavom brehu Labe, ca 135 m n. m. (8. 10. 1968 leg. *V. Jehlík*, 1970 det. P. Aellen ut *Amaranthus patulus*, PRA).

7b. Podřipská tabule (při hranici s 11a. Všetatské Polabí), 5652b, Mělník: jeden exemplář v labském přístavu, ca 160 m n. m. (4. 10. 1968 leg. *V. Jehlík*, 1970 det. P. Aellen ut *Amaranthus patulus*, PRA).

7c. Slánská tabule, 5750c, Slaný (distr. Kladno): 8 exemplářů na rumišti při silnici u přádelny bavlny Benar 10 na okraji města, zavlečen s bavlněným odpadem, ca 280 m n. m. (29. 10. 1966 leg. *V. Jehlík*, 1970 det. P. Aellen ut *Amaranthus patulus*, PRA).

11b. Poděbradské Polabí, 5957a, Veltruby (distr. Kolín): více exemplářů na kompostu za statkem JZD na okraji obce, 195 m n. m. (22. 10. 1972 leg. *V. Jehlík*, det. ut *Amaranthus patulus*, PRA). – Veltruby: 8 exemplářů u statku JZD na okraji obce, 195 m n. m. (1. 10. 1973 leg. *V. Jehlík*, det. ut *Amaranthus patulus*, PRA).

11b. Poděbradské Polabí, 5957c, Kolín-Zálabí: na dvoře továrny Soja, jeden exemplář zavlečen se sójovými boby, ca 200 m n. m. (1. 10. 1973 leg. *V. Jehlík*, det. ut *Amaranthus patulus*, PRA). – Kolín-Zálabí: na dvoře továrny Soja, 1 exemplář zavlečen se sójovými boby, ca 200 m n. m. (28. 10. 1981 leg. *V. Jehlík*, *Z. Kropáč* & *I. Landa*, det. ut *Amaranthus patulus*, PRA). – Kolín-Zálabí: velmi vzácně na dvoře továrny Soja, zavlečen se sójovými boby, ca 200 m n. m. (1. 11. 1983 leg. *V. Jehlík* & *J. Smažik*, det. ut *Amaranthus patulus*, PRA).

46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín: vzácně při železniční vlečce u prekladiště Staré Loubí na pravém brehu Labe, 125 m n. m. (7. 10. 1968 leg. *V. Jehlík*, det. ut *Amaranthus patulus*, PRA).

60. Orlické opuky, 5863d, Doudleby nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): roztroušeně na rumišti u přádelny bavlny Orban 05 na jihu obce, zavlečen s bavlněným odpadem, ca 280 m n. m. (19. 10. 1966 leg. *V. Jehlík*, 1970 det. P. Aellen ut *Amaranthus patulus*, PRA). – Doudleby nad Orlicí: více exemplářů na rumišti u přádelny bavlny Perla 07 (dříve Orban 05) na jihu obce, zavlečen s bavlněným odpadem, ca 280 m n. m. (21. 10. 1967 leg. *V. Jehlík*, 1970 det. P. Aellen ut *Amaranthus patulus*, PRA).

Vše 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus hybridus*.

Veľmi teplomilný taxón, viazaný na tropické až subtropické pásmo, do mierneho pásma je iba vzácné a prechodne zavliekaný. V Českej republike bol tento prechodný výskyt viazaný hlavne na miesta spojené so spracovaním dovážanej bavlny a sóje. Uvedené herbárové položky dosiaľ neboli publikované, sú dokladmi k rozšíreniu uverejnenému v Květene ČR (cf. Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 297). *Amaranthus hybridus* autori väčšinou, a ani v Českej republike, neodlišujú od príbuzného *A. patulus* (pozri ďalej). Na rozdiel od neho má *A. hybridus* s. str. súkvetia bohato a husto rozkonárené, s mnohopočetnými bočnými paklami a listene dlhé iba max. 2–3 mm.

D. R. Letz

***Amaranthus patulus* Bertol.**

- 4c. Úštěcká kotlina, 5352c, Kravaře (distr. Česká Lípa): pole na úpatí západného svahu vrchu Ronov JV od obce (29. 8. 1983 leg. J. Unar, det. ut *Amaranthus chlorostachys*, BRNU 511321).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Vršovice: více exemplářů na jednom místě na seřadovacím nádraží, ca 230 m n. m. (12. 10. 1968 leg. V. Jehlík, 1970 det. ut *Amaranthus chlorostachys* var. *aristulatus*, PRA).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5957a, Velký Osek (distr. Kolín): 2 exempláře v zelinářském poli nedaleko drůbežárny u jihozápadního okraje obce, ca 190 m n. m. (15. 10. 1972 leg. V. Jehlík, det. ut *Amaranthus chlorostachys* var. *aristulatus*, PRA).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno-Tuřany: skládka v bývalé pískovně v Brně u Tuřan (11. 9. 1968 leg. F. Grüll, det. S. Priszter ut *Amaranthus chlorostachys* f. *bellardii*, BRNU 451018; Grüll & Priszter 1969 ut *Amaranthus patulus*; 1981 det. V. Jehlík ut *Amaranthus powellii*).
49. Frýdlantská pahorkatina, 5156b, Raspenava (distr. Liberec): jeden exemplář na rumišti u vápencového lomu JV od Vápenného vrchu, zavlečen s vlněným odpadem, ca 360 m n. m. (7. 10. 1957 leg. V. Jehlík, 1970 det. ut *Amaranthus chlorostachys* var. *aristulatus*, PRA).
- Vše 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus patulus*.

Druh *A. patulus* väčšina autorov v súčasnosti považuje za synonymum druhu *A. hybridus* L. Podľa Iamonica (2014) lektotyp *A. patulus* dobre zodpovedá vymedzeniu *A. hybridus*. Tento koncept sa uplatňuje aj v Českej republike (Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 297, Jehlík in Kubát et al. 2002, Danihelka et al. 2012). V novej slovenskej koncepcii (Letz 2016) sa meno *A. patulus* používa pre rastliny *A. hybridus* s. l. s rozložitejším habitom, s riedkym rozkonárením a väčšou ochabnutosťou súkvetia a s o niečo dlhšími listeňmi [max. 4–5(–5,5) mm]. Ak sa však na základe ďalšieho štúdia ukáže, že tieto rastliny ešte spadajú do vymedzenia *A. hybridus* s. str., potom je otázna taxonomická identita morfolocky odlišných prechodne zavlečených rastlín, ktoré tu (pozri vyššie) označujeme ako *A. hybridus* s. str. Problematika vyžaduje ďalšie štúdium, predbežné označovanie oboch typov menom *A. hybridus* je legitímne.

K *A. patulus* (v našom chápaní) patria rastliny, ktoré mnohí autori zaradovali k širšie chápanému druhu *A. powellii*, pričom ich považovali za variant s kratšími listeňmi, resp. konvergentný k *A. hybridus*. *Amaranthus patulus* však nemá až také dlhé a tuhé listene, *A. powellii* má listene dlhé až do 6–7 mm. Variabilita druhu *A. patulus* môže byť ovplyvnená aj introgresiou znakov druhu *A. retroflexus*, s ktorým sa kríži najčastejšie (pozri *A. ×galii*).

D. R. Letz

- Grüll F. & Priszter S. (1969): *Amaranthus patulus* Bertoloni – eine neue Art der tschechoslowakischen Flora. – Preslia 41: 245–247, tab. XX.
- Iamónico D. (2014): Nomenclature survey of the genus *Amaranthus* (Amaranthaceae) 3. Names linked to the Italian flora. – Pl. Biosystems 150: 519–531.
- Letz D. R. (2016): *Amaranthus* L. Láskevce. – In: Goliašová K. & Michalková E. [eds], Flóra Slovenska VI/4: 42–130, Veda, Bratislava.

***Amaranthus tuberculatus* var. *rudis* (J. D. Sauer) Costea & Tardif**

- 46b. Kaňon Labe, 5151c, Děčín-Dolní Žleb: Labe, asi 20 m před značkou plavby ČSPL 103, v bujném merlikovém porostu nad náplavem, „jediná, 2 m vysoká kytka, *Amaranthus* teprve nyní kvetoucí!, nápadně větvený až nahoru a větve mají tendenci se ohýbat dolů“ (25. 9. 2003 leg. J. Hadinec & P. Bauer, det. ut *Amaranthus* cf. *palmeri*, PRC; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus tuberculatus* var. *rudis*).

Výskyt tohoto původem amerického druhu z podrodu *Acnida*, zahřňajícího dvojdomé taxóny, bol v České republice zaznamenaný v letech 1967–1971 v Mělníku, Kolíne, Mnichovom Hradišti, Liberci a Turnove (Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 308) a prvýkrát v roku 1982 tiež v Děčíně (21. 9. 1982 leg. V. Jehlík, PRA; 2013 rev. D. R. Letz) pod menom *Amaranthus rudis*, ktoré je akceptované aj v najnovšom checkliste (Danihelka et al. 2012). Herbárové doklady k týmto údajom sú deponované v PR a PRA (vidi!). Pratt & Clark (2001) poukázali na to, že *A. rudis* je konšpecifický s atepálnym druhom *A. tuberculatus* (Moq.) J. D. Sauer, a že *A. rudis* predstavuje iba formy s vyvinutými okvetnými lístkami v počte 1–2. Preto sa začal rozlišovať iba jeden spoločný druh *A. tuberculatus* (Iamónico 2015a, 2015b), hoci niekedy sa v rámci neho rozlišujú aspoň variety (Costea et al. 2005). V Európe je *A. tuberculatus* var. *rudis* naturalizovaný v pobrežných porastoch niektorých riek, hlavne na juhu kontinentu.

D. R. Letz

- Costea M., Weaver S. E. & Tardif F. J. (2005): The biology of invasive alien plants in Canada. 3. *Amaranthus tuberculatus* (Moq.) Sauer var. *rudis* (Sauer) Costea & Tardif. – Can. J. Plant Sci. 85: 507–522.
- Iamónico D. (2015a): Amaranthaceae. – In: Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. URL: <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/> [navštíveno 15. 5. 2016]
- Iamónico D. (2015b): Taxonomic revision of the genus *Amaranthus* (Amaranthaceae) in Italy. – Phytotaxa 199: 1–84.
- Pratt D. B. & Clark L. G. (2001): *Amaranthus rudis* and *A. tuberculatus* – one species or two? – J. Torrey Bot. Soc. 128: 282–296.

***Amaranthus caudatus* L. × *A. retroflexus* L.**

- 7d. Bělohorská tabule, 5951a/b, Hostivice (distr. Praha): in ruderatis viaticis in Hostivice, ca 360 m s. m. (8. 10. 1956 leg. S. Hejný, PR, 1982 det. V. Jehlík ut „*Amaranthus caudatus* × *A.* ?“).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Vršovice: in ruderatis magnis non procul sepulcreto, ca 230 m s. m. (14. 9. 1950 leg. S. Hejný, PR, 1970 det. Aellen ut *Amaranthus caudatus* × *chlorostachys* var. *pseudoretroflexus* = *A.* × *alleizettei*; Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 309 ut *Amaranthus caudatus* × *powellii*, tři herbárové položky).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Karlín: in ruderatis magnis inter stationes viae ferratae Karlín-přístav et inter locos „Invalidovna“ dictos, ab aggere viae ferratae ad alveum vetustum fluvii Vltava, ca

- 180 m s. m. (9. 1945 leg. S. Hejný, PR, 1970 det. Aellen ut *Amaranthus caudatus* × *chlorostachys* var. *chlorostachys*; Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 309 ut *Amaranthus caudatus* × *powellii*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno-Tuřany: jeden exemplář na městském smetišti, 230 m n. m. (13. 10. 1966 leg. V. Jehlík et al., PRA, 1972 det. ut *Amaranthus alleizettei*; Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 309 ut *Amaranthus caudatus* × *powellii*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Plzeň: [vy]set v okresní školce (1. 10. 1926 leg. F. Maloch, BRNU 189089, det. ut *Amaranthus sanguineus*; 1983 det. V. Jehlík ut „*Amaranthus caudatus* × *A*: ?“).
- Vše 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus caudatus* × *A. retroflexus*.

Vzácně sa vyskytujúci hybrid, vznikajúci najmä v kultúre pestovaného druhu *A. caudatus*, v ktorej sa ako burina spontánne vyskytne aj *A. retroflexus*. Z kultúry sa môže dostať aj na iné stanovištia. Bočné konáre súkvetia tohto hybridu sú kratšie a kompaktnéjšie než pri čistom *A. caudatus*. Jeden z rodičov – *A. retroflexus* – bol v Českej republike mylne identifikovaný ako *A. powellii* a preto sa hybrid nesprávne označoval ako *A. ×alleizettei* (cf. Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 309, Jehlík in Kubát et al 2002, Danihelka et al. 2012).

D. R. Letz

Amaranthus × *galii* Sennen & Gonzalo

[*A. patulus* × *A. retroflexus*]

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno-Tuřany: skládka u Tuřan (10. 1967 leg. F. Grüll, BRNU 432346, det. ut *Amaranthus chlorostachys*; 1981 det. V. Jehlík ut *Amaranthus powellii*). – Brno-Tuřany: in ruderalis d. Tuřany prope Brno (9. 1967 leg. F. Grüll, BRNU 433722, 1968 det. S. Priszter ut *Amaranthus patulus*; 1982 rev. V. Jehlík ut *Amaranthus patulus*).
16. Žnojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno[Štýřice]: skládka v bývalé Kohnově cihelně u kolonie zahrádek, ulice Vinohrady ve směru nemocnice na Červeném kopci (6. 10. 1971 leg. F. Grüll, BRNU 450704, det. S. Priszter ut *Amaranthus patulus*; 1982 rev. V. Jehlík ut *Amaranthus patulus*).
- Vše 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus* × *galii*.

Hybrid (introgresant) sa od čistého *A. patulus* odlišuje početnejšími dlhšími chlpmi na rube listov, tuhšími a kratšími konármi súkvetia a dlhšími okvetnými lístkami. Od *A. retroflexus* sa líši tenkým červeným lemom na okraji listov, slabším odením stonky a listov a ± končistými okvetnými lístkami. Fotografia položky BRNU 433722 bola publikovaná ako ilustrácia k nálezu *A. patulus* ako nového druhu pre Československo (Grüll & Priszter 1969). Hoci ide o hybrid *A. ×galii*, z lokality Brno-Tuřany je doložený aj čistý druh *A. patulus* (pozri vyššie).

D. R. Letz

Grüll F. & Priszter S. (1969): *Amaranthus patulus* Bertoloni – eine neue Art der tschechoslowakischen Flora. – *Preslia* 41: 245–247, tab. XX.

Amaranthus × *ozanonii* Thell.

[*A. hybridus* × *A. retroflexus*]

- 56a. Železnobrodské Podkrkonoší, 5357c, Železný Brod (distr. Jablonec nad Nisou): více exemplářů na hromadě kompostu na dvoře přádelny bavlny Kolora 02 na západním okraji města, zavlečen

s bavlňným odpadem, ca 280 m n. m. (2. 10. 1966 leg. *V. Jehlík et al.*, PRA, det. ut *Amaranthus retroflexus*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×ozanonii*).

V Českej republike veľmi vzácny hybrid, ktorého vznik bol viazaný na prechodný výskyt *A. hybridus* s. str. (pozri vyššie) spolu s veľmi bežným *A. retroflexus*. Meno *A. ×ozanonii* sa nesprávne používalo pre hybridy *A. powellii* × *retroflexus*, pre ktoré je správne meno *A. ×soproniensis* (pozri nižšie).

D. R. Letz

***Amaranthus ×ralletii* Contré**

[*A. bouchonii* × *A. retroflexus*]

- 11b. Poděbradské Polabí, 6057b, Hlízov (distr. Kutná Hora): in fossa iuxta viam paganam in parte pagi austro-occid. in vicino aedificiorum recentium, satis copiose atque in locis aliis vicinis, 49°58'50"N, 15°17'29"E, 215 m n. m. (1. 9. 2005 leg. *M. Marek*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×ralletii*).
- 45a. Lovečkovické středohoří (při hranici s 46b. Kaňon Labe), 5251a, Děčín: šterkovitý náplav na pravém břehu Labe mezi ústím Ploučnice a železničním mostem 0,6 km SV od železniční stanice Děčín hlavní nádraží, 50°46'39,2"N, 14°12'22,4"E, 120 m n. m. (11. 9. 2015 leg. *D. R. Letz & P. Dřevojan*, SAV, det. D. R. Letz).
- 46b. Kaňon Labe, 5151c, Děčín-Dolní Žleb: velký štrkovo-piesčitý náplav na brehu rieky Labe JJV od obce, 50°50'11,6"N 14°13'33,9"E, ca 125 m n. m. (11. 9. 2015 leg. *D. R. Letz & P. Dřevojan*, SAV, det. D. R. Letz).

Hybrid (introgresant) často vznikajúci na miestach spoločného výskytu oboch rodičovských druhov. Introgresanty sa veľmi podobajú na *A. bouchonii*, od ktorého sa líšia kratšími bočnými konármi súkvetia a dlhšími okvetnými lístkami, z ktorých aspoň niektoré sú na vrchole zatupené, nepravidelne zúbkaté alebo s nasadenou špičkou a na rube listov sú niekedy prítomné aj roztrúsené dlhšie chlpy (znaky prevzaté od *A. retroflexus*). Tobolky sú úplne alebo čiastočne viečkaté (znak od *A. retroflexus*) alebo bez viečok (znak od *A. bouchonii*).

D. R. Letz

***Amaranthus ×soproniensis* Priszter & Kárpáti**

[*A. powellii* × *A. retroflexus*]

- 7c. Slánská tabule, 5752c, Kozomín (distr. Mělník): pole mezi silnicí na Veltrusy a potokem Černavka, 1,2–1,5 km SZ od středu obce, 50°14'51,7"N, 14°21'35,0"E, 198 m n. m. (28. 8. 2007 leg. *M. Ducháček & J. Chrtěk jun.*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
- 10b. Pražská kotlina, 5852d, Praha-Holešovice: přístav, zrušené kolejiště ca 1,2 km VJV od nádraží Praha-Holešovice, 50°06'27"N, 14°27'18"E, 185 m n. m. (20. 9. 2005 leg. *M. Ducháček*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5857c, Odřepsy (distr. Nymburk): pole S od silnice na Poděbrady, 0,8–1,2 km Z(–ZSZ) od obce, 50°08'44,1"N, 15°10'35,5"E, 190 m n. m. (9. 9. 2010 leg. *M. Ducháček*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
12. Dolní Pojizeří, 5655a, Písková Lhota (distr. Mladá Boleslav): okraj pole V od dálnice, ca 440 m JV od Lhoty, 50°21'41"N, 14°52'39"E, 255 m n. m. (21. 9. 2005 leg. *M. Ducháček*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).

- 13c. Bakovská kotlina, 5557a, Sobotka (distr. Jičín): Lipová ulice v západní části města, 50°28'00,4"N, 15°10'09,7"E, 280 m n. m. (10. 9. 2008 leg. *M. Ducháček*, det. ut *Amaranthus powellii*, PR; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659c, Myštěves (distr. Hradec Králové): dvůr Blažkov v severní části obce, pole ZSZ od Blažkova, 50°18'10,9"N, 15°33'28,5"E, 244 m n. m. (9. 9. 2008 leg. *M. Ducháček*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659c, Lískovice (distr. Jičín): ZJZ okraj obce, 50°20'08,3"N, 15°33'05,8"E, 256 m n. m. (27. 8. 2007 leg. *M. Ducháček*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959b, Lázně Bohdaneč (distr. Pardubice): silnice na Bukovku, okraj vozovky u benzínové pumpy 1,4–1,6 km SZ od kostela v Bohdanči, 50°05'10,7"N, 15°39'52,0"E, 230 m n. m. (8. 9. 2008 leg. *M. Ducháček*, PR, det. ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno[-Štýřice]: skládka v bývalé Kohnově cihelně u kolonie zahrádek, ulice Vinohrady ve směru nemocnice na Červeném kopci (6. 10. 1971 leg. *F. Grüll*, BRNU 450704, det. *S. Priszter* ut „*Amaranthus patulus* ad *A. retroflexus* vergens“; 2017 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín-Rozbělesy: štěrkovitý náplav na východním břehu kopy zimního přístavu 0,8 km JV od železniční stanice Děčín hlavní nádraží, 50°46'05,0"N 14°12'39,8"E, ca 120 m n. m. (11. 9. 2015 leg. *D. R. Letz & P. Dřevojan*, SAV, det. D. R. Letz).
- 45a. Lovečkovické středohoří (při hranici s 46b. Kaňon Labe), 5251a, Děčín: štěrkovitý náplav na pravém břehu Labe mezi ústím Ploučnice a železničním mostem 0,6 km SV od železniční stanice Děčín hlavní nádraží, 50°46'39,2"N, 14°12'22,4"E, 120 m n. m. (11. 9. 2015 leg. *D. R. Letz & P. Dřevojan*, SAV, det. D. R. Letz).
- 57a. Bělohradsko, 5659b, Lukavec (distr. Jičín): severní část obce, intravilán podél silnice 0–300 m J od křižovatky (odbočka na Dobeš), 50°23'55"N, 15°36'54"E, 306 m n. m. (24. 7. 2007 leg. et det. *M. Ducháček*, PR, ut *Amaranthus powellii*; 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus ×soproniensis*).

Veľmi bežný hybrid (introgressant), vyskytujúci sa prakticky všade tam, kde sa spolu stretávajú oba rodičovské druhy, patriace k najčastejším druhom rodu v Českej republike. Hybridy sú značne variabilné, v škále od sterilných rastlín s typicky nakopenými listeňmi až po fertillné introgressanty, ktoré sa morfológicky väčšinou blížia k jednému z rodičov. V Českej republike aj inde sa pre tieto hybridy nesprávne používalo meno *A. ×ozanonii* (pozri vyššie).

D. R. Letz

Amaranthus ×zobelii Thell.

[*A. hypochondriacus* × *A. retroflexus*]

- 13a. Rožďalovická tabule, 5755b, Všejan (distr. Mladá Boleslav): Poděbradsko, u Všejan zdivočelý (15. 7. 1934 leg. *V. Novák*, PR, det. ut *Amaranthus paniculatus* L.; 1982 rev. V. Jehlík ut *Amaranthus paniculatus*, 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus hypochondriacus* × *retroflexus*).
39. Třeboňská pánev, 6954b, Lužnice (distr. Jindřichův Hradec): okraje trávníků na návsi obce (18. 9. 1976 leg. *Š. Husák*, PR, det. ut *Amaranthus paniculatus* L.; 1982 rev. V. Jehlík ut *Amaranthus paniculatus*, 2013 det. D. R. Letz ut *Amaranthus hypochondriacus* × *retroflexus*).

Hybrid (introgressant) často vznikajúci v kultúre červeno sfarbeného druhu *A. hypochondriacus*, v ktorej sa ako burina vyskytuje *A. retroflexus*, alebo na miestach splnenia

A. hypochondriacus a spoločného výskytu oboch druhov. Na rozdiel od čistého *A. hypochondriacus* má *A. ×zobellii* čepeľ viac oslovití²⁾, na rube niekedy s roztrúsenými dlhšími chlpmi, konáre súkvetia kratšie a kompaktnějšíe, okvetné lístky aspoň niektoré na vrchole zatupené, nepravidelne zúbkaté alebo s nasadenou špičkou (znaky od *A. retroflexus*). V Českej republike aj inde sa pre tieto hybridy nesprávne používalo meno *A. ×turicensis*, nakoľko rodičovský druh *A. hypochondriacus* sa predtým často nesprávne určoval ako *A. cruentus* (pozri nižšie). To platí s najväčšou pravdepodobnosťou aj o štúdiu spontánnej hybridizácie v kultúre na lokalite Olomouc-Holice (Lanta et al. 2003).

D. R. Letz

Lanta V., Havránek P. & Ondřej V. (2003): Morphometry analysis and seed germination of *Amaranthus cruentus*, *A. retroflexus* and their hybrid (*A. ×turicensis*). – Pl. Soil Environ. 49: 364–369.

Anthericum liliago L.

C3/NT

66. Hornosázavská pahorkatina, 6359d, Havlíčkův Brod: fragment suchého trávniku na skalách nad silnicou na pravém břehu Sázavy, ca 270 m SV od železniční zastávky Pohledští Dvořáci, ca 2,7 km V–VSV od kostela Nanebevzetí Panny Marie ve městě, 49°36'43,3"N, 15°37'00,8"E, 436 m n. m., ca 10 trsů (1. 6. 2018 not. V. Hlaváč; 18. 6. 2018 leg. L. Čech, herb. Čech).

Běložárka liliovitá se v ČR přirozeně vyskytuje v severozápadních a středních Čechách, několika lokalitami zasahuje i do Polabí. Ojedinelé výskyty jinde jsou považovány za druhotné (Dvořáková in Štěpánková et al. 2010: 645–646). Tohoto původu je zřejmě i nevelká populace nalezená nedaleko Havlíčkova Brodu. Vlastní stanoviště neexistuje nijak dlouho a lze je poměrně přesně datovat, neboť vzniklo teprve terénními úpravami při výstavbě silnice mezi léty 1993 a 1996. Druh mohl být v blízkém okolí pěstován (při výstavbě silnice musely ustoupit i některé domy a zahrady) a nelze vyloučit ani jeho úmyslnou výsadbu do přírody. Zajímavé je sdělení V. Hlaváče, že běložárku již jednou před zhruba 15 lety nalezl ve světlé doubravě nad skalami severovýchodně od dnešního výskytu. V těchto místech však druh zatím ověřen nebyl.

L. Čech

Aphanes australis Rydb.

C1/VU

39. Třeboňská pánev, 6854a, Vlkov (distr. Tábor): okraj pole v SZ části obce, 60 m SZ od břehu rybníka Blatec, 49°09'16,8"N, 14°43'19,2"E, 415 m n. m., roztroušeně několik desítek rostlin v první brázdě (9. 5. 2015 leg. J. Blahovec 2015/028, herb. Blahovec). – Vlkov: písčité plocha lučního parkoviště vpravo při silnici z Třeboně do Veselí nad Lužnicí, 250 m S od břehu rybníka Švarcenberk, 49°09'07,7"N, 14°42'31,1"E, 420 m n. m., stovky rostlin na rozvolněných písčitých místech, lokalita je vzdálená 880 m JZ od známého výskytu v PR Písečný přesyp u Vlkova (24. 4. 2016 leg. J. Blahovec 2016/024, herb. Blahovec, CB).

39. Třeboňská pánev, 7055b, Staňkov (distr. Jindřichův Hradec): písčité okraje volejbalového a nohejbalového hřiště a okolí betonového pingpongového stolu u restaurace U Sumečka pod budovou obecního úřadu, 48°58'34,1"N, 14°57'11,7"E, 470 m n. m., roztroušeně (8. 5. 2016 leg. J. Blahovec 2016/034, herb. Blahovec).

²⁾ čepeľ oslovitá = čepeľ kosníkovitá, *folium trullatum* (pozn. autora)

39. Třeboňská pánev, 7055c, Suchdol nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): kosené travnaté plochy proti restauraci U Jezera a po celé ploše přilehlého autokempu U Pískovny [u pískovny Tuš], 48°54'10,7"N, 14°53'49,7"E a 48°54'06,7"N, 14°53'55,2"E, 450 m n. m., velice hojně i v širším okolí (26. 6. 2016 leg. *J. Blahovec 2016/083*, herb. Blahovec).
67. Českomoravská vrchovina, 6955d, Mirochov u Chlumu u Třeboně (distr. Jindřichův Hradec): křižovatka nezapevněné písčité a asfaltové cesty u bývalé střelnice ca 2,7 km VJV od kapličky v osadě, 49°00'02,8"N, 14°58'30,2"E, 490 m n. m., roztroušeně (18. 6. 2016 leg. *M. Lepší et al.*, CB 84443). – Mirochov u Chlumu u Třeboně: křižovatka nezapevněné a asfaltové cesty ca 2,8 km JV od kapličky v obci, 48°59'44,9"N, 14°58'22,6"E, 500 m n. m., vzácně (19. 6. 2016 leg. *F. Brožka & M. Lepší*, CB 84444).
- Vše Blahovec & Lepší in Lepší & Lepší 2017: 12.

Artemisia pontica L.

C3/NT

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969b, Stříbrnice (distr. Uherské Hradiště): severní okraj obce pod Zahradkami od skály, 600 m ZJZ od kostela v obci, 49°03'28,1"N, 17°18'10,7"E, 290 m n. m., stepní mez na horní hraně JV–J orientovaného svahu pod vojtěškovým polem, stovky prýtlů na asi 25 m², podobně bohatý porost též asi 100 m V, na východním konci téže meze (9. 10. 2018 leg. *K. Fajmon & Z. Potyková*, BRNU).

Jedná se o potvrzení nálezu z roku 1987 (J. Sádlo in Grulich 1989) na dosti odlehlé a izolované lokalitě na jižním okraji Chřibů. V pahorkatině na pravobřeží Moravy je jinak pelyněk pontický znám nejbliže od Nechvalína, asi 17 km západně odtud (K. Nepraš in AOPK ČR 2019), podobně daleko se nacházejí také další nejbližší lokality, ležící na severním okraji bělokarpatské arely druhu (Jongepier & Pechanec 2006, AOPK ČR 2019).

K. Fajmon

Artemisia scoparia Waldst. & Kit.

C1/EN

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7065d, Pouzdřany (distr. Břeclav): NPP Pouzdřanská step – Kolby, svah jižně orientované terasy v jižní části chráněného území ca 0,27 km JJV od kóty 293,2, 48°56'28,1"N, 16°38'41,7"E, ca 250 m n. m., stovky rostlin spolu se *Salsola kali* a *Glaucium corniculatum*, v menším množství i na dalších svazích teras v okolí (25. 6. 2018 not. *K. Hustáková*; 30. 6. 2018 leg. *K. Hustáková*, herb. Hustáková; 17. 7. 2018 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).

Pelyněk metlatý (*Artemisia scoparia*) byl z Pouzdřan uváděn Podpěrou (Podpěra 1928) z obnažených a strmých míst ve stepích. Je s podivem, že druh na lokalitě od té doby nikdo nezaznamenal. Inventarizační průzkum z roku 1984 (Baroušová a kol. 1984) pouze přebírá údaj z výše citovaného zdroje, druh nebyl nalezen ani při dalším inventarizačním průzkumu (Šmiták 2005).

V rámci jižní Moravy existuje o tomto druhu množství údajů z první poloviny minulého století. V současnosti existují pouze ojedinělé různě průkazné nálezy ze Znojemska (např. Korolupy, Čížov, Jaroslavice, Derflice a Budkovice).

V NPP Pouzdřanská step – Kolby druh preferuje narušovaná místa, jako jsou obnažené svahy teras a okolí králíčních výhrabů, odkud v menší míře přesahuje i do okolních zapojených trávníků. Celková širší plocha výskytu je ca 1 ha, v roce 2018 zde odhadem rostlo více než tisíc jedinců. Na jiných místech v NPP druh nebyl zaznamenán.

K. Hustáková

- Baroušová H. et al. (1984): Státní přírodní rezervace Pouzdřany, inventarizační floristický průzkum a návrh na rozšíření chráněného území. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Jižní Morava, Brno]
- Podpěra J. (1928): Steppe und Waldsteppe des Hutberges oberhalb Pouzdřany (Pausram). – *Preslia* 7: 153–167.
- Šmiták J. (2005): Inventarizační průzkum NPR Pouzdřanská step – Kolby, floristická inventarizace. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Jižní Morava, Brno]

***Asparagus verticillatus* L.**

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina: Ivančice-Budkovice.

17c. Milovicko-valtická pahorkatina: Valtice-Úvaly.

Vše Danihelka et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 52: 155–162, 2017.

Nový zplanělý druh v květeně České republiky.

***Asplenium cuneifolium* Viv.**

C2/VU

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862a, Koněšín (distr. Třebíč): světlý bor s hadcovými skalkami nad levým břehem Koněšínského potoka, ca 550 m JV od kostela sv. Bartoloměje v obci, 49°11'09,4"N, 16°02'11,1"E, 415 m n. m., desítky trsů (16. 8. 2018 leg. L. Čech, herb. Čech).

Lokality sleziníku hadcového v širším prostoru Českomoravské vrchoviny jsou poměrně dobře floristicky prozkoumány a existuje z nich řada údajů i dokladů (např. Ekrť in Kaplan et al. 2016b, Čech et al. 2017). V jihovýchodní části regionu se druh relativně hojně vyskytuje v rozsáhlém seskupení hadcových výchozů v údolí Jihlavy mezi Mohelem a Hrubšicemi, vzácněji pak na hadcích v údolí Rouchovanky mezi Hrotovicemi a Rouchovany. Drobné výchozy hadců a peridotitů se nacházejí roztroušeně i jinde, především v tzv. pestré skupině moldanubika spolu s amfibolity a eklogity. Malá hadcová tělesa se však vegetačně a floristicky výrazněji projevují spíše výjimečně, obvykle jen v členitějším reliéfu. Šťastná shoda geologických i geomorfologických poměrů v údolí Koněšínského potoka (relativně výrazný svah s hadcovými skalkami) umožnila existenci nevelké, leč perspektivní populace sleziníku, vzdálené více než 10 km od nejbližších lokalit u Mohelna a Hrotovic. Pozoruhodná je skutečnost, že dostupná geologická mapa území (ČGS 2019) na tomto místě výskyt serpentinitů (hadců) vůbec nezobrazuje a jsou zde mapovány značně odlišné granulity a migmatity. Nejbližší hadcové těleso je v této mapě vyznačeno jihozápadním směrem až na protějším svahu nad pravým břehem potoka.

L. Čech

Čech L., Ekrť L., Ekrťová E., Jelínková J. & Juříčka J. [eds] (2017): *Asplenium cuneifolium* Viv. – sleziník hadcový v Kraji Vysočina [online]. – Pobočka ČSO na Vysočině, Jihlava. – URL: <http://prirodavysociny.cz/cs/38/cevrate-rostliny> [navštíveno 10. 1. 2019]

ČGS (2019): Geologická mapa 1:50 000 [online]. – Česká geologická služba, Praha. – URL: <https://mapy.geology.cz/geocr50/> [navštíveno 10. 1. 2019]

***Astragalus sulcatus* L.**

20b. Hustopečská pahorkatina: Újezd u Brna (Daníhelka & Sedláček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 52: 9–17, 2017).

Nový druh v květeně České republiky.

***Beckmannia syzigachne* (Steud.) Fernald**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6861d, Zárubice (distr. Třebíč): obnažené dno u severozápadního a východního břehu Zárubického rybníka (Klárka) u východního okraje obce, 49°07'26,5"N, 15°59'12,8"E a 49°07'21,2"N, 15°59'18,0"E, 488 m n. m., asi 33 trsů (14. 8. 2018 not. *D. Lacina*, 17. 9. 2018 leg. *I. Paukertová*, det. *R. Řepka*, BRNL, BRNM).

Druh byl nalezen při aktualizaci mapování biotopů soustavy Natura 2000 v obnažené příbřežní zóně rybníka při poklesu hladiny o 1,5–2 m oproti plnému stavu v polovině srpna. Z ruderalizovaného pásu vegetace bylo patrné, že hladina je snížena pod svoji běžnou úroveň již druhým rokem v důsledku dvou nebo i více suchých let. U východního břehu byly pod pásem ruderalní vegetace nalezeny tři trsy housenkovce ve vegetaci svazu *Eleochariton ovatae* na písčité půdě s těmito druhy: *Alopecurus aequalis*, *Bidens tripartita*, *Carex bohemica*, *Eleocharis ovata*, *Lycopus europaeus*, *Oenanthe aquatica*, *Persicaria lapathifolia* (dom.), *Ranunculus sceleratus*, *Rumex maritimus* a *Veronica anagallis-aquatica*. U severozápadního břehu, kde bylo nalezeno několik desítek plodných rostlin housenkovce, bylo zřejmé, že druh zde již delší dobu využívá pokleslé hladiny a roste na podmáčeném, ale v horkých měsících roku vysychavém bahně rybníka. Vegetace zde byla druhově daleko chudší, pod pásem suchem poškozené rákosiny byla mozaika vegetace svazu *Eleochariton ovatae*, dominovaly zde jen *Persicaria lapathifolia* a *Rumex maritimus* a pod ní pás vysychajícího bahna s housenkovcem. Herbářová položka pochází z poloviny září, kdy byla hladina vody vyšší a většina populace opět zatopená.

Nález housenkovce cizího u Zárubic je dosud třetím doloženým z území ČR (viz Jelínková in Additamenta 9: 57–58, 2011), přičemž dříve publikované výskyty u rybníka Peklo na okraji Kolína a rybníka Bezděkov u Dalešic (Jelínková l. c.) byly považovány za dočasné. Jejich brzký zánik mohl být nejpravděpodobněji způsoben změnou biotopu při vzednutí hladiny rybníků. Nicméně na rybníce Bezděkov byl druh sbírán ještě v roce 2012 (18. 7. 2012 leg. *L. Čech*, herb. Čech) a je v posledních letech téměř každou sezónu popuštěn; je vysoce pravděpodobné, že se zde druh bude na bahnitěm substrátu udržovat delší dobu opakovaně (*L. Čech* in verb.). Lokalita u Dalešic je od nově nalezené vzdálena jen necelých 6 km ZJZ směrem a lehké diaspory sem mohly být snadno přeneseny vodními ptáky. I druhové složení vegetace je na obou lokalitách podobné. Délka života populací tohoto druhu v našich podmínkách však není známa; pokud není rybník řízen pravidelným hospodářstvím (tj. po letnění znovu napuštěn) a vysychá pouze vlivem teplejších letních období posledních roků, může zde rostlina přežít i více než jednu vegetační sezónu. Situace u Zárubického rybníka však mohla být dosti ojedinělá; po dvou po sobě následujících teplých a suchých létech došlo na začátku září 2018 k dešťovému přívalu

(90 mm), hladina rybníka se zvedla a populace housenkovce pod ní opět zmizela. Šíření diaspor do širšího okolí těchto dvou posledních lokalit Třebíčska je však pravděpodobné a další nálezy v následujících letech reálné. Kubát et al. (2002: 843) uvádí tento druh i ze střední Moravy, bližší lokalizace nám ale není známa. Dostálový údaje (Dostál 1989: 1355) o zavlékání příbuzného a podobného druhu *B. eruciformis* na území Čech a Moravy, mohou alespoň zčásti patřit také k *B. syzigachne*.

R. Řepka & I. Paukertová

***Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng**

C3/NT

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Sobůlky (distr. Hodonín): východně orientovaná stepní stráň nad obcí směrem k pahorku tvrze, 120 m Z od obecního úřadu, 49°01'15,1"N, 17°04'37,1"E, 260 m n. m., ojediněle spolu s *Aster linosyris* a *Campanula bononiensis* (photo 31. 8. 2016 L. Ambrozek).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969c, Žeravice (distr. Hodonín): stepní stráňka pod kapličkou na západním konci lesíka Chmelínky, 300 m JJZ od kaple sv. Barbory (na hřbitově), 49°00'04,7"N, 17°14'28,9"E, 255 m n. m., dosud nepokosená suchá louka, asi 10 rozvolněných trsů (15. 8. 2018 not. K. Fajmon).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969d, Syrovín (distr. Hodonín): Kopaniny, pomalu zarůstající suchá stráňka nad roklí levostranné zdrojnice Syrovinky 390 m Z od kostela v obci, 49°01'43,2"N, 17°15'24,9"E, 284 m n. m., jako významná příměs na více než 30 m² nekosené suché louky. – Syrovín: pod Kopaninami, pomalu zarůstající suchá stráňka nad Syrovinkou 330 m ZJZ od kostela v obci, 49°01'35,9"N, 17°15'29,2"E, 265 m n. m., nekosená vysýchavá louka (vše 16. 8. 2018 not. K. Fajmon).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7069b, Bzenec (distr. Hodonín): Ziskaly, 420 m S od zámku, 48°58'45,9"N, 17°15'52,1"E, 230 m n. m., pomístně ruderalizovaný polostinný stepní podrost zanedbaných extenzivních sadů, tři kvetoucí trsy (8. 8. 2018 not. K. Fajmon).

V pahorkatině mezi vátými písky jižně od Vracova a Bzence a jižním okrajem Chřibů je vousatka velmi vzácná (AOPK ČR 2019, PLADIAS 2019). U Syrovína byla již dříve nalezena ojediněle v roce 1987, snad na místě jednoho z recentních nálezů (Skalický in Grulich 1989), od Žeravic a severního okolí Bzence dosud údaje zcela chyběly.

K. Fajmon

***Botrychium lunaria* (L.) Sw.**

C2/VU

- 76a. Moravská brána vlastní, Kojetín (distr. Nový Jičín): sušší nekosený trávník svazu *Arrhenatherion* na nejvyšší terase svahu s mezemi, 180 m V od PP Pikritové mandlovice u Kojetína, 49°33'33,0"N, 17°59'12,7"E, 460 m n. m., jedna fertilní rostlina (30. 5. 2017 photo T. Koutecký).

Vratička měsíční je na Novojičínsku velmi vzácná. Recentně je udávána pouze z okolí Štramberka, v 90. letech 20. století pak také od Fulneku (PLADIAS 2019). Nová lokalita se nachází na území přírodního parku Podbeskydí, kde se na podloží bazických neovulkanitů na více místech vyskytují potenciálně příhodné biotopy pro tento druh. Lze proto očekávat, že skutečná velikost místní populace bude větší než nalezený jeden exemplář.

T. Koutecký

Botrychium multifidum* (S. G. Gmelin) Rupr.*C1/CR**

99a. Radhošťské Beskydy, 6575a, Trojanovice (distr. Nový Jičín): vrcholová část sjezdovky 2 km VJV od vrchu Radhošť, 49°29'04,6"N, 18°14'48,7"E, 1094 m n. m., jedna fertillní rostlina (5. 7. 2018 photo *O. Hornych*); čtyři fertillní a tři sterillní mladé rostliny (10. 8. 2018 photo *V. Kalníková & J. Ohryzek*); 49°29'05,2"N, 18°14'48,9"E, 1088 m n. m., dvě fertillní rostliny (10. 8. 2018 photo *J. Ohryzek & V. Kalníková*).

[4 m², řídký krátkostébelný vyfoukávaný trávnik, půda mělká a kamenitá, v části snímku obnažená až na skálu (pískovec), ca 10°, SSV, max. výška porostu 30 cm, průměrná výška 10 cm, 10. 8. 2018, *V. Kalníková & J. Ohryzek*. – E_{celk.} (60 %); E₁ (50 %): *Festuca filiformis* 3, *Vaccinium myrtillus* 2a, *Agrostis capillaris* 2m, *Leontodon autumnalis* 1, *Betula pendula* juv. +, *Botrychium multifidum* +, *Cerastium holosteoides* +, *Euphrasia rostkoviana* +, *Hieracium* sp. +, *Luzula multiflora* +, *Picea abies* juv., *Plantago major* r, *Rubus fruticosus* agg. +, *Salix caprea* juv. +, *Sorbus aucuparia* juv. +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Trifolium hybridum* +, *Veronica officinalis* +; E₀ (10 %; det. *P. Đurčanová*): *Polytrichum juniperinum* 2m, *Sanionia uncinata* 1.]

Na sjezdovce západně od vrchu Radegast v Radhošťských Beskydách byla po více než 110 letech znovu objevena vratička mnohoklaná. Z té doby je odtud doložena *J. Podpěrou* (Na vrcholu Radhoště a Planina Radhoště, 8. 1906, BRNU; in *PLADIAS* 2019). Nejmladší dosud známý záznam vratičky mnohoklané z Beskyd náleží *B. Válkovi* (okr. Frýdek-Místek, Kamenitě, Beskydy, pastvina, 1953, HR; in *PLADIAS* 2019). Mimo Beskydy je u nás tato kapradina udávána také z Jeseníků a před nedávnou dobou byla znovuobjevena na Šumavě (v roce 2002, cf. Štech in *Additamenta* 11: 47, 2013) a v Krkonoších (v roce 2014, cf. Matějková & Cimický in *Additamenta* 13: 50, 2015).

O. Hornych & V. Kalníková

Bromus secalinus* L. subsp. *secalinus**C1/CR**

37f. Strakonické vápence, 6749a, Droužetice (distr. Strakonice): ječné pole při silnici Z od Dražského rybníka ZJZ od obce, 49°17'07,8"N, 13°52'59,9"E, 455 m n. m., mnoho stovek rostlin (12. 6. 2018 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič). – Droužetice: okraje pole na jižních svazích vrchu Tisovníku Z od obce, 49°17'25,2"N, 13°52'48,8"E, 485 m n. m., dosti hojně (12. 6. 2018 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič). – Droužetice: řepkové pole 100 m SV od obce, 49°17'26,9"N, 13°54'04,9"E, 442 m n. m., hojně (7. 7. 2018 not. *R. Paulič*). – Droužetice: řepkové pole při polní cestě ca 0,75 km VJV od kapličky v horní části obce, 49°17'17,0"N, 13°54'30,6"E, 427 m n. m., dosti hojně (7. 7. 2018 not. *R. Paulič*).

37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): ječné pole na vápencovém návrší Zbuš (kóta 449,3) SZ od obce, 49°17'34,7"N, 13°56'46,4"E, 445 m n. m., řídké (5. 6. 2018 leg. *R. Paulič & V. Žila*, herb. Paulič).

37f. Strakonické vápence, 6749b, Řepice (distr. Strakonice): okraj řepkového pole 1 km Z od obce, 49°16'46,8"N, 13°55'01,8"E, 405 m n. m., roztroušeně (7. 7. 2018 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5771c, Třemešná (distr. Bruntál): pole pod Mlýnským vrchem asi 150 m SZ od železničního přejezdu přes silnici I/57, 50°12'37,8"N, 17°34'29,4"E, 390–400 m n. m., roztroušeně desítky rostlin (8. 7. 2017 leg. *Z. Mruzíková*, herb. Mruzíková; Mruzíková in *Dančák & Kocián* 2017).

19. Bílé Karpaty stepní, 7071b, Nivnice (distr. Uherské Hradiště): Hůrka, na severní straně silnice na Dolní Němčí asi 200 m VSV od mostku přes Topolovský potok, 48°58'24,9"N, 17°37'58,9"E, 260 m n. m., šterková krajnice silnice, několik trsů, vzácně i dále podél silnice ZJZ směrem (16. 7. 2018 leg. *K. Fajmon*, BRNU, rev. *J. Danihelka*).

78. Bílé Karpaty lesní, 6874c, Nedašov (distr. Zlín): okraj obce za zemědělským družstvem, asi 780 m VJV od kostela v obci, 49°06'29,8"N, 18°04'43,9"E, 450 m n. m., okraj polní cesty, několik trsů, pořídka i dále podél polní cesty k Jalovcové stráni (19. 8. 2016 leg. J. Roleček & K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka).
78. Bílé Karpaty lesní, 6874c, Návojná (distr. Zlín): okraj obce, asi 350 m ZJZ od kapličky, 49°06'24"N, 18°02'56"E, 370 m n. m., okraj obilného pole s tritikale (11. 7. 2003 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka). – Návojná: asi 400 m JJV od kapličky, 49°06'17"N, 18°03'18"E, 390 m n. m., roztroušeně v poli tritikale s žitem, desítky až stovky rostlin (14. 7. 2004 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka).
78. Bílé Karpaty lesní, 7072c, Strání (distr. Uherské Hradiště): Jablonice, asi 640 m ZJZ od kóty Doubrava (550), 48°54'56,5"N, 17°43'04,6"E, 470 m n. m., vlhčí úhorovitý okraj ovesného pole, desítky trsů, roztroušeně i na sušších místech v asi 200 m dlouhém úseku polního okraje směrem na východ (29. 6. 2016 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka).

V Bílých Karpatech je sveřep stoklasa znám dlouhodobě (např. Staněk et al. 1996, Jongepier & Pechanec 2006) a zejména ve střední a severovýchodní části bývá i opakovaně, byť vzácně nalézán. Uvedené lokality je tak možné brát spíše jako konkrétní příklady výskytu z posledních let.

K. Fajmon

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

Bupleurum longifolium* L. subsp. *longifolium

C2/EN

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060b, Nové Syrovice (distr. Třebíč): dubohabřina na levém břehu potůčku S od lesní louky, 2 km JV od hájovny Za Sičkou, ca 3,7 km JJV od zámku v obci, 48°59'10,8"N, 15°47'07,8"E, 425 m n. m., desítky až stovky rostlin (21. 6. 2018 leg. L. Čech, V. Kodet & D. Kodetová, herb. Čech); okraj lesa na jihovýchodním okraji lesní louky, 2,1 km JV od hájovny Za Sičkou, ca 3,8 km JJV od zámku v obci, 48°59'06,2"N, 15°47'13,3"E, 422 m n. m., desítky rostlin (21. 6. 2018 leg. L. Čech, herb. Čech).

Podle Květeny ČR (Šourková & Hrouda in Slavík 1997: 324) se prorostlák dlouholistý pravý vyskytuje ve fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny dosti hojně. Historických údajů z tohoto území je relativně dost (Šourková 1970), poněkud jiná situace je však u nálezů taxonu v posledních desetiletích. Početná recentní populace se stále nachází v údolí Gránického potoka u Citonic nedaleko Znojma, ostatní výskytu na Znojemsku již asi zanikly (Drlík et al. 2005). Nezvěstné jsou i populace v údolí Oslavy a Chvojnice. V rámci fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny se mi podařilo nalézt pouze jeden relativně nedávný údaj od Moravských Knínic (Neuhäusl & Neuhäuslová-Novotná 1972); další nálezy druhu v Praebohemi, např. u Střelice (zmíněný stejnými autory) či Jamolic (1996 V. Grulich in verb.) se nacházejí již ve fytochorionu Znojemsko-brněnská pahorkatina. Nově objevená relativně početná populace druhu v rozsáhlém komplexu Novosyrovičických lesů má zřejmě souvislost s výskytem na Znojemsku. Prorostlák zde roste na několika místech v bylinném patru relativně zachovalé dubohabřiny. Prohlašující marný boj s kůrovcem v okolních kulturních jehličnatých porostech snad nakonec lesníky odradí

od nešetrné pasečné obnovy výrazně stabilnějších listnatých lesů a jejich náhrady plantážemi jehličnanů, které tento druh mohou výrazně omezovat.

L. Čech

- Drlík V., Grulich V. & Reiter A. (2005): Květena Znojemska 1950–1954. – *Thayensia*, Suppl. I.: 7–292.
 Neuhäusl R. & Neuhäuslová-Novotná Z. (1972): Carpinion-Gesellschaften in Mittel- und Nordmähren. – *Folia Geobot. Phytotax.* 7: 225–258.
 Šourková M. (1970): *Bupleurum longifolium* L. in der Tschechoslowakei. – *Acta Univ. Carol. – Biol.* 1969: 403–419.

***Calamagrostis pseudophragmites* (Haller f.) Koeler**

C1/EN

- 55a. Maloskalsko, 5357c, Malá Skála (distr. Jablonec nad Nisou): okraj zpevněného břehu Jizery a náplavy pod jezem v Malé Skále asi 660 m S od železniční stanice Malá Skála, 50°38'24,4"N, 15°11'32,5"E, 265 m n. m., porost ca 5 m² (20. 5. 2018 leg. M. Kotlínek & K. Boublík, CB, rev. M. Štech; Kotlínek 2018a).
 55b. Střední Pojizeří, 5456b, Přepeře (distr. Semily): náplavy v řečišti Jizery pod jezem v Přepeřích asi 100 m JJZ od kostela sv. Jakuba v Přepeřích, 50°34'53,1"N, 15°06'44,8"E, 240 m n. m., dva trsy (28. 5. 2018 leg. J. Farská, CB, rev. M. Štech; Kotlínek 2018b).
 56a. Železnobrodské Podkrkonoší, 5357c, Líšný (distr. Jablonec nad Nisou): okraj zpevněného břehu Jizery pod ústím náhonu z továrny v Líšném asi 500 m JJZ od silničního mostu v Líšném, 50°38'39,3"N, 15°12'29,3"E, 265 m n. m., tři trsy (20. 5. 2018 leg. M. Kotlínek, CB, rev. M. Štech; Kotlínek 2018c).
 56a. Železnobrodské Podkrkonoší, 5357c, Železný Brod (distr. Jablonec nad Nisou): náplavy v Jizeře pod starým železničním mostem asi 1,7 km Z od železniční stanice Železný Brod, 50°38'24,7"N, 15°14'26,7"E, 270 m n. m., pět trsů (20. 5. 2018 leg. M. Kotlínek & K. Boublík, CB, rev. M. Štech; Kotlínek 2018c).

Třtina pobřežní je v poslední době pravidelně zaznamenávána na horním toku Jizery od Jablonce nad Jizerou po Železný Brod (např. Višňák & Sádlo in *Additamenta* 5: 188–190, 2006, a osobní pozorování autorů). Niže po proudu jsou známy pouze staré údaje (Hendrych 1987: 149–150). Během mapování biotopů a exkurze Severočeské odbočky Jihočeské pobočky České botanické společnosti byla v roce 2018 tato třtina zaznamenána na několika místech v úseku mezi Železným Brodem a obcí Přepeře.

Oproti lokalitám položeným výše proti proudu Jizery, kde se s třtinou setkáme poměrně často a kde místy tvoří liniové porosty, se pod Železným Brodem vyskytuje pouze vzácně a jedná se většinou jen o jednotlivé trsy. Z charakteru výskytu není jasné, zda se jedná o nově vzniklé populace nebo byl druh vzhledem ke své vzácnosti přehlížen. Jeho výskyt se však dá předpokládat i na dalších lokalitách níže po proudu Jizery, a to zvláště pod jezy.

M. Kotlínek, J. Farská & K. Boublík

Hendrych R. (1987): Karpatische Migrationen und Florenbeziehungen in der Tschechischen Ländern der Tschechoslowakei. – *Acta Univ. Carol. – Biol.* 1985: 105–250.

Kotlínek M. (2018a): Aktualizace mapovacího okrsku cz0477, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálevková databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Kotilínek M. (2018b): Aktualizace mapovacího okrsku cz3268, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Kotilínek M. (2018c): Aktualizace mapovacího okrsku cz3329, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Carex alba Scop.

C2/VU

78. Bílé Karpaty lesní, 7071d, Korytná (distr. Uherské Hradiště): východní okraj severozápadní části lesa Lazy, 1,65 km J–JJZ od kostela v obci, pás světlého sukcesního lesa na vyvýšeném pravém břehu Korytnice, 48°55'37,4"N, 17°39'25,3"E, 390 m n. m., několik drobných až asi 1 m² velkých polykormonů pořídka na několika arech (4. 5. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. R. Řepka).

78. Bílé Karpaty lesní, 7072d, Bánov (distr. Uherské Hradiště): PP Kalábová 2 na VJV úpatí Studeného vrchu, dolní (JJV) okraj chráněného území, 1,29 km V–VJV od kóty 646,4 (Studený vrch), 48°56'16,3"N, 17°44'54,5"E, 450 m n. m., suchá světlina na okraji pěnovcové čochky s *Carex davalliana* zarostlé *Molinia arundinacea* a náletem *Alnus glutinosa*, obklopené jehličnatou kulturou, bohatý hustý porost na ploše několika m² a v okolí několik menších (16. 5. 2012 not. K. Fajmon & I. Jongepierová). Náletová olšina a místy i její sušší okraje osázené smrkem a borovicí byly následně na podzim a v zimě 2012/2013 vykáceny a od té doby je plocha každoročně kosena v rámci ochrannářského managementu PP Kalábová 2, nově zde vyhlášené v roce 2014.

78. Bílé Karpaty lesní, 7072d, Březová (distr. Uherské Hradiště): pramenná oblast hraničního Čaňova (Hrabnického) potoka na jihozápadním úbočí Velkého Lopeníku, 1,65 km JZ od vrcholu (kóta 911,4), 48°54'31,6"N, 17°45'49,2"E, 500 m n. m., buková mlazina na jižním okraji pěnovcové kaskády (díky zatím bezlesé enklávě s pěnovci ze severozápadní strany mírně prosvětleno), asi 20 různých bohatých trsiků na ploše ca 9 m² (26. 7. 2017 leg. K. Fajmon & J. Ohryzek, BRNU).

První uvedený nález pochází z nejstarší známé lokality ostřice bílé v České republice (Staněk 1926), kde byla v roce 2018 opětovně dohledána 63 let od posledního potvrzení (1955 V. Pospíšil, BRNM; Grulich & Řepka 1997). Z tohoto prostoru existuje více herbařových dokladů i literárních údajů o výskytu druhu (Staněk l. c., Grulich & Řepka l. c., Staněk et al. 1996, Jongepierová & Jongepier 2002), domnívám se však, že se ve všech případech (lokality č. 01–04 in Grulich & Řepka l. c.) jedná o tutéž lokalitu (popisovanou pomístně také jako dolní okraj lesa Kadlecková nebo Barvínkový žleb). Přesto není vyloučeno, že se v blízkém okolí místa recentního nálezu ostřice bílá vyskytovala nebo i dosud vyskytuje na více ploškách. Otázkou zůstává původ herbařového dokladu lokalizovaného jako: „Korytná, Nové louky“ (1942 J. Novotný³), BRNM; Grulich & Řepka l. c.), což je území asi 1,5 km JV od místa aktuálně potvrzeného výskytu, odkud však druh nikdo jiný neuvádí. Sám Novotný v témže roce doložil ostřici bílou také s lokalizací „Korytná, Barvínkový žleb“ (BRNM; Grulich & Řepka l. c.). Zdá se mi možné, že obě položky pocházejí ze stejného místa, ale že u jedné z nich autor ve snaze použít jméno dohledatelné v mapách (pojmenování Barvínkový žleb, které zřejmě znal z ústního podání od S. Staňka, se v mapách neobjevuje) nevhodně použil pojmenování sousední lokality.

³ Vágní lokalizace uvádí J. Novotný na více herbařových položkách uložených v BRNM, jež sbíral během exkurzí vedených J. Šmardou nebo J. Podpěrou (R. Řepka in litt.).

Nově uváděná populace zpod Studeného vrchu se nachází asi 350 m JV od známého bohatého výskytu v PP Kalábová, v nově (2014) vyhlášené PP Kalábová 2. Pravděpodobně se jedná o potvrzení výskytu na místě, odkud pochází herbářový sběr lokalizovaný „Ad marginem silvae fruticosae Kalábová ad pedem merid.-orient. montis Studený (647) ap. mol. Kventský mlýn“ (1927 S. Staněk, BRNM; Grulich & Řepka l. c.). V popisu se hovoří o jihovýchodním úpatí, což svědčí spíše pro novou lokalitu než pro dříve známý výskyt v PP Kalábová, která se nachází ve střední části svahů. Populace zůstává stabilní i po prosvětlení (vyřezání dřevin) a obnově pravidelného kosení. V místě nejbohatšího porostu byla založena trvalá monitorovací plocha, na níž je sledována sukcese vegetace vlivem managementu (v rámci monitoringu PPK organizovaném AOPK ČR; zatím poslední záznam je z 12. 6. 2018, not. I. Jongepierová & K. Fajmon).

Údaj z úbočí Velkého Lopeníka je potvrzením výskytu na zřídka navštěvované známé lokalitě po 20 letech (Grulich & Řepka l. c., Batoušek 1999). S výjimkou naleziště na okrajích bučin nad kamenolomem u Bzové, kde byl potvrzen výskyt naposled v 90. letech 20. století, byly v posledním desetiletí ověřeny všechny historické lokality ostřice bílé z Bílých Karpat (Grulich & Řepka l. c.). Kromě výše jmenovaných jsou to jižní úbočí Klokočnicku ve Filipovském údolí u Nové Lhoty, Petrušky u Suchova (AOPK ČR 2019) a ochranné pásmo NPR Jazevčí u Javorníka (Ambrozek in Additamenta 16: 58, 2018). Lokalizaci výše komentovaného údaje z Nových luk u Korytné považuji za chybnou, doklad od Babušáckých (nyní Suchovských) Mlýnů (1950 F. Weber, BRNM; Grulich & Řepka l. c.) se dle mého názoru vztahuje k lokalitě Petrušky u Suchova.

Výskyt ve Vlárském průsmyku, který se sníženou věrohodností uvádějí Jongepier & Pechanec (2006), je založen na pěti údajích L. Kotouče ze základního mapování biotopů Natura 2000 v letech 2001–2002 (AOPK ČR 2019). Při pokusu o ověření výskytu na třech z těchto lokalit nebyla ostřice bílá nalezena, na rozdíl od jiných zástupců rodu. Údaje z Vlárského průsmyku je tedy lépe považovat za mylné, vzniklé nejspíše záměnou.

K. Fajmon

Batoušek (1999): *Epipactis nordeniorum* a *E. pseudopurpurata* – dva nové druhy květeny České republiky. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 4: 6–11.

Grulich V. & Řepka R. (1997): *Carex alba* Scop. v České republice. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 2: 52–56.

Jongepierová I. & Jongepier J. W. (2002): Návrhy chráněných území Stanislava Staňka. I. Nově ověřené a zaniklé lokality. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 7: 13–26.

Staněk S. (1926): Nové rostliny květeny moravské. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 8 (1925): 88–93.

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

***Carex depressa* subsp. *transilvanica* (Schur) T. V. Egorova C1/EN**

80a. Vsetínská kotlina, 6673d, Vsetín: Semetín, mezernatý krátkostébelný trávník při okraji lesa v malé luční enklávě s rekreační chatou v zalesněném svahu nad pravým břehem Semetínského potoka, ca 0,35 km SV od autobusové zastávky Semetín, na Maříčce, 49°20'25,6"N, 17°56'59,4"E, ca

410 m n. m., asi 70 trsů (26. 5. 2018 leg. P. Batoušek, BRNM, P. Lustyk, herb. Lustyk, J. Tkáčiková, VM, not. I. Jindra, J. Lederer & H. Švandová).

[14 m², sklon 5°, orientace J, průměrná výška porostu 10 cm, maximální výška 30 cm, 26. 5. 2018 P. Lustyk & J. Tkáčiková. – E_{selk} (70 %), E₁ (65 %): *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* 2b, *Leontodon hispidus* 2a, *Pimpinella saxifraga* 2a, *Betonica officinalis* 1, *Carlina acaulis* 1, *Festuca rubra* 1, *Leucanthemum vulgare* subsp. *vulgare* 1, *Achillea millefolium* +, *Ajuga genevensis* +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Carex hirta* +, *C. pilulifera* +, *Centaurea jacea* +, *Cruciata glabra* +, *Filipendula vulgaris* +, *Fragaria vesca* +, *Hypochaeris radicata* +, *Luzula campestris* +, *Polygala vulgaris* +, *Ranunculus acris* subsp. *acris* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Veronica officinalis* +, *Viola reichenbachiana* +, *Campanula glomerata* r, *C. patula* r, *Carpinus betulus* juv. r, *Quercus petraea* juv. r, *Potentilla erecta* r. – E₀ (15 %): *Pseudoscleropodium purum* 2a, *Fissidens dubius* var. *mucronatus* +, *Thuidium assimile* +.]

81. Hostýnské vrchy, 6673d, Lhota u Vsetína (distr. Vsetín): Lhotské Paseky, okraj lesa na severovýchodním okraji osady, 49°19'03,9"N, 17°56'35,5"E, 525 m n. m., ca 50 trsů, společně s *Orchis mascula*, *Polygala multicaulis*, *Trifolium ochroleucon* (září 2009 not. M. Hroneš & V. Dvořák; 9. 6. 2018 leg. M. Hroneš, OL).

Ostřice zakrslá transylvánská je nedávno objeveným autochtonním druhem květeny ČR (Řepka & Fajmon in *Additamenta* 14: 32–40, 2016). Z našeho území byly zatím známy jen tři populace vyskytující se v okolí obce Polichno na severozápadním okraji Bílých Karpat.

Nálezy tohoto taxonu na Vsetínsku jsou velmi překvapivé. Oproti okolí Polichna jsou Hostýnské vrchy i Vsetínská kotlina floristicky dobře probádané. V oblasti se pohybovala řada floristů, např. J. Bubela a V. Pospíšil, nověji pak především M. Dančák. Do území byly vedeny také exkurze floristického kurzu ČBS ve Vsetíně (Koutecký et al. 2009). Ostřice zakrslá transylvánská zde musela být přehlížena, ať už z důvodu její vzácnosti nebo kvůli podobnosti s *C. caryophyllea*, případně s dalšími druhy (cf. Řepka & Fajmon l. c.), což je v letním aspektu zcela reálné. Zavlečení v nedávné době se zdá být vzhledem k charakteru stanovišť, strategii a biologii druhu nereálné (R. Řepka in litt.).

Populace *C. d.* subsp. *transsilvanica* u Semetína byla objevena druhým z autorů při floristické exkurzi Moravskoslezské pobočky ČBS. Na lokalitě v nedalekých Lhotských Pasekách (obě lokality jsou od sebe vzdáleny asi 2,5 km) pozoroval první z autorů společně s V. Dvořákem sterilní jedince neznámého druhu ostřice již v září roku 2009 a pak opakovaně vždy na podzim i v dalších letech. Vzhledem k fenologii rostlin však nebyla jejich determinaci věnována větší pozornost. Po nález *C. d.* subsp. *transsilvanica* u Semetína se proto první z autorů na lokalitu vypravil na začátku června a plodící rostliny jednoznačně determinoval.

Jak u Polichna (cf. Řepka & Fajmon l. c.), tak na Vsetínsku roste *C. d.* subsp. *transsilvanica* ve víceméně podobné vegetaci, v mezernatých krátkostébelných trávnících a na pastvinách. U Semetína se vyskytuje při lesním okraji v luční enklávě s chatkou, v porostu svazu *Violion caninae* (viz snímek). Ve Lhotských Pasekách roste ve vegetaci, kterou lze přiřadit k asociaci *Anthoxantho odorati-Agrostietum tenuis* (svaz *Cynosurion cristati*). Jedná se o okraj jižně orientované bývalé pastviny s výskytem teplomilnějších druhů rostlin, která je po výstavbě rekreační chaty v její spodní části udržována extenzivním sečením. Ostřice vytváří poměrně bohatý porost v mezernatém trávníku v horní, lesem zastíněné části lokality.

Oba vegetační typy jsou na Vsetínsku stále poměrně hojně rozšířené, proto lze předpokládat další nálezy tohoto vzácného taxonu, nejspíš však jen v době jeho fenologického optima, kdy je jeho determinace spolehlivá. I přes naši zvýšenou snahu o nalezení další lokality na Vsetínsku v průběhu sezóny 2018 jsme však nebyli úspěšní.

M. Hroneš, P. Batoušek, P. Lustyk & J. Tkáčiková

Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisnikovský D. (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44, příl. 2009/1: 1–106.

Carex dioica L.

C1/EN

86. Slavkovský les, 5942a, Nová Ves (distr. Sokolov): Hornáčkova louka, slatinné a rašelinné louky s roztroušenými nálety dřevin 2,05 km JZ od kostela v obci a 1,08 km S od vrcholové kóty Křížky v NPP Křížky, 50°04'31,6"N, 12°44'53,5"E, 776 m n. m., tři několik metrů od sebe vzdálená místa, několik pouze samičích rostlin spolu s *Carex flava*, *C. pulicaris*, *Dactylorhiza fuchsii*, *D. majalis*, *Menyanthes trifoliata*, *Parnassia palustris* (13. 6. 2018 leg. et det. P. Tájek & J. Brabec, CHEB).
86. Slavkovský les, 6042a, Závšíšín (distr. Cheb): nejvíce slatinná část PR Prameniště Teplé (občasně kosená), 1,93 km ZJZ od kostela v Rájově a 1,16 km SV od kóty Na Polomu (805), 49°59'34,3"N, 12°44'13,0"E, 755 m n. m., pouze devět plodných lodyh na ploše několika málo metrů čtverečních spolu s *Carex pulicaris*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis palustris*, *Eriophorum angustifolium*, *Menyanthes trifoliata* (21. 6. 2018 photo P. Tájek).

Ostřice dvoudomá byla v CHKO Slavkovský les (tj. ve fytogeografickém okrese Slavkovský les a přilehlých okresech mezofytika) recentně známa pouze ze dvou lokalit: z PR Mokřady pod Vlčkem a drobného slatiniště u Hoštce na Tepelsku (Tájek in Additamenta 7: 263, 2008). Z PR Prameniště Teplé nejsou známy žádné dřívější záznamy o jejím výskytu, zdejší současná populace je velmi malá a přinejmenším v posledních 15 letech zde byla proto přehlížena. Jednu plodnou lodyhu jsem na lokalitě zaznamenal již v roce 2012, nebyla však dobře vyvinutá a nebyl jsem si proto jist správným určením.

Výskyt ostřice dvoudomé u Nové Vsi uvádí Válek (1962) spolu s mapkou s lokalizací několika desítek fytoocenologických snímků, z nichž v pěti byl výskyt ostřice dvoudomé zaznamenán. Jeden ze snímků odpovídá přibližně Hornáčkově louce, ostatní jsou lokalizovány o několik set metrů severněji, převážně v nivě Dolského potoka (kde nověji nebyl výskyt druhu potvrzen). Je tedy zřejmé, že ostřice dvoudomá bývala v okolí Nové Vsi ještě před 50 lety mnohem častější a populace na Hornáčkově louce byla pravděpodobně výrazně početnější. Malá velikost zdejší populace je důvodem, proč se druh nepodařilo zaznamenat při nedávném inventarizačním průzkumu lokality (Tájek 2014).

P. Tájek

- Tájek P. (2014): Flóra a vegetace lokality Hornáčkova louka (CHKO Slavkovský les). – Erica 21: 3–37.
- Válek B. (1962): Luční půdy a porosty v okolí Nové Vsi u Bečova ve Slavkovském lese. – Věd. Pr. Výzk. Úst. Melior. ČSAZV 4: 97–142.

Chenopodium botrys* L.*C3/NT**

63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Svitavy: ulice Lanškrounská (úsek mezi ulicí Blanická a Kijevskou), na hromadě pisku před domem č. p. 5, 49°45'30,0"N, 16°28'17,7"E, 439 m n. m., asi deset rostlin (9. 9. 2017 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Jedná se o první nález merlíku hroznového na Svitavsku; více v komentáři u druhu *Corispermum leptopterum*.

[eds]

67. Českomoravská vrchovina, 6760d, Čechočovice (distr. Třebíč): okraj cesty pod železničním mostem asi 2,5 km JZ od kostela v obci Krahulov, 49°12'10,4"N, 15°47'24,5"E, 500 m n. m., pět rostlin (21. 8. 2017 leg. J. Komárek, herb. Komárek, rev. P. Dřevojan).

Cirsium brachycephalum* Jur.*C1/CR**

18a. Dyjskosvrtecký úval, 7264a, Hevlín (distr. Znojmo): mělký mokřad zarostlý rákosem 1,3 km SV od kostela v obci, 48°45'24,6"N, 16°23'44,3"E a 48°45'24,0"N, 16°23'44,1"E (místa fytoecnologických snímků), 179 m n. m., celkem přes pět desítek kvetoucích rostlin a několik desítek listových růžic na čtyřech místech (19. 8. 2016 leg. P. Dřevojan, BRNU; 8. 9. 2017 leg. P. Dřevojan & R. Němec, MZ; Dřevojan 2017).

Dřevojan P. (2017): Památný nález pcháče krátkohlavého (*Cirsium brachycephalum*) na Znojemsku. – *Thayensia* 14: 3–10.

Cirsium eriophorum* (L.) Scop.*C3/LC**

11b. Poděbradské Polabí, 5957a, Ověčáry (distr. Kolín): koruna travnatého náspu podél plotu na severním okraji objektu automobilky TPCA, 1,55 km SSZ od kostela v obci, 50°04'30,9"N, 15°13'39,6"E, 202 m n. m., jediná sterilní listová růžice (31. 5. 2016 leg. R. Řepka, BRNL).

Z Poděbradského Polabí dosud existoval pouze jediný údaj o výskytu pcháče bělohavého z Pátecké bažantnice (Rydlo 1997). Na novou lokalitu u obce Ověčáry byl pravděpodobně zavlečen se zeminou, z které byl vytvořen násep.

[eds]

15c. Pardubické Polabí, 5858d, Klamoš (distr. Hradec Králové): na sušším úpatí svahu v bývalém lomu na slín při západním okraji dubohabřiny „Klamoško“, přibližně 1,7 km JZ od středu obce, 50°07'03,6"N, 15°28'59,2"E, 246 m n. m., dvě kvetoucí rostliny a tři sterilní růžice (17. 8. 2011 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).

Jedná se o první nález pcháče bělohavého ve fytochorionu Pardubické Polabí (Bureš in Slavík & Štěpánková 2004: 389). Lokalita je vzdálena asi 9 km VJV směrem od nejbližší známé lokality v NPR Kněžičky, která se již nachází ve fytochorionu Rožďalovická tabule. Zde roste pcháč bělohavý na jižně exponovaných bílých stráních na slínovci (cf. Rydlo 1982).

V bývalém lomu na slín při západním okraji dubohabřiny „Klamoško“ roste pcháč bělohavý na obdobném stanovišti při úpatí jižně exponované lomové stěny. Jedná se pravděpodobně o novodobý výskyt druhu na lokalitě, protože ten zde nebyl před rokem

2011 nikdy zaznamenaná a je nepravděpodobné, že by takto nápadná rostlina unikala pozornosti, a to i ve sterilním stavu.

J. Zámečník

Rydlo J. (1982): Stráň nad dvorem Korce – významná lokalita xerothermní květeny. – Pr. Stud. 13–14: 187–188.

Rydlo J. (1997): Zanikající mokřady v Polabí 7. Pátecká bažantnice. – Muz. Součas., ser. natur., 11: 166–170.

Claytonia perfoliata Donn ex Willd.

[syn.: *Montia perfoliata* (Donn ex Willd.) Howell]

10a. Jenštejnská tabule, 5852b, Klecany (distr. Praha): na zahradě rodinného domu v ulici Na Vyhliďce, 50°10'44,1"N, 14°25'26,2"E, 285 m n. m., pět rostlin zavlečených nejspíše při výsadbě stromů (7. 5. 2008 photo *M. Kesl*; www.biolib.cz).

10a. Jenštejnská tabule, 5853d, Praha – Horní Počernice: prodejní zahradnictví na východním okraji obce u silnice na Sadskou (Náchodská ulice) u křižovatky s ulicí U Županských, 50°07'08,0"N, 14°38'13,7"E, 270 m n. m., volně se plevelící za prodejním skladem (17. 5. 2017 leg. *M. Ducháček MD 14968*, PR 901990, PR 901991); jako plevel ve velkých květináčích s *Cephalotaxus harringtonia* ‚Fastigiata‘ (17. 5. 2017 leg. *M. Ducháček MD 14965*, PR 901985, PR 901986).

15a. Jaroměřské Polabí, 5661a, Kuks (distr. Trutnov): barokní špitál Kuks, ve spáře dlažby na terase před kostelem Nejsvětější Trojice, 50°23'53,5"N, 15°53'22,6"E, 300 m n. m. (12. 7. 2017 not. *V. Michálek*).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Lednice na Moravě (distr. Břeclav): areál Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity, při severozápadně situované podpěrné zídce starého skleníku, asi 210 m Z od železniční stanice, 48°47'41,7"N, 16°47'52,1"E, 177 m n. m., několik desítek rostlin v juvenilních vývojových stádiích při okraji plochy s výsadbou trvalek, samopřevěv mezi roztroušenými pleveři asociace *Veronico-Lamietum hybridi* (18. 2. 2019 photo *J. Uher*).

18b. Dolnomoravský úval, 7069b, Bzenec (distr. Hodonín): PP Vojenské cvičiště Bzenec, okraj parkoviště na západním okraji chráněného území, 48°57'24,3"N, 17°17'18,9"E, asi pět rostlin (4. 5. 2017 photo *V. Herman*, rev. *M. Marek*; www.biolib.cz); trávník u písčité plochy na západním okraji chráněného území, 2,34 km JV od kostela v obci, 48°57'24,0"N, 17°17'18,3"E, 200 m n. m., několik trsů spolu se *Stellaria media* (21. 4. 2018 leg. et photo *L. Ambrozek*, det. *P. Lustyk*, BRNU).

21a. Hanácká pahorkatina, 6469a, Olomouc: u železničního domku 10 m V od přejezdu v ulici U Botanické zahrady, 49°35'09,4"N, 17°14'56,8"E, 212 m n. m., několik rostlin (2012 not. *J. Ševčík*; 18. 4. 2018 photo *J. Kameníček*; www.nahuby.sk). Druh s jistotou zplanělý ze sousedící Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, kde se nejméně 10 let udržuje samopřevěvem (*V. Dvořák* in litt.) a byl i zdokumentován (2015 photo *F. Pleva*; www.biolib.cz).

64a. Příhonická plošina, 5952d, Praha-Chodov: záhon před vstupem B do budovy obchodního domu Centrum Chodov, ± 50°01'47,8"N, 14°29'30,5"E (26. 4. 2019 photo *M. Paulus*).

Batolka prorostlá či portulák zimní (*Claytonia perfoliata*) je pozoruhodný nepůvodní druh naší květeny, řazený tradičně mezi šruchovitě (*Portulacaceae*), nyní však přesouvaný do nově vymezené čeledi zdrojovkovitých (*Montiaceae*) (Nyffeler & Egli 2010).

Je to ozimá nebo jarní efemera, někdy až půl metru vysoká. Listy přizemní růžice jsou dlouze řapíkaté, s čepelí široce obkopynatou až deltoideální, na vrcholu zašpičatělou. Listeny pod květenstvím srůstají v nápadný, téměř okrouhlý, diskovitě límečkovitý útvar, nad kterým se na zprvu ohnutých, za květu se napřimujících a prodlužujících stopkách rozvíjejí

v chudém vrcholíku drobné, bílé, pětičetné květy; sevřeny jsou párem listenců, vydávaným často mylně za chybějící kalich. Trojpodzdré tobolky obsahují zpravidla po třech leskle černých, jemně bradavčitých, 2–5 mm velkých semenech s elaiosomy, pro něž se na jejich šíření podílejí i mravenci. Druh kvete porůznu od jara do podzimu v závislosti na populaci, okolnostech přesevu, zeměpisné šířce a nadmořské výšce. Ve svém původním areálu se vyskytuje na nejrůznějších substrátech (od šterku, písku i jílu po bahnitě říční náplavy) a v celé řadě biotopů – na mořském pobřeží, na travnatých březích vodních toků a jezer, vlhkých pastvinách a spásaných křovinách, ve starých zahradách, podél komunikací, na mokřých skalách, obnažených půdách i sutích (Miller 1976 a 2003).

Po celém severoamerickém západě rostoucí *Claytonia perfoliata* se v nynějším pojetí (Miller & Chambers 1993, Miller 2003) rozpadá do tří poddruhů. Nížinná a poměrně vzrůstná subsp. *perfoliata* nevystupuje od pobřeží výše než k 1000 m n. m., rozšířena je z Britské Kolumbie do Kalifornie a Arizony, a na východ zasahuje do Montany a Colorada; výskyt zaznamenané na východním pobřeží USA jsou nejspíš druhotné. Obě vysokohorské subsp. *intermontana* a subsp. *mexicana* dorůstají velikosti asi poloviční a listeny pod jejich květenstvími zřídka zdrušťují v límečky dokonale celokrajné. První z nich kopíruje zhruba rozšíření nominálního poddruhu (nesestupuje však do nížin), druhá jeho jižní hranici na několika kalifornských a arizonských lokalitách a obě tady vystupují do výšky 2000 m n. m (Miller 2003). V minulosti za svébytný druh někdy považovaná subsp. *mexicana* má ale hlavní rozšíření o mnoho jižněji v horských tropech mexických států Jalisco a Querétaro až do státu Chiapas a přilehlých oblastí Guatemaly, kde vystupuje do nadmořské výšky 3000 m (Ford 1986) a při jižní hranici areálu dokonce k 3400 m (Standley & Steyermark 1946). Hlubšímu poznání však ještě brání značná morfologická a cytologická variabilita ekologicky někdy značně vyhraněných populací, zaznamenaná u všech poddruhů (Miller 1976, McIntyre 2012), které nadto různými autory bývaly různě pojímány nebo prostě nebyly rozlišovány.

Pro křehké, díky vysokému obsahu oxalátů svěže chutnající a vitamíny i železem bohaté listy (Schelstraete & Kennedy 1980), chránící před kurdějemi v předjaří po dlouhých zimách, bývala batolka (nazývaná také indiánským salátem či salátem zlatokopů) vyhledávána a poté i pěstována bílými osadníky na americkém západě. Bonpland (1806) ji nachází v zahradách dokonce až na antilských ostrovech (považoval ji tam ale za původní a prisoudil jí postavení svébytného druhu). Na evropský kontinent, do botanických zahrad v Cambridge (Don 1796) a v Kew (Sims 1811), byla přivezena poprvé A. Menziesem z ostrovů při kanadském pobřeží mezi léty 1794 a 1796. Krátce poté posílá i Humboldt do pařížských zahrad ony antilské rostliny; ty pak byly pod jménem *Claytonia cubensis* rozšiřovány v západoevropských přímořských zemích jako zimní zelenina (Morren 1851, Van Houtte 1867). V poslední době získává pěstování batolky opět na oblibě a osivo je vcelku běžně dostupné – nepochybně to napomáhá i jejímu zplaňování v nových oblastech.

Současná nomenklatura rodu (Miller & Chambers 1993, Miller 2003) jméno *C. cubensis* Bonpl. dlouho přehlížela. Posléze však bylo připsáno jako synonymum subspecii *mexicana* (Miller & Chambers 2006); původní popis taxonu s vyobrazením (Bonpland

1806) skutečně této nevzrůstné a drobnými semeny charakteristické subspecii nejspíše odpovídá. Dnes komerčně nabízená semena jsou podobné velikosti, rostliny z nich vzešlé jen málokdy dorůstají přes čtvrt metru výšky a morfologii listů i listenů se rovněž blíží polyploidním populacím mexického poddruhu. Téměř na všech světadílech dnes zplaňující rostliny přesto Miller (2003) připisuje nominální subspecii – otázku jejich užšího zařazení proto necháváme prozatím otevřenou.

Claytonia perfoliata byla zavlečena na Aljašku, do Japonska, do jižních oblastí Chile a Argentiny, na Falklandské ostrovy, do Austrálie a na Nový Zéland (Randall 2017). Dále příležitostně zplaňuje po celé západní a střední Evropě, na severozápadě (na britských ostrovech, nizozemském pobřeží a ve skandinávských zemích) je dnes považována za naturalizovanou (Walters & Akeroyd 1993) a z východu je nově uváděna z některých pobaltských republik (Gudžinskas 2017). V Anglii byla poprvé nalezena zplanělá v roce 1849, po necelých pěti letech však už byla místy shledávána obtížným plevelem (Kent 1975), a také Dunn (1905) ji zaznamenává jako všude hojný, na písčitých půdách pak vysloveně úporný plevel v zahradách i daleko od nich. V Dánsku zplaňuje od roku 1851 (Lange 1896), v Belgii od roku 1862 (Wildeman & Durand 1898) a jen o rok později v Holandsku. Přesto byl její výskyt v těchto zemích do třicátých let minulého století více-méně příležitostný, více se začíná šířit až ve válečných letech a později.

U nás zaznamenal první zplanění druhu v roce 1975 z průhonického parku Husák (1977), po dalších pěti letech odtud výskyt potvrdila také Lhotská (1988). Autor tehdy předpokládal, že se na našem území bude druh dále šířit. Nicméně, po necelém půlstoletí jsou údaje o jeho zplaňování stále ojedinělé. Ve výše uvedených případech jde nejspíš o novodobé výskyty. Do zahradnictví v Horních Počernicích, do Chodova a nejspíš i na zahradu v Klecanech byl druh patrně zavlečen ze školek s dovezenými dřevinami. Výskyt na terase barokního špitálu v Kuksu rovněž souvisí s pěstováním okrasných rostlin. Do špitální zahrady se semena batolky dostala pravděpodobně se substrátem nebo s jiným zahradnickým materiálem. Přesévá se a přezimuje coby podrost v nádobách s rostlinami v chladném skleníku, mimo ně se zatím nešíří, a místní zahradníci ji využívají jako kmení pro papouška (V. Michálek in litt.). O původu rostlin na lokalitě u Bzence lze jen spekulovat: snad může souviset s pěstováním druhu coby alternativní zeleniny, podobně jako v areálu zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Lednici. Tam se rostliny dlouhodobě samy přesévají při zdi starého skleníku, v němž byly před lety zkušebně pěstovány a odkud se nejspíš nakrátko rozšířily i na další, východně asi 750 m vzdálenou lokalitu při okraji obce (A. Jezdinský in verb.), na níž však výskyt nově už nebyl potvrzen.

Zdá se, že tento krátkověký druh je schopen se i u nás udržovat po řadu let samopřesevem a na vhodných stanovištích dokonce prostřednictvím dvou i více generací do roka. I to zmiňuje již Husák (l. c.) a okolností nově zaznamenaných výskytů tomu nasvědčují.

J. Uher & P. Lustyk

- Dunn S. T. (1905): Alien flora of Britain. – London.
- Ford D. I. (1986): Portulacaceae. – In: Gómez-Pompa A. et al. [eds], Flora Veracruz 51: 1–38, Instituto Nacional de Investigaciones sobre Recursos Bióticos, Xalapa.
- Gudžinskas Z. (2017): Alien herbaceous plant species new to Lithuania. – Bot. Lith. 23: 33–42.
- Husák Š. (1977): *Claytonia perfoliata*. – Živa 25: 159.
- Kent D. H. (1975): The Historical Flora of Middlesex. – The Ray Society, London.
- Lange J. (1896): Oversigt over de i nyere tid til Danmark invandrede planter med særligt hensyn til tiden for deres invandring. – Bot. Tidsskr. 20: 240–287.
- Lhotská M. (1988): Příspěvek k rozšíření synantropních druhů v Průhonickém parku a v Průhonicích. – Bohem. Centr. 17: 21–27.
- McIntyre P. (2012): Cytogeography and genome size variation in the *Claytonia perfoliata* (Portulacaceae) polyploid complex. – Ann. Bot. 110: 1195–1203.
- Miller J. M. & Chambers K. L. (1993): Nomenclatural changes and new taxa in *Claytonia* (Portulacaceae) in western North America. – Novon 3: 268–273.
- Miller J. M. & Chambers K. L. (2006): Systematics of *Claytonia* (Portulacaceae). – Syst. Bot. Monogr. 78: 1–236.
- Miller J. M. (1976): Variation on populations of *Claytonia perfoliata* (Portulacaceae). – Syst. Bot. 1: 20–34.
- Miller J. M. (2003): *Claytonia*. – In: Flora of North America Editorial Committee [ed.], Flora of North America, vol. 4: 465–475, Oxford University Press, New York-Oxford.
- Morren C. (1851): La Claytonie du Canada. – Belgique Horticole 1: 408–409.
- Nyffeler R. & Egli U. (2010): Disintegrating Portulacaceae: A new familial classification of the suborder Portulacineae (Caryophyllales) based on molecular and morphological data. – Taxon 59: 227–240.
- Randall R. P. (2017): A global compendium of weeds (3rd edition). – Perth.
- Schelstraete M. & Kennedy B. M. (1980): Composition of miner's lettuce (*Montia perfoliata*). – J. Amer. Diet. Assoc. 77: 21–25.
- Sims J. (1811): *Claytonia perfoliata*. – Bot. Mag. 33: tab. 1336.
- Standley P. C. & Steyermark J. A. (1946): Flora of Guatemala: Portulacaceae. – Fieldiana, Bot. 24, pt 4: 207–214.
- Van Houtte L. (1867): La Claytone perfoliée est un excellent légume. – Fl. Serres Jard. Paris 17: 152.
- Walters S. M. & Akeroyd J. R. (1993): *Claytonia L.* – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. R., Heywood V. H., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea, ed. 2, 1: 138, Cambridge University Press, Cambridge.
- Wildeman É. De & Durand T. (1898): Prodrome de la Flore Belge. Vol. 1. – Bruxelles.

***Cochlearia danica* L.**

- 11a. Poděbradské Polabí: Poděbrady, Písková Lhota.
- 14a. Bydžovská pánev: Lípa.
- 24a. Chebská pánev: Cheb-Chlumeček, Cheb-Hradiště, Cheb-Ypsilon.
27. Tachovská brázda: Mlýnec.
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní: Nýřany, Tlučná.
- 35a. Holoubkovské Podbrdsko: Mýto.
- 48a. Žitavská kotlina: Bílý Kostel nad Nisou.
67. Českomoravská vrchovina: Lisky, Jiřice, Humpolec.
79. Zlínské vrchy: Zlín-Kocanda.
- Vše Ducháček et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 52: 1–8, 2017; údaje od Chebu uvádí také Brabec (2017).
- 4b. Labské středohoří, 5349c, Bystřany (distr. Teplice): silnice na Žalany ca 950 m VJV od železničního nádraží Bystřany v Čechách, okraj vozovky na začátku protihlukové stěny, 50°37'14,7"N, 13°52'26,9"E,

- 183 m n. m., několik metrů dlouhý porost, roztroušené rostliny podél protihlukové stěny až do místa 50°37'16,6"N, 13°52'24,5"E (18. 4. 2018 leg. *P. Kúr & M. Ducháček MD 14497*, PR 901241).
- 7a. Libochovická tabule, 5550a, Lukavec (distr. Litoměřice): dálnice D8 u výjezdu na Litoměřice, okraj vozovky ve směru na Prahu 60 m SSZ od mostu silnice na Litoměřice přes dálnici, 50°29'39,5"N, 14°04'17,7"E, 180 m n. m. (18. 4. 2018 leg. *M. Ducháček & P. Kúr MD 14502*, CHOM, PR 901248). – Lukavec: dálnice D8 u výjezdu na Litoměřice, okraj vozovky ve směru na Prahu 290 m SSZ od mostu silnice na Litoměřice přes dálnici, 50°29'45,5"N, 14°04'11,2"E, 180 m n. m. (18. 4. 2018 leg. *M. Ducháček & P. Kúr MD 14507*, CHOM, PR 901253).
- 10a. Jenštejnská tabule, 5853d, Praha – Horní Počernice (distr. Praha): dálnice D0 Pražský okruh ve směru od Satalic, nájezd z ulice Chlumecká, okraj vozovky ca 2,1 km ZJZ od nádraží Praha – Horní Počernice, 50°06'36,6"N, 14°35'07,3"E ± 20 m, 262 m n. m., několik desítek rostlin (30. 4. 2019 leg. *M. Ducháček MD 15386*, PR 901268).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5857a, Vlkov pod Oškobrhem (distr. Nymburk): silnice na Poděbrady ca 780 m JJZ od kapličky v obci, okraj vozovky, 50°09'06,1"N, 15°12'41,8"E, 210 m n. m., malý hustý porost 1 × 1,5 m, několik jedinců ještě zde: 50°09'07,6"N, 15°12'48,4"E (30. 4. 2018 leg. *M. Ducháček MD 14516*, PR 901268).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5857c, Libice nad Cidlinou (distr. Nymburk): dálnice D11 v Libickém luhu, středový dělicí pruh ca 820 m V od mostu přes Labe, 50°07'07,9"N, 15°10'17,3"E, 190 m n. m., nespojitý porost ca 2 × 0,3 m, pouze ve středovém pruhu; směrem na západ roste také zde: 50°07'08,1"N, 15°10'19,7"E (3 × 0,3 m) a zde: 50°07'07,5"N, 15°10'07,6"E (1 × 0,3 m) (20. 4. 2018 leg. *M. Ducháček MD 14538*, HR, PR 901299).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5857b, Opočnice (distr. Nymburk): hlavní silnice Poděbrady – Chlumeck nad Cidlinou, ca 1,1 km J od kostela v obci, okraj vozovky, 50°09'53,8"N, 15°15'30,2"E, 212 m n. m., pouze pět rostlin (30. 4. 2018 not. *M. Ducháček*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5859a, Pisek (distr. Hradec Králové): hlavní silnice Chlumeck nad Cidlinou – Hradec Králové, okraj silnice na náspu za mostem přes železnici, ca 700 m VJV od středu obce, 50°09'05,7"N, 15°30'43,4"E, 230 m n. m. (20. 4. 2018 leg. *P. Kúr & M. Ducháček MD 14527*, HR, PR 901281).
- 14a. Bydžovská pánev, 5859b, Kratonohy (distr. Hradec Králové): hlavní silnice Chlumeck nad Cidlinou – Hradec Králové, okraj vozovky ca 1,4 km Z od zámku v Kratonohách, 50°10'09,6"N, 15°37'49,1"E, 232 m n. m., malá hustá skupina rostlin (ca 0,5 × 0,3 m), druhá skupinka rostlin (0,3 × 0,3 m) je o pár metrů vedle (20. 4. 2018 leg. *M. Ducháček & P. Kúr MD 14524*, HR, PR 901277).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246d, Starý Plzenec (distr. Plzeň): středový dělicí pás dálnice D5 SV od mostu přes řeku Úslavu, ca 0,87 km od jejího toku, 49°42'56,2"N, 13°27'08,6"E, 340 m n. m., větší počet rostlin (24. 4. 2018 not. *Z. Skála*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6247a, Rokycany (distr. Plzeň): středový dělicí pás dálnice D5 u sjezdu č. 62 k silnici č. 183 V od vodní nádrže Klabava, 49°45'06,6"N, 13°34'21,1"E, 380 m n. m., větší počet rostlin (24. 4. 2018 not. *Z. Skála*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6247c, Tymákov (distr. Plzeň): středový dělicí pás dálnice D5 u sjezdu č. 67 k silnici vedoucí do obce, 49°43'58,8"N, 13°30'12,3"E, 400 m n. m., několik menších skupin v délce několika desítek metrů (24. 4. 2018 not. *Z. Skála*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6346b, Plzeň-Černice: okraj vozovky podél středového dělicího pásu dálnice D5 u sjezdu č. 76, ca 300 m J od mostu přes silnici č. 180 na Starý Plzenec, 49°41'45,4"N, 13°25'50,5"E, 380 m n. m., souvislý porost na několika metrech (24. 4. 2018 not. *Z. Skála*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6346d, Chválenice (distr. Plzeň): v trávníku u benzinového čerpadla na jižním okraji obce ca 550 m JJV od kostela sv. Martina v obci, 49°38'19"N, 13°28'38"E, ca 436 m n. m., roztroušeně (29. 4. 2018 leg. *J. Brabec*, CHEB 3312).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6446b, Seč (distr. Plzeň): západní okraj silnice č. 20 u autobusové zastávky „Seč“ u odbočky na obec Únětice, tj. ca 750 m ZSZ od kostela Nanebevzetí Panny Marie

- v obci, 49°35'22"N, 13°29'46"E, 446 m n. m., porost ca 10 m dlouhý (27. 4. 2018 leg. *J. Brabec*, CHEB 3307).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6446b, Chlum (distr. Plzeň): roztroušeně pod svodidly u odbočky do polí ze silnice č. 20 ca 200 m S od mostku silnice přes Únětický potok, 49°35'58"N, 13°29'41"E, ca 437 m n. m. (29. 4. 2018 leg. *J. Brabec*, CHEB 3311).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6447a, Seč (distr. Plzeň): jihozápadní okraj silnice č. 20 pod svodidly u odbočky na Seč (ze směru od Plzně) – jde zároveň o odbočku cyklostezky na obec Únětice, tj. ca 550 m JZ od kostela Nanebevzetí Panny Marie v obci, 49°35'06"N, 13°30'01"E, 406 m n. m., dva porosty ca 5 a 5 m dlouhé (27. 4. 2018 leg. *J. Brabec*, CHEB 3308). – Seč: v okrají silnice č. 20 pod svodidly u odbočky na Seč (ze směru od Nepomuku), tj. ca 650 m JJZ od kostela Nanebevzetí Panny Marie v obci, 49°34'57"N, 13°30'15"E, 414 m n. m., porost v délce ca desítky metrů + další menší (29. 4. 2018 not *J. Brabec*). – Seč: okraj silnice č. 20 při klesání od Chocenické Lhoty k odbočce na Seč, ca 700 až 900 m J od kostela Nanebevzetí Panny Marie v obci, ca 49°34'48"N, 13°30'20"E, 431 m n. m., roztroušeně na několika místech (29. 4. 2018 not *J. Brabec*).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6447a, Chocenická Lhota (distr. Plzeň): okraj silnice č. 20 pod svodidly u odbočky na Chocenický Újezd, tj. ca 300 m S od kapličky v centru obce, 49°34'15"N, 13°30'20"E, 448 m n. m., dva menší porosty (27. 4. 2018 leg. *J. Brabec*, CHEB 3309).
34. Plánický hřeben, 6547b, Třebčice (distr. Plzeň): okraje silnice E 49 ca 150 m JV od rybníka Floriánek JZ od obce, 49°28'48,1"N, 13°36'17,5"E, 451 m n. m., tisíce rostlin v pásu dlouhém asi 100 metrů (27. 4. 2018 leg. *R. Paulič & P. Kúr*, herb. Paulič).
34. Plánický hřeben, 6547b, Nepomuk (distr. Plzeň): pod svodidly na severním okrají vozovky silnice č. 20 ca 1,7 km V od kostela sv. Jakuba v obci, 49°28'55"N, 13°36'00"E, 452 m n. m., roztroušeně (29. 4. 2018 leg. *J. Brabec*, CHEB 3310).
- 36a. Blatensko, 6548b, Kasejovice (distr. Plzeň): okraje silnice E 49 na jižních svazích vrchu Jezbyně V od obce, 49°27'30,3"N, 13°45'52,8"E, 517 m n. m. (13. 8. 2017 not. *R. Paulič*; 8. 4. 2018 leg. *R. Paulič & E. Legátová*, herb. Paulič).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Strunkovice nad Volyňkou (distr. Strakonice): okraj silnice Volyně–Strakonice, ca 800 m JJZ od středu obce, mezi železničním přejezdem a odbočkou na obec Němětice, 49°12'06,9"N, 13°53'05,7"E, 430 m n. m., početná populace (22. 4. 2018 not. *Z. Skála*). – Strunkovice nad Volyňkou: na okrají silnice č. I/4 J od přejezdu přes trať JJZ od obce, 49°12'05,8"N, 13°53'04,8"E, 424 m n. m., velmi hojně v pásu dlouhém přes 100 metrů (29. 4. 2018 not. *R. Paulič & P. Kúr*).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748b, Horní Poříčí (distr. Strakonice): na okrají silnice č. I/22 S od obce, 49°17'27,3"N, 13°47'18,0"E, 430 m n. m., pouze na jednom místě na ploše 0,5 × 0,5 m (27. 4. 2018 leg. *R. Paulič & P. Kúr*, herb. Paulič).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Přední Zborovice (distr. Strakonice): travnatý okraj silnice č. I/4 při severozápadním okrají lesa Vlčiny SV od obce, 49°13'20,6"N, 13°53'53,6"E, 450 m n. m., několik desítek rostlin společně se *Spergularia salina* (23. 7. 2017 leg. *R. Paulič*, PR; 29. 4. 2018 not. *R. Paulič & P. Kúr*).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6750c, Cehnice (distr. Strakonice): okraje silnice č. I/22 asi 400 m SZ od obce, 49°13'12,5"N, 14°01'13,5"E, 430 m n. m., několik tisíc kvetoucích rostlin v pásu dlouhém přes 100 m (9. 4. 2018 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6849a, Němětice (distr. Strakonice): na okrají silnice č. I/4 u samoty Hamr JV od obce, 49°11'31,8"N, 13°53'29,4"E, 431 m n. m., desetitisíce rostlin (29. 4. 2018 leg. *R. Paulič & P. Kúr*, herb. Paulič).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6849a, Němětice (distr. Strakonice): okraje silnice č. I/4 nad pravým břehem Volyňky V od obce, 49°11'47,9"N, 13°53'18,5"E, 429 m n. m., desetitisíce rostlin (29. 4. 2018 leg. *R. Paulič & P. Kúr*, herb. Paulič).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6651c, Horní Záhoří (distr. Písek): podél silnice č. I/29 při jihozápadním okrají obce, 49°20'27,1"N, 14°12'26,4"E, 475 m n. m., v pásu dlouhém asi 10 metrů (22. 4. 2018 not. *R. Paulič*).

Nový zavlečený druh v květeně České republiky.

Lžičník dánský (*Cochlearia danica*) je jednoletý až dvouletý na jaře kvetoucí druh, který roste na zasolených stanovištích v přímořské oblasti západní a severní Evropy (Chater et al. 1993). V posledních desetiletích se tento druh začal šířit podél zasolených okrajů silnic a dálnic nejen v západní Evropě, ale i v Německu, Rakousku a Maďarsku (Dunkel et al. 2001, Cochard 2005, Hohla & Raabe 2012, Raab-Straube & Raus 2016).

První nálezy z České republiky pocházejí z roku 2016, ale rychle přibývají (Ducháček et al. l. c., Kaplan et al. 2018b). Na některých místech bylo nalezeno pouze několik rostlin, jinde byly objeveny rozsáhlé liniové porosty. Původně jsme se domnívali, že druh roste i ve vyšších polohách, kde můžeme předpokládat větší zasolení okrajů silnic. Na jaře roku 2018 jsme proto provedli namátkový průzkum silnic I. třídy na Šumavě a v Krušných horách, ale výskyt se prokázat nepodařilo. Přibýly však další lokality v termofytiku a mezofytiku, což naznačuje spíše preferenci druhu k teplejším oblastem. Lžičník dánský se tak zřejmě stává perspektivním rychle se šířícím druhem, jehož nálezy budou přibývat, jak je tomu u dalších druhů rostoucích na krajnicích silnic a dálnic (např. *Atriplex heterosperma*, *Dittrichia graveolens*, *Plantago coronopus*, *Senecio inaequidens*, *Spergularia salina* a další).

M. Ducháček, R. Paulič, P. Kúr & J. Brabec

- Brabec J. (2017): Lžičník dánský – nový druh květeny ČR v našem kraji. – *Armika. Přírodou a historií Karlovarského kraje* 2017/2: 10–11.
- Cochard P.-O. (2005): *Cochlearia danica* L., une halophyte adventice des autoroutes. – *Symbioses* 13: 69–74.
- Dunkel F. G., Meierott L. & Teisinger D. (2001): *Cochlearia danica* L. erreicht Bayern. – *Ber. Bayer. Bot. Ges.* 71: 159–160.
- Hohla M. & Raabe U. (2012): *Cochlearia danica* – das Dänische Löffelkraut – kein überraschender Neuzugang der Flora von Oberösterreich. – *Stapfia* 97: 206–209.
- Chater A. O., Heywood V. H., Wyse Jacskon P. S. & Akeroyd J. R. (1993): *Cochlearia* L. – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. R., Heywood V. H., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, ed. 2, 1: 378–380, Cambridge University Press, Cambridge.
- Raab-Straube E. & Raus T. [eds] (2016): Euro+Med-Checklist Notulaceae, 6. – *Willdenowia* 46: 423–442.

Coeloglossum viride (L.) Hartm.

C2/EN

99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Bumbálka, rozvolněnější horní část hřebenové ovsíkové louky, ca 330 m SSV od vrcholu Korytovo, 49°24'00,4"N, 18°27'05,5"E, 851 m n. m., čtyři kvetoucí rostliny (16. 6. 2018 photo V. Kalníková).

Druh byl z Beskyd dříve vcelku hojně uváděn, v posledních letech se zdá být na ústupu a současné rozšíření není příliš známé. Hřebenové louky v okolí Bumbálky patří k historickým lokalitám vemeníčku, na této enklávě ale ještě nalezen nebyl (Popelářová 2011). Poslední dostupné údaje pocházejí ze dvou lokalit z Bílé z roku 2013 (Tkáčiková 2014).

V. Kalníková

- Popelářová M. (2011): *Coeloglossum viride*. – In: Popelářová M., Hliseník D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L., Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 294–295.
- Tkáčiková J. (2014): Aktualizace mapovacího okrsku cz1477, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezořová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Corispermum leptopterum* (Asch.) Iljin**

- 63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Svitavy: ulice Lanškrounská (úsek mezi ulicí Blanicou a Kijevskou), na hromadě písku před domem č. p. 5, 49°45'30,0"N, 16°28'17,7"E, 439 m n. m., jedna rostlina (9. 9. 2017 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Výskyt a šíření velbloudníku tenkokřídleho na hromadách písku v obcích na Hodonínsku a Uherskohradištsku popsal nedávno J. W. Jongepier (Jongepier in *Additamenta* 15: 78–81, 2017) a z prodejen písku na střední a severní Moravě uvádí druh i Kocián (2017). Překvapivě byl tento druh nalezen na stejném stanovišti ve Svitavách. Dům v Lanškrounské ulici prochází rekonstrukcí a písek byl dovezen z pískovny v Tasovicích u Znojma⁴). Na hromadě písku spolu s velbloudníkem rostly také *Chenopodium botrys* (viz výše) a *Setaria viridis*. Za zmínku stojí také pozorování kudlanky nábožné (*Mantis religiosa*) v srpnu téhož roku jen pár metrů od hromady písku; je možné, že i ona byla spolu s pískem přivezena.

Zdá se, že šíření druhu s rozvozem písku může být efektivní, ovšem jeho případné setrvání na těchto nových lokalitách bude spíše jen krátkodobé.

P. Lustyk

78. Bílé Karpaty lesní, 7172a, Strání (distr. Uherské Hradiště): písčité hřiště na plážový volejbal v areálu koupaliště v místní části Květná, 48°53'03"N, 17°43'00"E, 370 m n. m., přes 100 rostlin (14. 6. 2017 leg. et photo J. Roleček, herb. Fajmon).

Nález velbloudníku tenkokřídleho a dalších dvou psamofytů (*Scleranthus polycarpus* a *Spergula morisonii*) na hřišti plážového volejbalu v Květné je kuriózní. Původ diaspor nalezených druhů – stejně jako písku, ve kterém rostly – lze s velkou šancí na úspěch hledat v oblasti vátých písků u Bzence, kde mají všechny tři druhy bohaté populace. Podrobněji o zavlékání velbloudníku s pískem od Bzence pojednává Jongepier (in *Additamenta* 15: 78–81, 2017).

J. Roleček

- Kocián P. (2017): Další výskyty velbloudníku tenkokřídleho (*Corispermum pallasii*) v prodejnách písku na severní Moravě. – Zprávy Moravskoslez. Poboč. ČBS 6: 52–55.

⁴) Při zběžném průzkumu této pískovny na podzim 2018 zde však velbloudník zjištěn nebyl, zato zde byl zaznamenán masový výskyt bytele metlatého (*Kochia scoparia*, např. 48°50'38,7"N, 16°08'35,4"E, 15. 10. 2018 leg. et photo P. Lustyk, herb. Lustyk).

Crepis foetida* subsp. *rhoeadifolia* (M. Bieb.) Čelak.*C4a/NT**

66. Hornosázavská pahorkatina, 6459b, Havlíčkův Brod: doposud nezrekonstruované nástupišťe č. 4 místního vlakového nádraží, 49°35'52,3"N, 15°35'19,2"E, 420 m n. m., desítky rostlin ve spárách dlažby (26. 8. 2018 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

Z fytogeografického okresu Hornosázavská pahorkatina není taxon uveden v Květeně ČR (Kaplan & Kirschner in Slavík & Štěpánková 2004: 530).

J. Komárek

Crepis setosa* Haller f.*C1/EN**

18b. Dolnomoravský úval, 7169a, Sudoměřice (distr. Hodonín): ruderalizovaný trávník vedle chodníku podél silnice 35 m SZS od hlavní budovy železničního nádraží, 48°52'18,7"N, 17°14'34,4"E, 172 m n. m., jedna kvetoucí rostlina. – Sudoměřice: ruderalizovaný travnatý pás mezi silničkou a pšeničným polem u cyklostezky kolem Dolní chmelnice, 425 m SZ od hlavní budovy železničního nádraží, 48°52'28,7"N, 17°14'22,3"E, 168 m n. m., dvě plodné rostliny. – Sudoměřice: okolí polní cesty ve světlém ruderalizovaném lužním remízu 200 m V od soutoku Zlatnického (Skalického) a Sudoměřického potoka, 48°52'16"N, 17°13'51"E, 168 m n. m., jedna statná rostlina na okraji cesty a jedna bohatě větvená rostlina uprostřed cesty (vše 29. 6. 2018 not. K. Fajmon).

18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): ruderalizovaný trávník před domem v Masarykově ulici, 300 m J od kostela Nanebevzetí Panny Marie, 48°53'55,2"N, 17°18'41,2"E, 175 m n. m., pět rostlin s mladými úbory (20. 5. 2018 not. K. Fajmon & Z. Potyková).

21b. Hornomoravský úval, 6670d, Hulín (distr. Kroměříž): suché dno přeloženého potoka u železnice asi 2,5 km JZJ od nádraží, 49°18'20"N, 17°26'57"E, 190 m n. m., několik kvetoucích rostlin (25. 7 2016 leg. et det. H. Kočvarová & B. Trávníček, OL).

21b. Hornomoravský úval, 6770b, Hulín (distr. Kroměříž): rekultivovaná plocha charakteru louky na jižním břehu jezera po těžbě šterkopísku asi 2,5 km JJZ od nádraží, 49°17'44"N, 17°27'59"E, 190 m n. m., jedna rostlina (9. 8 2016 not. H. Kočvarová & B. Trávníček).

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Kněždub (distr. Hodonín): NPR Čertoryje, okraj polní cesty mezi mysliveckou chatou a hotelem Radějov, 1,2 km VJV od autobusové zastávky Lučina, 48°51'36"N, 17°24'26"E, 360 m n. m., jedna odspodu rozvětvená rostlina (11. 7. 2018 not. J. W. Jongepier).

19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Malá Vrbka (distr. Hodonín): Podlúčí, nedávno zatravněné pole nad areálem Hornáckého kosení, 500 m VJV od kóty Výzkum (439,2), 48°52'01"N, 17°26'42"E, několik rostlin (16. 6. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU). – Malá Vrbka: úhor s převažujícím *Erigeron annuus* pod polní cestou z vrchu Výzkum na vrch Kobyla, ca 1 km JJV od kóty Výzkum (439,2), 48°51'38"N, 17°26'45"E, 430 m n. m., desítky roztroušených rostlin (16. 6. 2018 not. J. W. Jongepier).

78. Bílé Karpaty lesní, 7171b Nová Lhota (distr. Hodonín): ruderalní okraj lesní cesty v místě paseky 0,7 km SSZ od autobusové zastávky Vápenky, 48°52'49,5"N, 17°37'37,0"E, 570 m n. m., jedna bohatě rozvětvená rostlina (2. 8. 2018 not. J. W. Jongepier).

Škarda štětinkatá nebyla donedávna z Bílých Karpat známa ani jako pomíjivě zavlečená (Jongepier & Jongepierová 2006, Kaplan & Kirschner in Slavík & Štěpánková 2004: 534–536). První rostlina zde byla nalezena v roce 2013 u Kuželova, ale velmi záhy následovaly další nálezy (Dřevojan & Galušková 2015, Additamenta 15: 82, 2017). Šíření tohoto teplomilného druhu pravděpodobně napomáhá teplejší a sušší počasí v posledních letech. Třebaže se na jednotlivých lokalitách druh vyskytuje spíše efemerně, je zřejmé,

že se již stal trvalejší součástí flóry jihozápadní části Bílých Karpat. Opakovaně zde byla zaznamenána také na slovenské straně pohoří v okolí města Skalica, jak na ruderalních, tak i na polopřirozených stanovištích, jako jsou např. suché louky (2014–2018 not. *I. Jongepierová & J. W. Jongepier*). Bude vhodné její šíření sledovat a podle dalšího vývoje přehodnotit kategorii ohrožení dle červeného seznamu (cf. Grulich 2017).

J. W. Jongepier

Dřevojan P. & Galušková H. (2015): Pozoruhodné floristické nálezy z nivy Moravy mezi Strážnicí a Kunovicemi. – *Acta Carpathica Occident.* 6: 28–49.

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.

Cyperus michelianus (L.) Delile

C1/EN

38. Budějovická pánev, 6750d, Ražice (distr. Písek): vypuštěný rybník Miska 1,2 km ZSZ od obce, 49°14'41,5"N, 14°04'59,5"E, 383 m n. m. (28. 8. 2018 leg. *R. Paulič & V. Žíla*, herb. Paulič, herb. Žíla).

Jedná se o novou lokalitu druhu v Budějovické pánvi. Na lokalitě se vyskytovalo několik tisíc rostlin společně s druhy *Cyperus fuscus*, *Carex bohémica*, *Eleocharis ovata*, *Limosella aquatica*, *Potentilla supina* atd. Nejhojněji se šáchor Micheliův vyskytoval na západním písčito-štěrkovitém obnaženém březí vypuštěného rybníka, v jižní části letněného dna rostlo jen několik desítek rostlin.

R. Paulič

38. Budějovická pánev, 6751d, Krč (distr. Písek): obnažené dno polovypuštěného rybníka Nový u Krče 1,4 km S–SSV od vsi, 49°12'41,6"N, 14°15'20,3"E, 408 m n. m. (26. 6. 2018 leg. *Z. Kaplan 18/111*, herb. Kaplan).

42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6353a, Štětkovice (distr. Příbram): obnažené dno polovyschlého rybníka Lejšník 0,5 km od vsi, 49°40'22,0"N, 14°31'06,7"E, 439 m n. m. (7. 8. 2018 leg. *Z. Kaplan 18/177*, herb. Kaplan).

42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6353a, Klimětice (distr. Příbram): obnažený litorál rybníka Zadní Dubínek 250 m ZJZ od vsi, 49°40'57,1"N, 14°30'12,6"E, 423 m n. m. (7. 8. 2018 leg. *Z. Kaplan 18/182*, herb. Kaplan).

Šáchor Micheliův patří mezi velmi vzácné rostliny naší flóry. Na více místech byl nalezen pouze na jižní Moravě a v Budějovické pánvi v jižních Čechách, jinde jen výjimečně a takové výskyty byly zpravidla jen dočasné (Šumberová & Dřevojan in Kaplan et al. 2016a). V roce 2007 byl překvapivě nalezen také na dvou lokalitách na Sedlčansku ve středních Čechách (Malíček & Dostál in *Additamenta* 6: 272–273, 2007).

Jaro i léto roku 2018 bylo výjimečně suché a teplé, což je příznivá kombinace podmínek pro klíčení semen a vývoj semenáčků tohoto druhu. Již v červnu byly nalezeny dospělé rostliny na obnažené části dna rybníka Nový u Krče na Protivínsku, kde byl výskyt znám již v minulosti. V srpnu jsem navštívil i obě dříve známé lokality na

Sedlčansku. Na rybníku Lejšník u Štětčovic byla nalezena bohatá populace, což bylo ověření výskytu po 11 letech od prvního nálezu. Naopak Silniční rybník u Klimětic byl plně napuštěný a šáchor zde momentálně neměl příhodné podmínky pro svůj vývoj. Novou lokalitu druhu jsem však našel v jednom ze sousedních rybníků, v rybníku Zadní Dubínek. Šáchor Micheliův tam rostl na úzkém pruhu obnaženého dna při severozápadním břehu rybníka.

Z. Kaplan

***Dactylorhiza fuchsii* subsp. *sooana* (Borsos) Borsos**

C1/VU

78. Bílé Karpaty lesní, 7072d, Starý Hrozenkov (distr. Uherské Hradiště): Vápenice, samota Hluboč, lesní louka naproti samotě a dolní část průseku pro lyžařský vleč 0,35–0,66 km SSV od Mikulčina vrchu (799 m), 48°56'51,3"N, 17°48'42,4"E – 48°56'59,4"N, 17°48'54,0"E, 610–680 m n. m., 630 rostlin (14. 6. 2018 not. P. Batoušek).

Nejbohatší doposud známá lokalita *D. fuchsii* subsp. *sooana* v České republice. Nelze vyloučit, že se k ní vztahuje nepříliš přesný údaj J. Holuba (Holub 1998)⁵⁾.

P. Batoušek

Holub J. (1998): Drobné doplňky ke znalosti rozšíření vstavačovitých na Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 33: 91–94.

***Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó**

C1/EN

77a. Ždánický les, 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): prameniště v nivě Trkmanky 2,5 km SZ od kostela v obci, 49°05'04,1"N, 17°00'23,1"E, 245 m n. m., min. 20 plodných rostlin (10. 8. 2018 photo L. Ambrozek).

Jedná se o novou lokalitu prstnatce pleťového na jižním okraji Ždánického lesa, která se poněkud vymyká jeho dalším výskytům v širším území. Na nedaleké lokalitě Habrový severně od Ždánic, kde byl nalezen v roce 2014 (AOPK ČR 2019), totiž roste ve stepním úhoru na vápnitém flyši, na jaře zvlhčeném a později vysychajícím; na podobných stanovištích se vzácně vyskytuje i na několika dalších lokalitách po obvodu Ždánického lesa – např. u Bohuslavic (Trávníček 1987), Mouchnic (Grulich 1989) a Snovídek (Juroch & Šmiták 2015), které jsou však již součástí Hustopečské pahorkatiny (20b).

L. Ambrozek

Juroch J. & Šmiták J. (2015): Nové lokality orchidejí v roce 2014 (vč. nezveřejněných údajů z dřívějších let). – Roeszliana 45: 41–46.

Trávníček B. (1987): Fytcenologická studie xerothermních a semixerothermních travinných a bylinných společenstev střední Moravy. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak UP, Olomouc]

⁵⁾ Holubův údaj pocházející z let 1946–1948 byl později autorem lokalizován podle mapy Klubu českých turistů z roku 1997 k osadě Paseky a následně publikován. Při porovnání je zřejmé, že se shoduje s výše uvedenou lokalitou (J. Zázvorka in litt.).

***Dichondra argentea* Humb. & Bonpl. ex Willd.**

92a. Jizerské hory lesní, 5257c, Smržovka (distr. Jablonec nad Nisou): severní část Lidického náměstí, spára mezi chodníkem a zdí domu č. p. 731, 50°44'17,4"N, 15°14'45,9"E, 580 m n. m., jedna zplañělá rostlina (30. 9. 2018 leg. et det. P. Zdvorák, PRC, rev. J. Uher 2019 podle fotografie herbářové položky).

Nově zplañělý druh v květeně České republiky.

Jedná se o první publikovaný nález zplañělého druhu *Dichondra argentea* z čeledi *Convolvulaceae* v České republice, ale i v celé Evropě. Druh pochází z jihozápadní části USA (Arizona, Nové Mexiko a Texas), střední (Mexiko) a Jižní Ameriky (severozápadní část Argentiny, Bolívie, jihovýchodní část Brazílie a Kolumbie). Ve své domovině roste v oblastech s křovinami, na pastvinách a také na stanovištích ruderálního charakteru, kde dochází k častější disturbanci. V České republice se v posledních letech začíná tento taxon častěji pěstovat jako okrasná plazivá rostlina pod názvem *Dichondra argentea* 'Silver Falls'. S velkou pravděpodobností se však jedná spíše o obchodní jméno než o vyšlechtěný kultivar. Rostliny původního druhu jsou vzhledově totožné s těmi pěstovanými (J. Uher in verb.).

Popis druhu na základě literatury:

V původním areálu se jedná o vytrvalou rostlinu. Lodyha plazivá, hustě stříbřitě chlupatá. Listy 1,0–3,0(–5,0) cm dlouhé, dlouze řapíkaté; čepel ledvinitá, 0,5–1,5(–2,2) cm dlouhá a 1,2–2,4(–3,4) cm široká, celokrajná, kožovitá, hustě stříbřitě prítiskle chlupatá, na bázi výrazně klínovitá a kornoutovitě svinutá; řapík se směrem k čepeli charakteristicky rozšiřuje. Stopky květů 2,5–5,0(–6,0) mm dlouhé. Květy malé, vyrůstající v paždí listů; kalich za květu 2,0–2,6 mm dlouhý, za plodu 2,4–3,0 mm dlouhý, kališní lístky široce podlouhlé, hustě stříbřitě chlupaté; koruna pětičetná, 3,2–4,0 mm dlouhá, krémově (nažloutle) bílá; nitky 0,8–1,2 mm dlouhé, prašníky 0,5–0,7 mm dlouhé. Plod kulovitá až mírně kuželovitá tobolka, 3,5–4,5(–6,0) mm dlouhá a 2,0–2,1 mm široká. Semena jsou po dvou (mohou být v počtu 1–4), tmavě hnědá až černá, 1,5–2,4 mm dlouhá (McDonald 1993, Carranza 2008, 2015). V České republice kvete od června do října. S prvními podzimními mrazíky rostliny v kultuře odumírají.

V České republice je možná záměna s dalším, ale jen vzácně pěstovaným druhem *Dichondra sericea*. Některé formy tohoto druhu mohou být oděné stříbřítými chlupy, ale řapíky se nikdy nerozšiřují (J. Uher in verb.). V Evropě zplañuje zatím pouze příbuzný druh se zelenými listy *D. micrantha*, který je původní v jihozápadní části USA a ve střední Americe. Údaje o zplañění pocházejí z Řecka (Dimopoulos et al. 2013), Itálie (Lawalrée 1972), Portugalska (Silvestre 2012), Španělska (Silvestre 2012) a Velké Británie (Stace 2010).

Ve Smržovce jsem našel pouze jednu zplañelou rostlinu, která rostla v úzké spáře mezi dlážděným chodníkem a zdí domu. Tento druh jsem viděl zplañělý na stejném místě

i v minulých třech letech. Nepředpokládal jsem, že by rostlina dokázala na tomto místě vytvořit zralá semena. Při studiu herbářové položky jsem však zjistil, že sebraná rostlina nejenom kvetla, ale dokonce i plodila. Je možné, že v následujících letech přibudou další nálezy zplanění tohoto druhu u nás. Například na pozemcích Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Lednici tento druh pěstují a občas se vysemení do spár dlažby v okolí záhonů, ale nikdy ještě nebyl nalezen mimo areál fakulty (J. Uher in verb.).

Děkuji J. Uhrovi za určení herbářové položky a za doplnění cenných informací ke komentáři.

P. Zdvořák

- Carranza E. (2008): Convolvulaceae II. Fascículo 155. – In: Rzedowski J. & Calderón de Rzedowski G. [eds], Flora del Bajío y de regiones adyacentes, p. 1–113, Instituto de Ecología A. C. Centro Regional del Bajío, Pátzcuaro, Michoacán, México.
- Carranza E. (2015): Convolvulaceae. Fascículo 135. – In: Lemos R. M. [ed.], Flora del Valle de Tehuacán-Cuicatlán, p. 1–128, Instituto de Biología, Universidad Nacional Autónoma de México.
- Dimopoulos P., Raus Th., Bergmeier E., Constantinidis Th., Iatrou G., Kokkini S., Strid A. & Tzanoudakis D. (2013): Vascular plants of Greece: An annotated checklist, Englera 31, Botanic Garden and Botanical Museum Berlin-Dahlem, Berlin & Hellenic Botanical Society Athens.
- Lawalrée A. (1972): Dichondra J. R. & G. Forster. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea 3: 78, Cambridge University Press, Cambridge.
- McDonald A. (1993): Convolvulaceae I. Fascículo 73. – In: Gómez-Pompa A. [ed.], Flora de Veracruz, p. 1–99, Instituto de Ecología, A. C., Xalapa, Veracruz, México.
- Silvestre S. (2012): Dichondra J. R. Forst. & G. Forst. – In: Castroviejo S. et al. [eds], Flora iberica 11: 289–292, Real Jardín Botánico, CSIC, Madrid.
- Stace C. (2010): New Flora of the British Isles. Ed. 3. – Cambridge University Press, Cambridge.

***Dorycnium germanicum* (Greml) Rikli**

C3/NT

82. Javorníky, 6874b, Študlov (distr. Vsetín): PP Hrádek, výslunná květnatá louka u severního okraje extenzivního sadu, 315 m JZZ od kóty Hrádek (628), 49°09'31,4"N, 18°05'20,4"E, 570 m n. m., asi deset prýtlů, většinou kvetoucích (14. 7. 2011 leg. I. Jindra, det. V. Řehořek, rev. R. Řepka, BRNU).

Jak poznamenává Slavík (1995), *Dorycnium germanicum* je druhem nejteplejší části jižní Moravy, jeho nejzazší moravské lokality leží v severní části Bílých Karpat. Je to druh, který má stabilní areál, není na rozdíl od příbuzného *D. herbaceum* nijak spontánně expanzivní, neboť jeho druhotné lokality jsou nalézány jen zcela výjimečně v blízkosti přirozených výskytů. Nejbliže od nově nalezené lokality u Študlova se druh vyskytuje u Brumova a Nedašova v Bílých Karpatech (PLADIAS 2019); mimo to jsou známy také revidované herbářové údaje ze širšího okolí: Luhačovice, Ludkovice (1922 F. Polášek, BRNU) a Zlín-Břežnice, 1,3 km V kostela (2008 J. Holánková, BRNU). Ostatní údaje, ať již z blízkého nebo vzdálenějšího okolí, jsou označeny jako *D. herbaceum* nebo *D. pentaphyllum* a velmi pravděpodobně patří těmž druhu (Staněk 1954, Tomášek 1960, Pavelka & Trezner 2001, Dančák & Kocián 2016).

Nově nalezená lokalita leží již mimo údolní polohu okolí obcí Návojná-Nedašov, za výrazným hřebenem Ploštiny–Končítá, ale je jen 5–6 km vzdálena severním směrem od nejbližších potvrzených lokalit u zmíněných obcí. Při srovnání s dalšími severně vysunutými lokalitami v širokém okolí (např. Březnice u Zlína) a nalezenými subxerothermními druhy u Študlova – *Anthericum ramosum*, *Prunella laciniata*, *Sedum sexangulare*, *Teucrium chamaedrys* (Jindra 2014) – považujeme tuto lokalitu za přirozenou součást areálu *D. germanicum* na Moravě. Nutno dodat, že v okolí Brumova-Bylnice se však exklávně vyskytují i některé významné termofyty např. *Bothriochloa ischaemum* nebo *Linum flavum* (K. Fajmon in verb.). Konkrétní místo, kde bilojetel roste, je velmi suché, na výchozu vápnitého flyše, a exponované k J–JZ. Je pravděpodobně také nejvýše položenou lokalitou druhu na Moravě, svojí nadmořskou výškou přesahuje dosud uváděné výskyty na hřebeni Pavlovských vrchů. Se svými klimatickými charakteristikami je však mimo dosud známé rozpětí míry kontinentality pro tento druh (viz Slavík 1995: 298).

Na Moravě existují exklávné výskyty *D. germanicum* (Červená Lhota, mlýn Leština; Rájec-Jestřebí a Jihlava-Helenín) které jsou značně odtrženy od kontinuálního stabilního areálu druhu. Mohou být prozatím považovány za sekundární. Za pozornost stojí nález od Moravských Prus (PLADIAS 2019), který může být dle současných znalostí o rozšíření druhu považován za vůbec nejsevernější bod jeho přirozeného rozšíření na Moravě (a tím v celé ČR). Lokalita vykazuje víceméně kontinuální spojitost s ostatními vysunutými lokalitami na Vyškovsku.

R. Řepka a I. Jindra

- Jindra I. (2014): Přírodní památka Hrádek v k. ú. Študlov. Botanický průzkum a vegetační poměry. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Zlínského kraje, Zlín]
- Pavelka J. & Trezner J. [eds] (2001): Příroda Valaška (okres Vsetín). – Český svaz ochránců přírody ZO 76/06 Orchidea, Vsetín, 568 p.
- Slavík B. (1995): A plant-geographical study of the genus *Dorycnium* Mill. (Fabaceae) in the Czech Republic. – *Folia Geobot. Phytotax.* 30: 291–314.
- Staněk S. (1954): Náčrt květeny Gottwaldovského kraje. – *Stud. Kraj. Mus. Gottwaldov, ser. natur.*, 1: 1–46.
- Tomášek J. (1960): Cévnaté rostliny Gottwaldovského okresu. – *Přír. Jihových. Mor., Gottwaldov*, 1: 73–157.

***Draba nemorosa* L.**

C1/CR

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749b, Sedlíkovice (distr. Strakonice): v kolejišti železniční trati S od osady, 49°15'15,9"N, 13°59'33,9"E, 385 m n. m., roztroušeně, společně s *Draba muralis* (6. 5. 2018 leg. R. Paulič & F. Zima, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6851c, Strpí (distr. Strakonice): v kolejišti železniční trati 0,4 km JZ od osady, 49°08'21,8"N, 14°13'46,4"E, 393 m n. m., několik rostlin (8. 5. 2018 leg. R. Paulič, herb. Paulič).

Jedná se o druhotné výskyty, za kriticky ohrožený (cf. Grulich 2017) je druh považován pouze na svých přirozených lokalitách.

[eds]

***Eleusine indica* (L.) Gaertn.**[syn.: *E. japonica* Steud.]

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Sedlec: náplav u Vltavy ca 160 m VJV(–V) od železniční zastávky Praha-Sedlec, 50°07'56,6"N, 14°23'45,3"E ± 20 m, 177 m n. m., jediný velký trs vyrostlý z povodňových sedimentů z roku 2013 (říjen 2014 leg. *J. Sádlo*, herb. Sádlo). Rostlina nepřežila zimu 2014, v následujícím roce již nebyla na lokalitě zaznamenána.

18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno – Brněnské Ivanovice: podél pěšinek v prodejní části zahradního centra Agro Tuřany, ulice Kaštanová, 49°09'22,3"N, 16°38'12,9"E, 194 m n. m., asi 50–70 rostlin (26. 9. 2018 leg. *R. Řepka*, BRNL).

Kalužnice indická je tráva původní v afrických a asijských tropech a subtropích, v současnosti kosmopolitně rozšířená (Cope & Gray 2009, Jehlík 1998). V některých státech je invazním druhem. Běžná je např. v teplejších územích obou amerických kontinentů na člověkem ovlivněných vlhkých biotopech, zvláště v intravilánech obcí a měst (Cabrera & Zardini 1993, Molina & Rúgolo de Agrasar 2006). Nejvíce je však úspěšná na vlhkých půdách polních kultur, snáší dobře sešlap, roste v trávnicích, na pastvinách, podél komunikací. V suchých oblastech vyhledává zavlažované půdy. V tropech a subtropích je zčásti považována za pícninu pro koně, v Africe jsou její obilky považovány za jedlé a je využívána také jako textilní, místy i jako léčivá rostlina. V ČR je objevována na dvorech závodů zpracovávajících olejninu (soja ze Severní Ameriky), do střední Evropy je zavlečena s lodní a železniční dopravou. Zdrojem diaspor může být krmné obilí, odpad ze zpracování vlny a sójových bobů nebo ptačí zob. Obilky mají výraznou dormanci a tím dlouhodobou klíčivost, klíčí jen při stálých teplotách kolem 25 °C (Jehlík 1998). Ani jeden z uváděných zdrojů neodpovídá situaci na nalezeném biotopu, původ této populace zatím nemá vysvětlení.

Tato nápadná tráva s velmi tuhými plochými trsy a úzkými lichoklasy roste v počtu několika desítek jedinců na méně i silně zalévané části zahradního centra a dosud unikala pozornosti botaniků. V Brně byla nalezena před více než padesáti lety v zahrádkách zaměstnanců n. p. Mosilana na ulici Radlas (Dvořák & Kühn 1966). Mimo to existuje ještě zmínka o výskytu v Olomouci (1984 *V. Tlusták*, LIM) (Kubát in Additamenta 7: 273, 2008) a nedávný nález M. Marka v Polici nad Metují (in Additamenta 11: 80, 2013). Následující, vesměs doložené nálezy V. Jehlíka z Ústecka a z Polabí, jsou uvedeny v jeho publikaci (Jehlík 1998): Kolín-Zálabí, dvůr továrny Soja (1975 *V. Jehlík*, PRA); Kolín-Štítary, u krajinu (1975 *V. Jehlík*, PRA, PR, LIM); Děčín, překladiště Nové Loubí (1997 not. *V. Jehlík*), Ústí n. Labem-Střekov, na dvoře továrny Setuza (1974 *V. Jehlík*, PRA, PR, LIM).

R. Řepka

Cabrera A. L. & Zardini E. M. (1993): Manual de la flora de los alrededores de Buenos Aires. – ACME S.A.C.I., Buenos Aires.

Cope T. & Gray A. (2009): Grasses of the British Isles. B.S.B.I. Handbook no. 13. – Bot. Soc. Brit. Isles, London.

Dvořák J. & Kühn F. (1966): Zavlečené rostliny na pozemcích prádelny vlny „Mosilana“ n. p. v Brně. – Preslia 38: 327–332.

Jehlík V. [ed.] (1998): Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. – Academia, Praha.
 Molina A. M. & Rúgolo de Agrasar Z. E. [eds] (2006): Flora Chaqueña - Argentina - (Formosa, Chaco y Santiago del Estero). Familia Gramíneas. – Inst. Nac. Tecnol. Agropecuaria, Buenos Aires.

***Epilobium brachycarpum* C. Presl**

23. Smrčiny, 5839c, Libá (distr. Cheb): čedičový lom JZ od obce, 440 m JV od vrcholu Blatná (dnes odtěžen), 50°07'15,4"N, 12°13'34,5"E, 596 m n. m., velmi hojně až v souvislém porostu na haldách ve východní části lomu, roztroušeně pak i mimo haldy (7. 8. 2017 leg. T. Rejzek, herb. Rejzek, det. F. Krahulec).

Vrbovka krátkoplodá byla v roce 2016 nalezena na Sokolovsku jako nově zavlečený druh naší květeny (Salák & Hadinec in Additamenta 15: 42–44, 2017). Nově byla nalezena také v nedalekých Smrčinách. Zdejší populace může být vzhledem ke své velikosti zdrojem diaspor pro další úspěšné šíření druhu na našem území.

[eds]

***Epipactis albensis* Nováková & Rydlo**

C2/EN

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Kněždub (distr. Hodonín): zarůstající teplomilný trávník na sedle V od vrcholu Šumárníku (398 m), 2,05 km JJV od kostela v obci, 48°52'11,5"N, 17°24'30,0"E, 350 m n. m., jedna rostlina (19. 6. 2018 photo L. Ambrozek, det. Z. Kežlínek).

74b. Opavská pahorkatina, 5973d, Hněvošice (distr. Opava): PR Hněvošický háj (lipová dubohabřina), při okraji lesní cesty přibližně 935 m JV od kóty Almin kopec (315,0), 50°00'01,1"N, 17°59'43,2"E, 294 m n. m., jedna rostlina (1. 8. 2018 photo O. Škrabal, det. P. Batoušek). Druh se vyskytuje také nedaleko v Polsku, hned za státní hranicí, v lese JV od obce Rozumice (Batoušek 2017).

Batoušek P. (2017): Nález kruštíku uherského (*Epipactis tallosii*) na Opavsku. – Zprávy Moravskoslez. Poboč. ČBS 6: 48–51.

***Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser**

C3/NT

35c. Příbramské Podbrdsko, 6349b, Bohutín (distr. Příbram): Havírna, na úpatí zalesněného odvalu bývalého dolu Štěpánka, hned u příkopu hlavní silnice Rožmítal pod Třemšínem – Příbram, ca 0,9 km SV–VSV od kostela sv. Maří Magdalény, 49°39'32,3"N, 13°57'05,9"E, 555 m n. m. (15. 6. 2018 not. D. Abazid, R. Hlaváček & J. Simandl), jedna rostlina se třemi kvetoucími lodyhami (17. 6. 2018 leg. et photo R. Hlaváček, HOMP).

Z fytogeografického podokresu Příbramské Podbrdsko nebyl krušík tmavočervený dosud uváděn (cf. Batoušek in Štěpánková et al. 2010: 446–447). Jeho výskyt na úpatí staré haldy je patrně vázán na přítomnost karbonátových hornin, jež jsou poměrně hojně obsaženy v rudních žilách bohutinského revíru (K. Žák in verb.). Při úpravě silnice v druhé polovině června 2018 byla lokalita s krušíkem zničena.

R. Hlaváček

***Epipactis greuteri* H. Baumann & Künkele**

C2/VU

80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Vsetín-Jasénka: Kotrlé, na pravém břehu potoka Jasénka 3,2 km SSV od kostela v Jasénce, 49°22'35,6"N, 18°01'25,5"E, 530 m n. m., dvě rostliny (1. 9. 2018 not. P. Batoušek).

82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): zazenňující se šterkové náplavy v korytě potoka Tisový na jižní hranici PR Makyta, 870 m S od kóty Makyta (923), 49°16'05,3"N, 18°09'31,6"E, 630 m n. m., 37 kvetoucích rostlin (2. 8. 2018 photo *M. Popelářová*, rev. P. Batoušek).

Epipactis pontica Taubenheim

C1/CR

- 73b. Hanušovická vrchovina, 6167b, Vitošov (distr. Šumperk): nad lomem Vitošov, svah ve starém bukovém lese s málo zapojeným bylinným patrem, 49°52'14"N, 16°57'04"E (19. 7. 2017 not. *R. Procházka*; Šmiták & Juroch 2018).

- Šmiták J. & Juroch J. (2018): Nové lokality orchidejí v roce 2018 (včetně nezveřejněných údajů z dřívějších let). – *Roezliana* 48: 41–48.

Epipactis purpurata Sm.

C3/NT

87. Brdy, 6348d, Trokavec (distr. Rokycany): listnatý les s převahou buku u bývalého kláštera zaniklého teslínského probošství, ca 3,7 km V–VJV od obce, 49°38'20,7"N, 13°45'09,8"E, 660 m n. m., dvě ještě nekvetoucí rostliny asi 10 m SV od presbytáře bývalého kostela (17. 7. 2017 photo *K. Žák*); tři vitální a jedna přelomená rostlina na pěšině a v jejím nejbližším okolí (25. 7. 2017 leg. et photo *J. Dandová*, *R. Hlaváček* & *K. Žák*, HOMP).

Nález kruštíku modrofialového na místě zaniklého teslínského kláštera je prvním údajem o výskytu kruštíku modrofialového pro fytogeografický okres Brdy (cf. Batoušek in Štěpánková et al. 2010: 447–448). Ve stejném prostoru byla *K. Žákem* v roce 2011 zjištěna menší populace v Brdech poměrně vzácného druhu hlístník hnězdák (*Neottia nidus-avis*). Lze se domnívat, že příčinou výskytu obou druhů může být obohacení půdy vzhledem k existenci středověkého probošství zničeného husity. Jedná se sice o úsek s bohatšími půdami na neoproterozoických vulkanitech (spilitech) při kontaktu se žulami padrt'ského pně, ale další výskyt uvedených druhů vstavačovitých mimo tuto omezenou plochu u rozvaliny kostela nebyl pozorován.

Kruštík modrofialový se roztroušeně vyskytuje na slabě kyselých až slabě zásaditých půdách, často v úsecích s vápnitým horninovým podkladem, v termofytiku severně a severovýchodně od Středních Brd. V Českém krasu jsou dobře známy a průběžně sledovány populace u Svatého Jana pod Skalou, nad Roblínem, u Suchomast nebo v Karlštejně. V CHKO Křivoklátsko byl během výzkumu kolektivem vedeným *J. Kolbekem* zachycen celkem ve 14 mapovacích čtvercích, často na svazích se sprašovými závěsemi nebo na spilitech. Lokality jsou například v údolí Klíčavy, v údolí Vůznice nebo na ordovických horninách při jihovýchodní hranici CHKO. Ve Džbánu je druhem roztroušeným (malé populace nebo jen jednotlivé rostliny) ve východní části Přírodního parku Džbán, v údolí Bakovského potoka, v okolí Bílichova i jinde. Běžně roste na narušovaných místech, na okrajích cest, u skládek dřeva a podobně, nejčastěji v bučinách a dubohabřinách. Jedná se o rostlinu výrazně stínomilnou. V kontaktních fytochorionech Brd se kruštík modrofialový vyskytuje jen velmi vzácně, ojedinělé údaje pocházejí pouze z Plzeňské pahorkatiny vlastní a Holoubkovského Podbrdská (Batoušek l. c.). Nejbliže brdskému nalezišti je uveden od

obce Vísky na Holoubkovském Podbrdsku, kde jej u bývalého hradu Homberk v roce 2012 zaznamenal M. Marek (PLADIAS 2019).

R. Hlaváček & K. Žák

99a. Radhošťské Beskydy, 6576a, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): okraj fragmentu bučiny u potoka Kyčerov, ca 2,2 km JJV od vrcholu Malý Smrk, 49°29'25,3"N, 18°23'41,1"E, 645 m n. m., jedna nakvétající rostlina (26. 7. 2018 photo V. Kalníková & J. Janeček, det. P. Batoušek).

99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): PP Podgrůň, 2,85 km VSV od kostela v obci, 49°29'12,4"N, 18°28'27,2"E, 790 m n. m. (4. 8. 2015 photo J. Kameníček, det. P. Batoušek).

Z Moravskoslezských Beskyd nebyl tento druh dosud uváděn (Batoušek in Štěpánková et al. 2010: 447–448), ačkoliv existuje několik nerevidovaných údajů v jižní části fytochorionu (PLADIAS 2019). Výskyt v PP Podgrůň navíc poměrně výrazně překonává jeho dosavadní výškové maximum v České republice, které bylo dosud uváděno v 650 m n. m. (Batoušek l. c., Batoušek & Kežlínek 2012).

V. Kalníková

Batoušek P. & Kežlínek Z. (2012): Kruštíky České republiky. – ZO ČSOP Hořepník, Prostějov.

***Epipactis tallosii* A. Molnár & Robatsch**

C1/EN

74b. Opavská pahorkatina, 6073d, Raduň (distr. Opava): v lesním porostu mezi jižním břehem nejsevernějšího z Raduňských rybníků a porostem břechťanu I, 1 km SSZ od kostela, 49°54'04,8"N, 17°56'06,9"E, 260 m n. m., ca 40 rostlin (2014 photo J. Zimola ut *Epipactis albensis*, Zimola 2014, det. P. Batoušek); ca 80 rostlin (26. 7. 2016 leg. P. Batoušek, BRNM; Batoušek 2017).

Batoušek P. (2017): Nález kruštíku uherského (*Epipactis tallosii*) na Opavsku. – Zprávy Moravskoslez. Poboč. ČBS 6: 48–51.

Zimola J. (2014): Kruštík polabský *Epipactis albensis* a jeho výskyt na Opavsku. – Opavský přírodovědný zpravodaj, červenec 2014 [online]. – URL: <http://www.natura-opava.org/opavsko/zpravodaj/2.html> [navštíveno 12. 2. 2019]

***Euphorbia humifusa* Willd.**

20b. Hustopečská pahorkatina, 6765d, Brno-Židenice: hřbitov, horní východní část, 725–740 m SSV od kostela sv. Cyrila a Metoděje, 49°12'17,4"N, 16°39'00,3"E, 238–240 m n. m. (15. 10. 2018 leg. M. Ducháček & K. Šumberová MD 15065, PR 902151, PR 902152, leg. K. Šumberová KŠI/328, BRNU).

***Euphorbia maculata* L.**

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Troja: Botanická zahrada Praha, Ornamentální zahrada, jako plevel v záhonu okrasných cibulovin, 50°07'06,4"N, 14°24'52,5"E, 240 m n. m. (4. 7. 2018 leg. M. Ducháček & Z. Navrátilová MD 15377, PR 902670, PR 902671; 3. 8. 2018 leg. M. Ducháček & Z. Navrátilová MD 15377, PR sine no.). – Praha-Troja: vinice svaté Kláry, spáry dláždění, 50°07'03"N, 14°24'51"E, 190–225 m n. m. (22. 10. 2016 leg. J. Danihelka DA16/109, BRNU 658191).

10a. Jenštejnská tabule, 5853c, Praha-Kyje: Hutě, ulice Jordánská v úseku mezi odbočením ulice Stulíková a Hajní, chodník (vjezd do předzahrádky), 50°06'32,2"N, 14°33'34,2"E, 270 m n. m. (13. 10. 2018 leg. M. Ducháček MD 15131, PR 902197).

- 10a. Jenštejnská tabule, 5853d, Praha – Horní Počernice: prodejní zahradnictví na východním okraji obce u silnice na Sadskou (Náchodská ulice) u křižovatky s ulicí U Županských, ve šterbině chodníku, 50°07'08,0"N, 14°38'10,6"E, 270 m n. m. (14. 6. 2018 leg. *M. Ducháček MD 14589*, PR 901363; 24. 7. 2018 leg. *M. Ducháček & P. Kúr MD 14901*, PR 901865).
- 11b. Poděbradské Polabí, 6058c, Čáslav (distr. Kutná Hora): plevel v truhlících s okrasnými dřevinami (nejspíše import) v areálu zahradnictví Hortis JZ od osady Kalabousek, ca 2,5 km SZ od kostela ve městě, 49°55'43"N, 15°21'59"E, 230 m n. m. (15. 9. 2013 leg. *L. Čech*, herb. Čech, det. J. Danihelka).
- 15a. Jaroměřské Polabí, 5561c, Choustníkov Hradiště (distr. Trutnov): intravilán, šterkovité parkoviště před zahradním centrem, ca 280 m SZ od kostela v obci, 50°25'33,8"N, 15°52'29,0"E, 330 m n. m., desítky rostlin (13. 10. 2014 leg. *M. Ducháček MD 10561*, HR, PR 870405, PR 870406).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Bystř: zahradní centrum Čtyřlístek, ve spárách dlažby chodníku, 49°13'34"N, 16°32'08"E, 240 m n. m. (25. 9. 2010 leg. *D. Láníková*, BRNU 625471).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865a, Brno-Bohunice: před budovou Biology Park na severovýchodní straně kampusu Masarykovy univerzity, okraj záhonu vysypaného oblázky, 49°10'42"N, 16°34'20"E, 275 m n. m. (4. 10. 2017 leg. *J. Danihelka DA17/004*, BRNU 658196). – Brno-Bohunice: Palachovo náměstí, chodník u obchodního centra, spára v dlažbě, 49°10'36"N, 16°33'54"E, 275 m n. m. (30. 9. 2015 leg. *Z. Lososová ZL15/017*, BRNU 642772). – Brno-Bohunice: spára mezi dlažbou a obrubníkem chodníku a sousední záhon veřejné zeleně na Palachově náměstí, 1,4 km SZ od kaple, 49°10'36,2"N, 16°33'57,2"E, 280 m n. m. (12. 7. 2017 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno-město: okrasný záhon v parčíku za Místodržitelským palácem na Rooseveltově ulici, 49°11'51,8"N, 16°36'34,3"E, 219 m n. m. (16. 10. 2018 leg. *J. Doležal 18/252*, herb. Doležal, rev. P. Dřevojan).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865a, Brno: ulice Křížkovského, u chodníku před hotelem Holiday Inn, ve spárách chodníku sousedícího s kropicím trávníkem, 49°11'02"N, 16°34'49"E, 205 m n. m., velká populace (21. 7. 2015 leg. *K. Šumberová KŠ15/054*, BRNU 638977). – Brno: ulice Křížkovského, záhon se šterkem podél chodníku před hotelem Holiday Inn, ca 1,8 km JZ od Špilberku, 49°11'02,2"N, 16°34'49,1"E, 205 m n. m., hojně (15. 10. 2018 leg. *K. Šumberová & M. Ducháček MD 15051*, PR 902128). – Brno: ulice Křížkovského, zaplevelený záhon u chodníku před restaurací vedle hotelu Holiday Inn, ca 1,8 km JZ od Špilberku, 49°11'01,8"N, 16°34'47,2"E, 205 m n. m. (15. 10. 2018 leg. *K. Šumberová & M. Ducháček MD 15052*, PR 902129).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno – Brněnské Ivanovice: jako plevel v květináčích v prodejní části zahradního centra Agro Tuřany, ulice Kaštanová, 49°09'22,3"N, 16°38'12,9"E, 194 m n. m., stovky rostlin (26. 9. 2018 leg. & det. *R. Řepka*, BRNL).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: pěší zóna obchody v centru města, dlážděná plocha s fontánou před domem č. 5. (oční optika) v ulici J. Palacha, 550 m SZ od hlavní budovy železniční stanice, v mezerách mezi žulovými dlažebními kostkami, 48°47'31"N, 16°58'11"E, 160 m n. m. (2. 8. 2014 leg. *K. Šumberová KŠ14/066*, BRNU 633069). – Břeclav-Poštorná: ulice Komenského, v dlažbě nového chodníku před rodinnými domky, ca 280 m JV od kostela Navštívení Panny Marie, 48°45'00,7"N, 16°52'06,0"E, 163 m n. m. (28. 9. 2014 leg. *M. Bartošová, J. Uher & V. Ložek jun. MD 10874*, PR 839228; říjen 2015 leg. *J. Uher MD 12448*, BRNM, PR 870356).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267b, Hrušky (distr. Břeclav): západní část obce, před domem č. p. 625 v ulici Písečná (ca v polovině délky ulice, část s novou zástavbou), 475 m Z od kostela v obci, okrasná zahrádka (není jasné, zda jde o výsadbou nebo plevel, ale šíří se do okolí), 48°47'31"N, 16°58'11"E, 175 m n. m. (2. 8. 2014 leg. *K. Šumberová KŠ14/061*, BRNU 633064). – Hrušky: ulice Písečná, ca 100 m od vyústění na ulici Břeclavská, okraj silnice a nájezdy ze silnice k domům č. p. 280 a 593, písčité půda bez vytrvalé vegetace, 48°47'32"N, 16°58'08"E, 173 m n. m. (30. 8. 2014 leg. *K. Šumberová KŠ14/219*, BRNU 638912). – Hrušky: ulice Písečná v západní části obce, u domu č. p. 280, ca 640 m ZSZ od kostela v obci, v rozvolněném trávníku, 48°47'33"N, 16°58'07"E, 170 m n. m., početná

- populace, šíří se do okolí (16. 10. 2016 leg. K. Šumberová KŠ16/226, BRNU 652521). – Hrušky: centrum obce, terasa u samoobsluhy COOP Jednota, pod stojanem na jízdni kola, ve spárách mezi dlaždicemi, 48°47'38"N, 16°58'18"E, 170 m n. m. (8. 10. 2016 leg. K. Šumberová KŠ16/225, BRNU 652520). – Hrušky: chodník pod terasou u prodejny COOP Jednota v severní části vsi, na hlavní křižovatce silnic (ulice U Zbrojnice, Hlavní a Břeclavská), ca 500 m SZ od kostela v obci, ve spárách mezi dlaždicemi, 48°47'38"N, 16°58'18"E, 174 m n. m. (8. 10. 2017 leg. K. Šumberová KŠ17/164, BRNU 658901). – Hrušky: u křižovatky ulic U Zbrojnice a Hlavní, chodník vedoucí od samoobsluhy COOP Jednota k obecnímu úřadu, ve spárách zámkové dlažby, 48°47'38"N, 16°58'19"E, 174 m n. m. (29. 7. 2018 leg. K. Šumberová KŠ18/094, BRNU 662074).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7069b, Strážnice (distr. Hodonín): náměstí Svobody, před poštou, spáry mezi žulovými kostkami, 48°54'07"N, 17°18'52"E, 174 m n. m., mnoho desítek většinou zakrnělých rostlinek spolu s *Eragrostis minor* a *Portulaca oleracea*, roztroušeně na ploše ca 1000 m² (8. 9. 2018 leg. J. W. Jongepier, herb. Jongepier).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7070a, Veselí nad Moravou (distr. Hodonín): spára dlažby chodníčku mezi hroby na hřbitově 300 m SV od vlakového nádraží, 48°57'00,8"N, 17°23'08,9"E, 180 m n. m. (23. 7. 2017 leg. P. Dřevojan, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6765d, Brno-Židenice: hřbitov, dolní severozápadní část, 730 m S od kostela sv. Cyrila a Metoděje, 49°12'18,6"N, 16°38'47,3"E, 220 m n. m. (15. 10. 2018 leg. M. Ducháček & K. Šumberová MD 15063, PR 902148).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969d, Ořechov (distr. Hodonín): na západní straně ulice v jihozápadním cípu obce, 49°01'35,3"N, 17°17'51,1"E, 240 m n. m., několik málo trsů kv ve spárách zámkové dlažby chodníku (11. 9. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU).
32. Krivoklátsko, 5949c, Zbečno (distr. Rakovník): hřbitov v severozápadní části obce, 50°02'41,5"N, 13°54'56,2"E, 240 m n. m., jako plevel s několika jedinci *Sagina procumbens* pouze v jediné misce osázené netfeský a lomikameny na hrobě „Rodina Kajprova a Šlertova“ (18. 8. 2012 leg. M. Ducháček, M. Marek & V. Kuželka MD 9615, PR 812811).
- 40a. Pisecko-hlubocký hřeben, 6952b, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): hřbitov ca 800 m SZ od zámku Hluboká, 49°03'19,9"N, 14°25'58,6"E, 420 m n. m. (15. 7. 2015 leg. M. Ducháček MD 12337, CB, PL, PR 870364, PR 870365).
- 45b. Českokamenická kotlina, 5252b, Česká Kamenice (distr. Děčín): na dlážděném školním dvoře základní školy T. G. Masaryka v Palackého ulici, 50°47'53,3"N, 14°25'09,4"E (31. 7. 2017 photo P. Bauer, det. J. Hadinec).
- 77c. Chříby, 6970a, Buchlovice (distr. Uherské Hradiště): záhon s jehličnany před hotelem Buchlovice a spáry dlažby na náměstí Svobody 240 m SV od kostela, 49°05'10,2"N, 17°20'16,4"E, 250 m n. m. (1. 10. 2018 leg. P. Dřevojan, BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6872d, Luhačovice (distr. Zlín): centrum města, v chodníku podél zahrádky u restaurace Elektra, mezi dlažebními kostkami z bílého vápence, 49°06'04"N, 17°45'33"E, 253 m n. m., mnoho desítek rostlin spolu s *Oxalis corniculata* var. *repens*, *Poa annua*, *Sagina procumbens* aj.; dláždění pokračuje i dál od zahrádky, tam však druh zatím neroste (9. 11. 2014 leg. K. Šumberová KŠ14/161, BRNU 637008, det. J. Danihelka; 2014 leg. K. Fajmon, BRNU).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Frýdek-Místek: ulice Sadová, ve spárách chodníku naproti hlavní poště, 49°40'54,7"N, 18°21'23,8"E, 299 m n. m., min. 100 fertilních rostlin (31. 8. 2018 leg. D. Hlissnikovský, herb. Hlissnikovský).

Euphorbia prostrata Aiton

- 10a. Jenštejnská tabule, 5853d, Praha – Horní Počernice: prodejní zahradnictví na východním okraji obce u silnice na Sadskou (Náchodská ulice) u křižovatky s ulicí U Županských, ve šterku u vchodu, 50°07'07,6"N, 14°38'11,5"E, 270 m n. m. (14. 6. 2018 leg. M. Ducháček MD 14590, PR 901364).

21a. Hanácká pahorkatina, 6469a, Olomouc – Nová ulice: mezi dlažbou na parkovišti obchodního centra Haná na Kafkově ulici, 49°34'27"N, 17°13'44"E, 231 m n. m. (13. 9. 2016 leg. *M. Dančák*, OL 35207, rev. K. Šumberová podle fotografií).

***Euphorbia* subgen. *Chamaesyce* (*E. humifusa*, *E. maculata* a *E. prostrata*)**

Většina prysčů podrodu *Chamaesyce* (dříve oddělovány do stejnojmenného samostatného rodu) je v Evropě prokazatelně nepůvodní, pocházející převážně z teplých oblastí Ameriky, s koncentrací výskytu v tropech a subtropích; výjimkou je např. asijská *Euphorbia humifusa*, zasahující v oblastech původního výskytu až k 61° s. š. (Hügin 1998, 1999). Ke zdomácnění řady druhů podrodu *Chamaesyce* v Evropě došlo již v první polovině 19. století. Podílelo se na něm záměrné pěstování (jde o oblíbené půdopokryvné rostliny, často využívané do trvalkových záhonů, na hroby apod.), ale zřejmě i neúmyslné zavlékání, například se sadbou jiných rostlin. Z České republiky je až dosud uváděn výskyt pěti druhů: k již dříve zjištěným druhům *E. chamaesyce* (v poslední době nenalezena), *E. humifusa* a *E. maculata* nedávno přibýly dva další, a to *E. prostrata* (Hlisenkovský in Additamenta 12: 125–126, 2014) a *E. serpens* (Sádlo in Additamenta 16: 37–38, 2018). Ačkoli Květena ČR (Chrtek & Křisa in Hejný & Slavík 1992: 319–320) a Katalog nepůvodních druhů rostlin ČR (Pyšek et al. 2012) uvádějí u nás v té době známé tři druhy podrodu *Chamaesyce* jako příležitostně a přechodně zavlékané, s malou pravděpodobností dalšího šíření, minimálně pro dva druhy, *E. humifusa* a *E. maculata*, to již neplatí. Svědčí o tom pomalu narůstající počet nálezů po roce 2000 (viz např. Simonová in Additamenta 7: 276, 2008), přičemž v několika posledních letech (ca od roku 2013, jak je vidět z přehledu zde publikovaných lokalit) lze zejména u *E. maculata* v některých oblastech již hovořit o začínající invazi. Ačkoli v mnoha případech jde o spontánní výskyty na hřbitovech nebo v blízkosti zahradnických firem (či přímo v areálech jako plevel), stoupá počet výskytů ve volné městské krajině, vzácněji i na vesnicích, kde zdroj populace buď není jasný, anebo lze naopak pozorovat, jak se od bodového zdroje prysče samovolně šíří do okolí. Vedle přenosu diaspor se zeminou nebo okrasnými rostlinami přichází v úvahu zejména šíření na podrážkách obuvi a na kolech vozidel, případně i se zahradní technikou. Souvisí to do značné míry se stanovišti, která tento druh osídluje: nejčastěji okraje chodníků a spáry mezi dlažďením, okraje silnic, písčité cestičky (např. mezi hroby na hřbitovech), šterkem nebo kamennou drtí sypané plochy a další místa, kde je konkurence vzrůstnějších rostlinných druhů omezena typem substrátu, sešlapem, pojezdem vozidel a často také pomocí herbicidů. Při vysoké koncentraci semen prysčů v těchto místech a pravidelném pohybu osob nebo vozidel je pak další šíření nanejvýš pravděpodobné. Například k „cestování“ druhu v obci Hrušky na Břeclavsku velmi pravděpodobně přispěla i obliba jízdních kol jako dopravního prostředku. První rostliny nové populace, po silnici ca 400 m vzdálené od zdrojové populace, se totiž objevily ve spárách dlaždic pod stojanem na kola u místní prodejny potravin. U příbuzných druhů z podrodu *Chamaesyce* bylo šíření na vozidlech doloženo i experimentálně kultivací sedimentu seškrabaného z kol aut (cf. Clifford 1959). Vzhledem k tomu, že většina prysčů z podrodu *Chamaesyce* je domovem v subtropických

až tropických oblastech, lze jejich recentní šíření v mírném podnebném pásu vysvětlit probíhající klimatickou změnou. Ve městech se navíc projevuje fenomén „městského tepelného ostrova“, tj. vyšší teploty v porovnání s okolní krajinou. Tento fenomén přispívá k přežívání a aklimatizaci teplomilných druhů, což u řady neofytů, spolu s dostupností zdrojových populací, umožňuje pozdější invazi (cf. Sukopp & Wurzel 2003). Hügin (1999) upozorňuje na citlivost prýšců z podrodu *Chamaesyce* k mrazům; i když mnohé mohou klíčit i na jaře, semenáčky zpravidla nepřežijí pozdní mrazíky. Všechny v Evropě zdomácnělé druhy navíc patří mezi rostliny s C_4 metabolismem (Hügin 1999), které velmi významně profitují z vysokých letních teplot. Nepřekvapuje proto, že většina nálezů plně vyvinutých rostlin spadá až do druhé poloviny léta a podzimu; patrně díky letní vlně klíčení. Ve zvýšené frekvenci výskytu *E. maculata* se pak zcela jistě odráží i série posledních extrémně teplých let s teplotami v červenci a srpnu vysoce překračujícími 30 °C. Naopak *E. humifusa* se jeví v porovnání s *E. maculata* jako druh poněkud méně náročný na teploty, ale náročnější na vlhkost, což dokládá údaj o rozšíření Hügin (1999) a je to i v souladu s našimi zkušenostmi z výzkumu flóry velkých evropských měst (Lososová 2018), kde byla *E. humifusa* nalézána spíše v oblastech s atlanticky laděným klimatem a vyhýbala se výrazně teplým oblastem s periodami letního sucha, v nichž dominovala *E. maculata*. Zajímavé je, že u nás byly některé výskyty *E. maculata* soustředěny do blízkosti zdrojů vody (např. fontánky, zavlažované trávníky) a poněkud dále od nich již druh nerostl. Existuje také poměrně dost nálezů tohoto druhu i z mezofytika. Nálezů *E. humifusa* je zase u našeho území zatím příliš málo na to, aby se dalo usuzovat na jakékoli klimatické preference. Totéž platí pro druh *E. prostrata*, pro nějž od nás zatím existují jen tři nálezy, z nichž dva nové zde uvádíme. Navíc se někdy vyskytuje i více druhů těchto prýšců pohromadě, jak je vidět z nálezů *E. maculata* a *E. prostrata* v Praze – Horních Počernicích (viz seznam lokalit výše) a Ostravě (Hlisenikovský l. c.) či *E. maculata* a *E. serpens* v centru Prahy (Sádlo l. c.). Některé výskyty zjevně souvisejí s blízkostí jednoho zdroje šíření pro více druhů, např. zahradnictví. Jindy však může jít o směsné populace vzniklé z různých zdrojů šíření (např. obuv turistů přijíždějících do centra Prahy z různých částí Evropy, viz Sádlo l. c.), které se objeví na místech s podmínkami příznivými pro více druhů. Je ovšem pravděpodobné, že až se u nás uvedené prýšce ještě více rozšíří, zřetelněji se projeví i případné rozdíly v jejich stanovištních a klimatických nárocích.

Bude velmi zajímavé sledovat další vývoj populací uvedených druhů prýšců v České republice. Je přitom potřeba mít na paměti nejen podobný vzhled u nás známých druhů (klíčové znaky jako odění lodyh a plodů, skulpturu semen apod. lze dobře vidět pouze dobrou lupou, lépe pak stereoskopickým mikroskopem) a možný výskyt více druhů na jednom místě, ale i možnost zavlečení dalších prýšců z podrodu *Chamaesyce*. Proto jsme do seznamu lokalit zahrnuli pouze herbářové sběry, ačkoli například údaje od nálezců z projektu mapování flóry Brna (celkem čtyři lokality *Euphorbia humifusa* a dvě další lokality *E. maculata*) lze zřejmě považovat za důvěryhodné; tyto nálezy však byly lokalizovány pouze do mapovacích čtverců a brněnských čtvrtí. Zejména malé populace poléhavých prýšců mohou být snadno přehlédnuty, případně při pohledu z větší dálky považovány např. za

obecně rozšířený a stanovištně podobný taxon *Polygonum aviculare* agg. Ukazuje se však, že stabilizované populace těchto prýšců mohou na jedné a téže lokalitě přetrvat několik let a možná i desetiletí, jak by se dalo usuzovat například z herbářových položek druhu *E. humifusa*, který byl jako plevel opakovaně sbírán v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně od 20. let 20. století až do současnosti. Zvyšuje se tím šance, že tyto druhy budou i přes své miniaturní rozměry zaznamenány. Cíleně pátrat po lokalitách prýšců z podrodu *Chamaesyce* se vyplatí nejen proto, že je šance najít mezi nimi druh pro Českou republiku dosud nezaznamenaný. Na některých lokalitách lze nalézt i další zajímavé druhy rostlin, zejména dosud málo rozšířené neofyty. Například v zahradnictví v Horních Počernicích byly kromě *Euphorbia maculata* a *E. prostrata* zaznamenány také např. *Claytonia perfoliata* (viz výše), tři příbuzné druhy řeřišnic – *Cardamine flexuosa*, *C. hirsuta* a dosud málo známá *C. occulta*⁶⁾, dále *Veronica peregrina* a *Vulpia myuros*.

K. Šumberová, M. Ducháček, P. Dřevojan & Z. Lososová

Clifford H. T. (1959): Seed dispersal by motor vehicles. – *J. Ecol.* 47: 311–315.

Hügin G. (1998): Die Gattung *Chamaesyce* in Europa. Bestimmungsschlüssel mit taxonomisch-nomenklatorischen Anmerkungen. – *Feddes Repert.* 109: 189–223.

Hügin G. (1999): Verbreitung und Ökologie der Gattung *Chamaesyce* in Mitteleuropa, Oberitalien und Südfrankreich. – *Feddes Repert.* 110: 225–264.

Lososová Z. (2018): Diverzita rostlinných společenstev evropských měst. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 207–216.

Sukopp H. & Wurzel A. (2003): The effects of climate change on the vegetation of central European cities. – *Urban Habitats* 1: 66–86.

Filago lutescens Jordan

C2/EN

41. Střední Povltaví, 6152b, Krňany (distr. Benešov): suchá kulturní louka (zatravněné pole) 800 m JZ od osady Závist, 49°51'14,7"N, 14°25'39,1"E, 315 m n. m., velmi řídké (30. 6. 2018 not. *R. Paulič*). – Krňany: suchá kulturní louka na jižním okraji lesa (nad silnicí) ZJZ od osady Závist, 49°51'20,7"N, 14°25'43,8"E, 345 m n. m., mnoho stovek rostlin (30. 6. 2018 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).

42b. Tábořsko-vlašimská pahorkatina, 6456b, Onšov (distr. Pelhřimov): na dně opuštěného zarůstajícího lůmku, ca 900 m VJV–JV od kostela v obci, 49°34'27,0"N, 15°08'38,7"E, 475 m n. m. (18. 10. 1995 leg. *L. Čech*, herb. Čech, det. M. Štech).

Nepříliš reprezentativní položka s poznámkou „divné“ ležela dlouho v oddělení záhad mého herbáře, dokud revize M. Štecha věc nevyřešila. Nález doplňuje nečetné údaje o výskytu druhu na Havlíčkobrodsku (1863, 1867 *F. Schwarzl*, MJ) a na Humpolecku (1949, 1956 *A. Čábera*, CB), které se nacházejí na východním okraji souvislejší oblasti výskytu druhu v západních, jižních a středních Čechách.

L. Čech

⁶⁾ Tento druh byl v ČR poprvé zaznamenán v roce 2016 na Českokubějovicku a následně identifikován i na dřívě sebraných herbářových položkách. Poté byl zjištěn na více místech na území Prahy jako plevel v prodejních zahradních centrech. Zmínka o něm byla zařazena do nového vydání Klíče ke květeně České republiky. Článek o výskytu *C. occulta* v ČR připravujeme.

Filago vulgaris* Lamk.*C1/CR**

- 71c. Dražanské podhůří, 6567b, Žbáňov (distr. Vyškov): vojenský újezd Březina, Žbáňovský žleb, skalnatá svažité cesta nad levým břehem Žbáňovského potoka, 1,047 km JZ od kaple v obci Plumlov-Hamry, 49°27'56,4"N, 16°57'24,2"E, jedna kvetoucí rostlina v bohaté populaci *Filago arvensis* v úseku dlouhém asi 200 m na cestě s obnaženým skalním podložím a jen částečným půdním pokryvem porostlým trávou (24. 6. 2018 leg. et photo J. Kameníček, rev. M. Štech, CBFS; <https://www.biolib.cz>).
- 71c. Dražanské podhůří (při hranici s 71b. Dražanská plošina), 6567b, Žbáňov (distr. Vyškov): vojenský újezd Březina, 1,35 km JJZ od kostela v obci Stínava, 49°29'02,3"N, 16°55'39,8"E, 470 m n. m., tři statné, velmi bohatě větvené rostliny uprostřed široké, šterkem vyspané lesní cesty, v bohaté populaci spolu s *Filago arvensis* (1. 8. 2018 leg. et photo J. Kameníček, rev. M. Štech, CBFS; <https://www.biolib.cz>).
- 71c. Dražanské podhůří (při hranici s 20b. Hustopečská pahorkatina), 6766d, Pozořice (distr. Brno): louka u Kněží hory 1,1 km VSV od kostela v obci, 49°12'44"N, 16°48'12"E, 360 m n. m., (3. 7. 2017 leg. K. Brtníková, BRNU, rev. J. Danihelka).
- 71c. Dražanské podhůří, 6766d, Viničné Šumice (distr. Brno): louka u hájenky 0,7 km S od kaple v obci, 49°13'13"N, 16°49'24"E, 400 m n. m., v rozvolněném suchém trávníku společně s *F. arvensis* (20. 6. 2018 leg. K. Brtníková, BRNU, rev. J. Danihelka).

Bělolist obecný je na území České republiky velmi vzácný. Vyhledává teplá a suchá stanoviště a nezapojené porosty, například okraje cest a polí, úhory, náspy či suché pastviny. Na Moravě byl historicky doložen vzácně z teplých oblastí, poněkud častěji se vyskytoval ve vyšších partiích Bílých Karpat a přilehlých oblastí Karpatského mezofytika (Štech in Slavík & Štěpánková 2004: 91–92). V posledních letech byl druh nalezen na více lokalitách v nejteplejších oblastech jižní Moravy, konkrétně v Bořim lese (Danihelka & Grulich 1996), v Břeclavi, v Břestli soutoku Moravy a Dyje (Vicherek et al. 2000), u Miroslavi, v PR Milovická stráž (Štech et al. in Additamenta 9: 111, 2011), na více lokalitách v Klentnické a Bulharské oboře (Juřica in Additamenta 10: 90–91, 2012) a v okolí Hlohovce (Kaplan & Prančl in Additamenta 10: 91, 2012). Nejnovějším recentním údajem o výskytu druhu je lokalita v Brně na ulici Poříčí (Novák in Additamenta 15: 88, 2017). Recentní výskyty z oblasti mezofytika jsou poněkud vzácnější. V roce 2001 byl druh nalezen u obce Poteč ve fytogeografickém okrese 79. Zlínské vrchy (Štech et al. in Additamenta 1: 79–80), po roce 2010 byl zaznamenán na několika lokalitách na Třebíčsku, které patří do fytogeografických okresů Moravské podhůří Vysočiny (Grulich 2014; Čech in Additamenta 13: 58, 2015) a Českomoravská vrchovina (Komárek in Additamenta 13: 58, 2015). Uvedené lokality jsou prvními údaji o výskytu druhu ve fytogeografickém okrese Dražanská vrchovina.

K. Brtníková & O. Rotreklová

- Danihelka J. & Grulich V. [eds] (1996): Výsledky floristického kursu v Břeclavi (1995). – Zprávy Čes. Bot. Společ., suppl. 1996/1: 1–86.
- Grulich V. [ed.] (2014): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Třebíči (2011). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49, příl. 2014/1: 1–94.
- Vicherek J. et al. (2000): Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje. – Masarykova univerzita v Brně, Brno.

***Gaillardia ×grandiflora* Van Houtte**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Charvátská Nová Ves (distr. Břeclav): lokalita Dlúhé, při hranici silnice z Břeclavě do Lednice, asi 400 m V od Apollonova chrámu (nebo 420 m JV přes kopeček od brány kempu Apollo), 48°46'57,7"N, 16°49'48,5"E, 165 m n. m., jedna kvetoucí rostlina s červenožlutými paprsky úborů (30. 6. 2017 photo *J. Uher*).

Gaillardia ×grandiflora je krátkověkou trvalkou, podchycenou k roku 1855 Jacob-Makoyem v Galoppinových školkách ve valonském Soumagne (Lemaire 1857, Van Houtte 1857) jako produkt sprášení severoamerických druhů *G. aristata* a *G. drummondii* (nyní *G. pulchella*). Podobně vzniklé hybridy byly nicméně pěstovány už o řadu let dříve, jak lze doložit starými, dodnes dostupnými klony rozšiřovanými jako *G. speciosa* (Gérard 1847) – nebyly však tehdy ještě rozpoznány a pod stejným jménem byly s nimi nabízeny i odrůdy spadající k jednoleté *G. pulchella*. Té se ostatně hybridy v odrůdách s kaštanově červenými, na vrcholcích žlutými paprsky úborů mnohdy podobají, obecně jsou ale více proměnlivé a udržují se i klony s úbory čistě žlutými nebo zcela červenými. Podstata hybridů byla o století později prokázána cytologicky (Stoutamire 1960), s jedním či druhým z rodičovských druhů bývají však mylně spojovány dodnes. Neúnavně kvetoucí *G. ×grandiflora* je v zahradách značně oblíbená, k počátku minulého století byla už nabízena v desítkách odrůd (Goos & Koenemann 1898, Harvey 1912) a v západoevropských zemích na písčinych dunách atlantického pobřeží místy zdomácněla (Clement & Foster 1994, Verloove 2006). Ze střední Evropy bývá jako zplaňující dokládána především rakouskými a švýcarskými autory (např. Forstner & Hübl 1971, Landolt 2001, Stöhr et al. 2009, Brandes 2016), maďarské a slovenské nálezy jsou nejspíš skryty v záměnách s dnes už málo pěstovanou *G. aristata* (Balogh et al. 2004, Medvecká et al. 2012). U nás tuto starou hybridní kokardu zmiňuje Rigasová (2009) mezi tradičně pěstovanými květinami předzahradek moravsko-rakouského pomezí, v nichž se sama ochotně přesévá, a z Mikulova byla také poprvé zaznamenána jako zplaňující (Bělohávková in Slavík & Štěpánková 2004: 315). Nový nález na poměrně nedaleké lokalitě naznačuje, že přinejmenším v jihomoravském termofytiku bude nutno se stále častějšími úniky tohoto taxonu ze zahrad počítat.

J. Uher

Balogh L., Dancza I. & Király G. (2004): A magyarországi neofitonok időszerű jegyzéke, és besorolásuk inváziós szempontból. – In: Mihály B. & Botta-Dukát Z. [eds], *Biológiai inváziók Magyarországon: Özönnyenyek*, p. 61–92, Természet BÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest.

Brandes D. (2016): Über einige Neufunde von Neophyten in Braunschweig und Umgebung. – *Florist. Rundbr.* 50: 37–59.

Clement E. J. & Foster M. C. (1994): *Alien plants of the British Isles*. – BSBI, London.

Forstner W. & Hübl E. (1971): *Ruderal-, Segetal- und Adventiflora von Wien*. – Notring Verlag, Wien.

Gérard F. (1847): *Gaillardia speciosa* (Gaillarde brillante). – *Portef. Horticult.* 1: 135–136, 274.

Goos H. & Koenemann A. (1898): Neue Gaillardien-Sorten. – *Gartenwelt* 2(36): 421–422.

Harvey F. W. (1912): *Gaillardias and their cultivation*. – *Garden* 76: 107, tab. 1446.

Landolt E. (2001): *Flora der Stadt Zürich (1984–1998)*. – Birkhäuser Verlag, Basel.

- Lemaire C. (1857): *Gaillardia grandiflora*. – Ill. Hort. 4, tab. 139.
- Medvecká J., Kliment J., Májeková J., Halada L., Zaliberová M., Gojdičová E., Feráková V. & Jarolímek I. (2012): Inventory of the alien flora of Slovakia – Preslia 84: 257–309.
- Rigasová M. (2009): Květinové předzahrádky nejnižnější Moravy a Weinviertlu. – RegioM 6: 17–35.
- Stöhr O., Pilsl P., Essl F., Wittmann H. & Hohla M. (2009): Beiträge zur Flora von Österreich, III. – Linzer Biol. Beitr. 41(2): 1677–1755.
- Stoutamire W. P. (1960): History of cultivated *Gaillardias*. – Bailey 8(1): 12–17.
- Van Houtte L. (1857): *Gaillardia* var. *grandiflora*, hort. – Fl. Serres 13: 1, tab. 1183.
- Verloove F. (2006): Catalogue of neophytes in Belgium (1800–2005). – Scr. Bot. Belg. 39: 1–89.

***Gaura lindheimeri* Engelm. & A. Gray**

[syn.: *Oenothera lindheimeri* (Engelm. & A. Gray) W. L. Wagner & Hoch]

11a. Poděbradské Polabí, 5856d, Velenka (distr. Nymburk): severní okraj obce, neudržovaná plocha zeleně u pěšiny na jihovýchodním okraji bývalého zemědělského areálu, 50°08'34,1"N, 14°53'56,8"E, 199 m n. m., jeden trs (20. 7. 2016 photo R. Koritta).

Nově zplanělý druh v květeně České republiky.

Svíčkovec Lindheimerův je severoamerická rostlina z čeledi pupalkovitých (*Onagraceae*), která se pro svůj dekorativní vzhled a dlouhou dobu květu stále častěji stává oblíbenou trvalkou v soukromých zahradách i ve veřejné zeleni. Její domovinou je jižní část USA, kde se vyskytuje na území států Louisiana a Texas. Zde roste převážně na suchých stanovištích, jako jsou prairie i antropogenní biotopy, jako jsou rumniště a skládky (Anonymus 2019).

Jedná se o 50–150 cm vysokou bylinu s hustě nahloučenými větvenými stonky, které vyrůstají z oddenků. Přisedlé listy jsou kopinaté, 1–9 cm dlouhé a 1–13 mm široké, s hrubě zubatým okrajem, jemně chlupaté. Květenství vyrůstá na vrcholu stonku, může být až 80 cm dlouhé, květy jsou bílé až narůžovělé, 2–3 cm velké, se čtyřmi korunními lístky a tyčinkami na dlouhých tenkých nitkách. V domovině kvete od jara do zámrazu, v našich podmínkách zpravidla od června do listopadu.

V dostupné, vesměs cizojazyčné botanické literatuře se uvádí, že *Gaura lindheimeri* snese teploty do 5 °C a v místech pěstování, kde panuje chladnější klima, je v zimních měsících nutné chránit rostliny vrstvou listů nebo chvojí. Noordhuis (1995) uvádí, že druh vyžaduje místo chráněné proti větru. Z vlastního pozorování však vím, že tento druh dobře snáší poklesy teploty i pod bod mrazu bez jakékoliv zimní ochrany a i vůči větrným poryvům je relativně odolný.

Lokalita svíčkovce u Velenky představuje stromořadí s dominující vrbou bílou (*Salix alba*) a břízou bělokorou (*Betula pendula*). Stromy jsou zde přes 25 m vysoké. V podrostu se uplatňují nitrofilní druhy a hojněji také třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*). Místo se nachází těsně u západní hranice přírodního parku Kersko-Bory. Svíčkovec je ve Velence, stejně jako v jiných obcích na Nymbursku, pěstován jako okrasná trvalka v soukromých zahradách (nikterak masově) a nikoliv ve veřejné zeleni. Úmyslné vysazení této atraktivní trvalky v místě nijak kultivovaném je tedy velmi nepravděpodobné.

Jedná se o druh se spolehlivými diagnostickými znaky a v době květu jej v podstatě nelze s jiným druhem zaměnit. V nekvětoucím stavu však může být zaměněn za lokanku

lepou (*Clarkia unguiculata*) ze stejné čeledi, která je však jednoletá a dosahuje oproti *Gaura lindheimeri* nižšího vzrůstu (pouze do 1 m). Má kopinaté až vejčité nebo eliptické, až 20 mm široké, celokrajné nebo víceméně zubaté listy, které jsou však na rozdíl od svíčkovce zcela lysé. Pochází z Kalifornie a je u nás pěstována velmi vzácně jako okrasná letnička, zplnění bylo pozorováno pouze jednou v okolí Prahy (Jehlík in Slavík 1997: 94).

Svíčkovce Lindheimerův se v posledním desetiletí stal perspektivní okrasnou rostlinou ve veřejné zeleni. Je už dnes zastoupen v sortimentu téměř každého většího zahradnického centra. Největší podíl na pěstování této pupalkovité rostliny má bezesporu Botanická zahrada hl. m. Prahy, kde se v současné době udržuje ve venkovní expozici, zvané „Amerika“. Zde bylo v roce 2002 vysazeno odhadem 200 rostlin, které tu bez potíží přežívají i silnější mrazy. Z dosavadních poznatků lze usoudit, že druh je lehce eurytermní a na lokalitách s nižší nadmořskou výškou (do 200 m n. m.), jako je to v případě lokality u Velenky, může přežívat řadu let.

R. Koritta

Anonymous (2019): *Oenothera lindheimeri* (Engelm. & A. Gray) W. L. Wagner & Hoch. – In: United States Department of Agriculture, URL: <https://plants.usda.gov/core/profile?symbol=OELI2> [navštíveno 10. 2. 2019]

Noordhuis K. T. (1995): Encyklopedie zahradních rostlin. – Rebo, Praha, 320 p.

***Geranium lucidum* L.**

A1/RE

64a. Průhonická plošina, 5952d, Praha-Chodov: jediná bohatě plodná rostlina plevelně ve výsadbě okrasných květin ve volném šterku v nově upraveném okolí dostavěného obchodního domu Centrum Chodov, 50°01'47,2"N, 14°29'28,6"E (1. 6. 2018 leg. J. Hadinec, PRC).

Až dosud bylo v České republice historicky známé jediné místo výskytu kakostu lesklého, a to na vápencovém vrchu Kotouč u Štramberku na severní Moravě. Zde ho v roce 1904 objevil na jihozápadním svahu na stinných skalkách profesor J. Podpěra, jak následně v brněnském muzejníku uvádí (Podpěra 1904) „ve velikém množství“. O původnosti zdejšího výskytu vzhledem k poměrně pozdnímu nálezu a blízkosti vápencového lomu panovaly určité pochybnosti. Přítomnost druhu na přirozených lokalitách v Pováží na Slovensku, které neleží daleko, však spíše podporuje názor o původnosti. Samotná lokalita Kotouč je navíc známa izolovanými výskyty celé řady fytogeograficky pozoruhodných druhů rostlin, podobně to platí také pro zdejší entomofaunu. V pražských herbářích (PRC, PR) existuje řada sběrů z pozdějších let, což nasvědčuje, že se zde kakost lesklý vyskytoval v té době pravidelně. Otruba (1936) jej ve své Květeně Štramberka potvrzuje, poznamenává však „na těžce přístupných skalách“. Poslední doložený sběr kakostu lesklého z Kotouče pochází z roku 1936 (cf. Slavík in Slavík 1997: 218), resp. z roku 1938 (cf. Sedláčková & Plášek 2005: 100; leg. R. Leidolf, NJM); v této práci je veden v kategorii A1, vyhynulý. Později již nebyl odtud nikým zmiňován. Lokalita na Kotouči byla zničena v souvislosti s rozšiřováním lomové těžby vápence v 70. letech 20. století.

V červnu 2018 jsem v čerstvé výsadbě okrasných rostlin v nově upraveném okolí dostavěného obchodního domu v Praze na Chodově nalezl zavlečenou jedinou rostlinu kakostu lesklého. Kompletní sortiment druhů rostlin k výsadbě dodala květinářská holandská firma. Půjde se vsí pravděpodobností pouze o náhodný, krátkodobý výskyt, poněvadž plocha je pravidelně pleta, navíc by kakost ani neměl příliš mnoho možností se případně v zastavěném okolí kam rozšířit. Je však docela možné, že by mohl být na našem území v budoucnu nalezen zavlečený kdekoliv jinde v podobné výsadbě z Holandska dovezených rostlin. *Geranium lucidum* je druhem hojně rozšířeným v celém Mediteránu a v západní atlantské Evropě, k severu zasahuje podél pobřeží až do středního Norska, východním směrem na indický poloostrov (cf. Aedo 2019). V Evropě je registrován téměř ve všech zemích (Euro+Med 2019), s oblibou roste na synantropních stanovištích, v řadě oblastí tak nelze spolehlivě rozlišit autochtonní výskyt od druhotného. Ve střední Evropě chybí v Polsku, Bavorsku a v Sasku (v těchto německých státech je znám pouze z ojedinělých přechodných synantropních výskytů), do Rakouska zasahuje pouze velice vzácně z panonské oblasti k Vídni. Hohla (2006) uvádí synantropní výskyt v zahradnictví v obci Reichersberg při hranicích s Bavorskem v Horním Rakousku, který se svým charakterem velmi podobá výskytu na Chodově. Jako zdroj zdejšího zavlečení uvádí kontejnerové zásilkový rostlin z Itálie. Mimo území svého přirozeného výskytu je kakost lesklý uváděn jako zavlečený druh a obtížný plevel také z několika amerických států na pacifickém pobřeží USA a z Kanady (GBIF 2019).

J. Hadinec

- Aedo C. (2019): *Geranium* Taxonomic Information System. – URL: www.geranium.es [navštíveno 17. 2. 2019]
- Euro+Med (2019): The Euro+Med PlantBase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. – URL: <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/> [navštíveno 17. 2. 2019]
- GBIF (2019): the Global Biodiversity Information Facility. *Geranium lucidum* L. – URL: <https://www.gbif.org/species/2890560> [navštíveno 17. 2. 2019]
- Hohla M. (2006): *Bromus diandrus* und *Eragrostis multicaulis* neu für Oberösterreich sowie weitere Beiträge zur Kenntnis der Flora des Innviertels. – Beitr. Naturk. Oberösterreichs 16: 11–83.
- Otruba J. (1930): Květena Štramberka. – Příbor, 120 p.
- Podpěra J. (1904): *Geranium lucidum* L., nová na Moravě rostlina jevnosubná. – Čas. Mor. Zem. Mus. 4: 198–201.
- Sedláčková M. & Plášek V. [eds] (2005): Červený seznam cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje (2005). – Čas. Slez. Muz. Opava (A) 54: 97–120.

***Geranium molle* L.**

C2→C3/NT

- 15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: městský trávník v ulici Střelecká, 380 m SZ od soutoku Orlice a Labe, 50°12'19,8"N, 15°49'13,1"E, 230 m n. m. (16. 5. 2019 leg. J. Doležal 19/31, herb. Doležal⁷⁾).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: sešlapávaný trávník před divadlem Drak, poblíž parkoviště při vyústění ulice Hradební do ulice Plácelova, 50°12'28,6"N, 15°50'20,3"E, 232 m n. m. (19. 6. 2016 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

⁷⁾ Nález byl doplněn v době, kdy již byl rukopis Additament odevzdán do redakce.

- 15b. Hradecké Polabí (při hranici s 61b. Týnišťský úval), 5761c, Svinary (distr. Hradec Králové): písčité okraje cesty u zahrádkářské kolonie v ulici Most, 330 m V od Šrámkova mostu, 50°12'56,7"N, 15°54'46,0"E, 235 m n. m. (19. 5. 2019 leg. *J. Doležal 19/37*, herb. Doležal)?
- 15c. Pardubické Polabí, 6162a, Luže (distr. Chrudim): sečené trávníky v areálu Hamzovy léčebny, 730 m JJV od úřadu v obci, 49°53'13,2"N, 16°01'49,1"E, 329 m n. m. (29. 6. 2016 leg. *J. Doležal 16/376*, herb. Doležal).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865a, Brno: Výstaviště (BVV), 5 m Z od severního rohu pavilonu A – Rotunda, v rohu trávníku pod okrasnými dřevinami, 49°11'19,3"N, 16°34'54,6"E, 220 m n. m., tři nepočtené (sub) populace spolu s *Urtica urens* (14. 7. 2013 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM; 10. 7. 2015 not. *D. Hlisenkovský*).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267d, Lanžhot (distr. Břeclav): areál TJ Sokol Na Šlajsi, ve spárách dlážděného chodníku za restaurací, 48°43'19,9"N, 16°58'17,8"E, 155 m n. m., 5 rostlin (15. 6. 2017 not. *D. Hlisenkovský*).
- 18b. Dolnomoravský úval, Jarošov (distr. Uherské Hradiště): EVL Rochus, mezofilní ovsíková louka na mezi při okraji ovocného sadu v blízkosti pole, asi 700 m JZ od kostela v obci, 49°04'48,6"N, 17°29'49,1"E, pět fertilních rostlin (24. 5. 2012 leg. *V. Sedláček*, herb. Sedláček).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7066c, Hustopeče (distr. Břeclav): trávník na vnějším severozápadním okraji fotbalového hřiště na levém břehu potoka Štínkovka, ca 0,7 km SSZ od Dukelského náměstí, 48°56'46"N, 16°43'59"E, 193 m n. m., asi 20 rostlin (27. 5. 2016 not. *D. Hlisenkovský & J. Podhorný*; leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).
- 21b. Hornomoravský úval, 6670a, Chropyně (distr. Kroměříž): v obecním trávníku 1,3 km J od nádraží, 49°21'26"N, 17°21'46"E, 200 m n. m. (5. 6. 2010 not. *B. Trávníček*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6770b, Záhlinice (distr. Kroměříž): v obecním trávníku 0,1 km Z od železniční stanice, 49°17'30,5"N, 17°29'23,7"E, 200 m n. m. (26. 5. 2014 not. *B. Trávníček*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6771a, Tlumačov (distr. Zlín): v obecním trávníku 0,3 km SZ od nádraží, 49°15'19,9"N, 17°29'54,6"E, 200 m n. m. (26. 5. 2014 not. *B. Trávníček*).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6249d, Drahlín (distr. Příbram): osada Malý Drahlín, hojně v pokoseném trávníku u domu č. p. 65, ca 50 m S od kaple, 49°43'56,0"N, 13°57'08,2"E, 580 m n. m. (24. 5. 2018 leg. *Z. Červenková & R. Hlaváček*, HOMP).

V Květeně ČR není kakost měkký z fyto geografického okresu Podbrdsko uveden (Slavík in Slavík 1997: 241). První věrohodný údaj pochází patrně až od J. Nesvadbové (Hlaváček & Nesvadbová in Additamenta 8: 259, 2009), která v roce 2002 druh našla v obci Malá Víska (podokres Hořovická kotlina). Z podokresu Příbramské Podbrdsko, kam náleží lokalita v Malém Drahlíně, nebyl kakost měkký dosud uváděn.

R. Hlaváček

- 46a. Děčínský Sněžník (při hranici s 45a. Loveckovické středohoří), 5251a, Děčín: městský trávník při kruhovém objezdu na ulici Labské nábřeží, 50°46'36,4"N, 14°12'10,8"E, 130 m n. m., dvě rostliny (11. 9. 2017 photo *D. Hlisenkovský*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): v zarůstajících okrajích bezlesé enklávy Andělovy (v minulosti obilné pole) V od centra města, 50°30'12,0"N, 14°49'39,2"E, 290 m n. m., dosti hojně (3. 7. 2016 not. *J. Hadinec*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5554b, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): v trávníku na východním okraji osady Šestidomky, 50°29'53,4"N, 14°49'28,9"E, menší skupinka rostlin (26. 5. 2007 leg. *J. Hadinec*, PRC). Rostliny sem byly zavlečeny (s vysokou pravděpodobností na pneumatikách aut,

které na tomto místě pravidelně parkují návštěvníci osady) až v nedávné době. Do roku 1990 tu bylo obilné pole, úhor byl poté postupně přeměněn na travní porost.

Kakost měkký nebyl v minulosti z okolí Bělé pod Bezdězem nikdy uváděn.

J. Hadinec

60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou: rozvolněný trávník u kruhového objezdu na J okraji města, 570 m JJV od železniční stanice Rychnov nad Kněžnou, 50°09'16,4"N, 16°16'46,7"E, 306 m n. m. (27. 6. 2016 leg. *J. Doležal 16/370*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5761c, Malšova Lhota (distr. Hradec Králové): úzký travnatý pruh mezi cyklostezkou a plotem rekreačního areálu Stříbrný rybník, 200 m SV od autobusové zastávky Stříbrný rybník, 50°12'25,3"N, 15°53'33,5"E, 235 m n. m. (12. 5. 2016 leg. *J. Doležal 16/153*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): zahrada u rodinného domu č. p. 313 v ulici T. G. Masaryka, 540 m VJV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'12,3"N, 16°04'53,3"E, 255 m n. m. (7. 7. 2016 leg. *J. Doležal 16/387*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): disturbovaný okraj silnice vpravo ve směru z Lípy nad Orlicí do Týniště nad Orlicí, 700 m ZSZ od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°08'31,3"N, 16°05'33,7"E, 254 m n. m. (12. 6. 2016 leg. *J. Doležal 16/326*, herb. Doležal).

Kakost měkký byl na území mezofytika východních Čech vždy velmi vzácným druhem, který byl zaznamenán pouze ve fytochorionu Orlické opuky (Slavík in Slavík 1997: 241). V herbáři Muzea východních Čech v Hradci Králové se nachází ještě jedna položka z pomězi fytochorionů Hradecké Polabí a Křivina od obce Přepychy (s. d., s. coll., Přepychy, HR), opatřena razítkem „Bratři Rohlenové“.

Zaznamenaný nárůst lokalit v mezofytiku východních Čech bude patrně souviset s nedávným zavlečením.

J. Doležal

- 76a. Moravská brána vlastní, 6474d, Veřovice (distr. Nový Jičín): přičestní trávníky u silnice do Borovic mezi domy č. p. 367 až č. p. 251 na jižním úpatí Kociánova kopce (478,3 m), 49°32'22,2"N, 18°07'08,8"E, 422 m n. m., min. 15 rostlin (8. 6. 2017 leg. *D. Hlisenikovský*, herb. Hlisenikovský).
83. Ostravská pánev, 6176a, Rychvald (distr. Karviná): „u rybníka jižně dráhy Rychvald, Sl. Ostrava“ (1. 6. 1936 leg. *F. Kvapilík*, OLM 92703, 2014 rev. D. Hlisenikovský).
- 84a. Beskydské podhůří, 6375c, Hukvaldy (distr. Frýdek-Místek): PP Hukvaldy, podél cesty (naučná stezka Janáčkův chodníček) z Hukvald do Měrkovic Hukvaldskou oborou, 49°36'57,9"N, 18°13'40,1"E až 49°36'46,4"N, 18°13'55,6"E, 371 m n. m., nesouvislý výskyt po jedné až dvou rostlinách, celkem asi deset rostlin (6. 5. 2016 leg. *D. Hlisenikovský*, FMM).

Všechny výše uvedené lokality doplňují dosud známé výskyty kakostu měkkého z území, ve kterých byl v minulosti nalézán jen vzácně a také z fytochorionů, ze kterých dosud uváděn nebyl. Narůstající počet nových záznamů svědčí o jeho nikterak rychlém, ale přece jen soustavném šíření na našem území (cf. *Addimenta 8: 259–261, 2009; Addimenta 11: 92, 2013*). Podobná situace byla pozorována i v sousedním Polsku a na Slovensku (D. Hlisenikovský in litt.). Z těchto důvodů by bylo vhodné zařadit kakost měkký v příštím vydání červeného seznamu do nižší kategorie ohrožení.

[eds]

Glaucium corniculatum* (L.) Rudolph*C1/CR**

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067d, Čejč (distr. Hodonín): PP Špidlák, Prostřední Špidlák 2,2 km SV od Čejkovic, v dolní části hlavního svahu, 48°55'21,8"N, 16°57'24,5"E, 210 m n. m., deset kvetoucích a další sterilní rostliny (4. 5. 2018 photo *L. Ambrozek*); mnoho set až několik tisíc rostlin (1. 5. 2019 photo *L. Ambrozek*)⁸⁾.

Jedná se o teplomilný archeofyt, který u nás dosahuje severní hranice rozšíření. Může mu svědčit suché a teplé počasí posledních let. Vloni se po velmi dlouhé době objevil na jižní Moravě, kromě Čejče hojně i na Pouzdřanské stepi. Na jeho opětovný výskyt může mít pozitivní vliv i obnovená pastva ovcí, která narušuje drn stepních trávníků. V území byl uváděn od botanických počátků (Bayer 1853), ještě na přelomu 19. a 20. století byl nalézán a sbírán opakovaně (Formánek 1887–1897, 1900–1908 *A. Wildt*, BRNU). Později údaje mizejí, posledním je patrně sběr V. Krista z roku 1940 (BRNU).

L. Ambrozek

Bayer J. (1853): Ueber die Flora von Tseitsch in Mähren. – Verh. Zool.-Bot. Ver. Wien 2 (1852), S.-B.: 20–24.

Gypsophila paniculata* L.*C1/EN**

20b. Hustopečská pahorkatina, 7069b, Bzenec (distr. Hodonín): Starý hrad, 160 m VSV od kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'38"N, 17°16'18"E, 225 m n. m., rozhraní travnatého úhoru a nedávno disturbované plošky (zřejmě obnoveného a znovu opuštěného záhonu), jedna mladá rostlina (7. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Prostřední hory, 370 m ZSZ od Kněží hory (kóta 242,8), 48°58'40,2"N, 17°16'55,2"E, 235 m n. m., ruderalizovaná stepní enkláva ve zpusťlých sadech, dominance *Carex praecox*, ojedinělý mohutný trs (7. 8. 2018 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

Šater latnatý je sice od Bzence dlouhodobě známý, avšak všechny dostatečně přesně lokalizované údaje jsou z oblasti vátých písků jižně od Bzence. Výskyty na pahorcích na severním okraji města jsou tedy zajímavým dokreslením jeho pomístního rozšíření, třebaže není jasné, zda se tady (zejména na lokalitě blízko Starého hradu) nemůže jednat o pozůstatky kultury.

K. Fajmon

***Gypsophila perfoliata* L.**

83. Ostravská pánev: Ostrava-Vítkovice, Polanka nad Odrou (Danihelka & Šumberová in Kaplan et al.: *Preslia* 89: 370, 373, 2017).

Nový zavlečený druh v květeně České republiky.

Při revizi herbářových položek rodu *Gypsophila* byly v herbářích muzea v Ostravě (OSM) a v Pardubicích (MP) nalezeny sběry *G. perfoliata*, druhu, který dosud nebyl z České republiky uváděn. Jedná se o nálezy Z. Kiliána z roku 1965. Druh byl na lokality zavlečen spolu s železnou rudou dováženou z Ukrajiny.

[eds]

⁸⁾ Pozorování z roku 2019 bylo doplněno v době, kdy již byl rukopis Additament odevzdán do redakce.

Hieracium chlorocephalum* Uechtr.*C1/CR**

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): [NPR Praděd] Velká kotlina, upper part of Vitáskova rokle, edge and rocky slope under the path crossing the ravine, 50°03'22.6"N, 17°14'08.5"E, 1320 m n. m. (23. 7. 2016 leg. *J. Kocián*, BRNU; Kocián & Chrtek 2017, sec. Kocián 2018).

Poslední známý herbářový doklad jestřábníku zelenohlavého z Velké kotliny je z roku 1966. Od té doby nebyl z lokality (ani celého Hrubého Jeseníku) spolehlivě doložen a byl považován za nezvěstný (Bureš 2013). Ve Velké kotlině byl znovu nalezen po 50 letech (blíže viz Kocián & Chrtek 2017).

J. Kocián & J. Chrtek

Hieracium engleri* R. Uechtr.*C1/CR**

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): [NPR Praděd] Velká kotlina, scree in the upper part of Vitáskova rokle, 50°03'23.0"N, 17°14'08.8"E, 1300 m n. m. (22. 7. 2012 leg. *J. Kocián*, BRNU; 8. 7. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/197*, herb. Kaplan, det. J. Chrtek; Kocián & Chrtek 2017, sec. Kocián 2018).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): [NPR Praděd] Velká kotlina, Mildeho skalka, N facing part of the rock, 50°03'15.2"N, 17°14'06.6"E, 1285 m n. m. (18. 7. 2015 not. *J. Kocián*; Kocián & Chrtek 2017, sec. Kocián 2018).

Jedinou lokalitou jestřábníku Englerova na našem území je Velká kotlina, kde byl objeven v roce 1867 a odkud byl následně i popsán. Přestože byl v minulosti na lokalitě několikrát sbírán, byly rostliny určovány buď chybně, nebo zůstávaly neurčené. Po celé 20. století tak nebyly o tomto druhu k dispozici žádné informace a byl považován za nezvěstný (Bureš 2013) až do jeho opětovného nalezení (blíže viz Kocián & Chrtek 2017).

J. Kocián & J. Chrtek

Hieracium grabowskianum* Nägeli & Peter*C1/CR**

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): [NPR Praděd] Velká kotlina, Roemerovy výchozy, upper edge of the rock, 50°03'14.6"N, 17°14'08.5"E, 1255 m n. m. (20. 7. 2013 photo *J. Kocián*; 2014 not. *J. Kocián*; 18. 7. 2015 leg. et photo *J. Kocián*, BRNM⁹⁾; 2016 not. *J. Kocián*; Kocián & Chrtek 2017, sec. Bureš 2018, sec. Kocián 2018).

Jedinou lokalitou jestřábníku Grabowského na našem území je Velká kotlina, odkud existuje jediný známý herbářový doklad z roku 1895. Od tohoto prvního nálezu byl druh po celou dobu považován za nezvěstný (Bureš 2013). Ve Velké kotlině byl znovu nalezen po 118 letech (blíže viz Kocián & Chrtek 2017).

J. Kocián & J. Chrtek

⁹⁾ Datum uvedené v článku Kocián & Chrtek (2017) v tabulce č. 7 u *H. grabowskianum* nekoresponduje s datem sběru herbářové položky. Jedná se o datum prvního pozorování na lokalitě, zkratka BRNM v tomto případě poukazuje na fakt, že byla J. Kociánem pořízena blíže nedatovaná herbářová položka uložená v Moravském zemském muzeu v Brně. Přesné datum jejího sběru uvádíme nyní po konzultaci s autorem.

Bureš L. (2018): Fenomén Velká kotlina. 5. Cévnaté rostliny. – Živa 66: 302–306.

Hieracium plumbeum Fries

→C1/CR

97. Hrubý Jeseník, 5868b, Ostružná (distr. Jeseník): [NPR Šerák-Keprník] Keprník, crevices on the E part of the summit rock, 50°10'15.4"N, 17°06'59.5"E, 1423 m n. m. (11. 9. 2012 leg. J. Kocián, BRNU; Kocián & Chrtek 2017, sec. Kocián 2018).
97. Hrubý Jeseník, 5869c, Vidly (distr. Bruntál): Königskoppe, dry scree under one of the rocks above the forest road on S slope, 50°06'06.2"N, 17°14'20.6"E, 1065 m n. m. (11. 8. 2009 leg. L. Bureš, SUM; Kocián & Chrtek 2017, sec. Kocián 2018).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): [NPR Praděd] Praděd, grassy slope on the right edge of the road to Praděd ca 50 m SW of touristic signpost „Pod Pradědem“, 50°05'00.3"N, 17°13'17.9"E, 1420 m n. m. (9. 7. 2006 leg. J. Kocián, NJM, BRNU; Kocián & Chrtek 2017, sec. Kocián 2018).

Jestřábník olověný roste v České republice pouze v Hrubém Jeseníku a po 104 letech byl jeho výskyt potvrzen na donedávna jediné věrohodně zdokumentované lokalitě – na vrcholové skále Keprníku. Vedle toho byl nově nalezen na dvou dalších jeseníckých lokalitách.

Jestřábník olověný byl popsán v roce 1846 Blyttem a Friesem z Norska, a to jak na druhové úrovni, tak zároveň jako poddruh jestřábníku sivého [*Hieracium caesium* (Fries) Fries]. Ve Skandinávii ale následně většinou nebyl rozlišován, Dahlstedt (1894) uvádí *H. plumbeum* pouze v synonymice *H. caesium*. Poměrně často bylo ale *Hieracium plumbeum* uváděno ve flórách zahrnujících Pobaltí (Sennikov 2005). Zahn (1921–1923, 1922–1938) uvádí *Hieracium plumbeum* jako poddruh *Hieracium caesium*.

V regionálních a územních flórách zahrnujících Hrubý Jeseník (např. Fiek 1881, Oborny 1885, 1906, Polívka 1901) je *Hieracium plumbeum* uváděno nejčastěji na druhové úrovni – takto jsou v naprosté většině případů určovány i jesenícké sběry. V Květeně ČR (Chrtek in Slavík & Štěpánková 2004) byl jestřábník olověný, v souladu se základními Zahnovými monografiemi rodu *Hieracium* (Zahn 1921–1923, 1922–1938), uvedený jako poddruh jestřábníku sivého.

V současnosti je taxon uváděný vesměs na druhové úrovni (např. Chrtek et al. 2007, Tyler & Jönsson 2013). V článku o rozšíření jeseníckých jestřábníků (Kocián & Chrtek 2017) jsme se rozhodli *Hieracium plumbeum* pojmut také na druhové úrovni, a to s ohledem na morfologickou vyhraněnost i převládající tradiční pojetí tohoto taxonu na našem území.

České jméno jestřábník olověný je použito např. v Názorné květeně zemí koruny české (Polívka 1901) a je vhodným překladem jména odborného.

J. Kocián & J. Chrtek

Dahlstedt, H. (1894): Bidrag till sydöstra Sveriges (Smålands, Östergötlands och Gotlands) Hieraciumflora. III. Archieracia, sectio I. Vulgata, subsectio Caesia et Vulgata Genuina, sectio II. Oreadea, III. Rigida, IV. Foliosa. – Kongl. Sv. Vet.-Akad. Handl. 26 (3): 1–266.

Fiek E. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Anteils, enthaltend die wildwachsenden, verwilderten und angebauten Phanerogamen und Gefäss-Cryptogamen. – Breslau, 571 p.

- Chrtek J., Mráz P., Zahradníček J., Mateo G. & Szelağ Z. (2007): Chromosome numbers and DNA ploidy levels of selected species of *Hieracium* s. str. (Asteraceae). – *Folia Geobot.* 42: 411–430.
- Oborny A. (1885): Flora von Mähren und österr. Schlesien. – Brünn, 760 p.
- Oborny A. (1906): Die *Hieracium* aus Mähren und österr. Schlesien. H. Untergattung *Euhieracium* Torr. et Gray. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 44: 1–79.
- Polívka F. (1901): Názorná květena zemí koruny české. Svazek III. – Olomouc, 620 p.
- Sennikov A. N. (2005): A taxonomic and nomenclatural note on *Hieracium caesium* (Asteraceae). – *Nord. J. Bot.* 23: 305–314.
- Tyler T. & Jönsson J. (2013): Patterns of plastid and nuclear variation among apomictic polyploids of *Hieracium*: evolutionary processes and taxonomic implications. – *Ann. Bot.* 111: 591–609.
- Zahn K. H. (1921–1923): *Hieracium*. – In: Engler A. [ed.], *Das Pflanzenreich* 4(280), Leipzig.
- Zahn K. H. (1922–1938): *Hieracium*. – In: Ascherson P. F. A. & Graebner K. O. P. P. [eds], *Synopsis der mitteleuropäischen Flora* 12/1, 12/2, 12/3, Leipzig.

Kickxia elatine* (L.) Dumort.*C2/EN**

21a. Hanácká pahorkatina, 6668c, Drysice (distr. Vyškov): Bílá skála, okraj pole s plevelovou vegetací sv. *Caucalidion* asi 1,8 km SV od kostela v obci, 49°20'32,6"N, 17°04'37,9"E, 260 m n. m., desítky rostlin společně s obdobně hojnou *Kickxia spuria*, dále s *Anagallis foemina*, *Euphorbia falcata* a *Euphorbia exigua* (1. 8. 2017 not. J. Podhorný, leg. J. Komárek, herb. Komárek).

Leontodon saxatilis* Lamk.*A2/CR**

72. Zábřežsko-uničovský úval, 6369d, Drozdín (distr. Olomouc): obecní trávník naproti zastávky autobusu v jihozápadní části obce (ulice U Cihelny), 49°36'51"N, 17°19'44"E, 240 m n. m. (8. 11. 2018 leg. et det. B. Trávníček, OL).

Grulich (2017) uvádí druh v kategorii A2 (nezvěstné taxony), avšak byl u nás nedávno (v roce 2015) nalezen na Třeboňsku v obci Žíteč a v letech 2012 až 2015 opakovaně pozorován v intravilánu Hlučína a u nedalekého Poštovního rybníka na Opavsku (PLADIAS 2019, Nobis et al. 2014), většinou rovněž v obecních trávnících. Tyto výskyty jsou téměř jistě druhotného charakteru, ukazují však, že se *L. saxatilis* může objevovat v nejružnějších oblastech ČR, s výjimkou horských poloh a patrně i velmi suchých území. Vzhledem k ne příliš velké nápadnosti druhu a jeho habituélní podobnosti s drobnějšími exempláři *L. hispidus*, lze předpokládat další recentní nálezy tohoto druhu na obdobných stanovištích a měla by být brána v potaz zejména při výzkumech (polo)ruderální vegetace v obcích.

B. Trávníček

Nobis A., Nobis M. & Plášek V. (2014): *Leontodon saxatilis* Lam. (Asteraceae). – In: Nobis M., Nowak A., Nobis A., Paszko B., Piwowarczyk R., Nowak S., Plášek V., Contribution to the flora of Asian and European countries: new national and regional vascular plant records, *Acta Bot. Gall.* 161: 85.

Lycopodiella inundata* (L.) Holub*C1/EN**

97. Hrubý Jeseník, 5868c, Přemyslov (distr. Šumperk): delší dobu nepoužívaná lesní cesta (Černá stráž) na severovýchodním úbočí Černé stráně (1237 m);
a) ca 750 m SSZ od vrcholu Černé stráně, 50°07'40,7"N, 17°04'25,3"E, 1155 m n. m., šest rostlin na plošce ca 8 × 5 cm, uprostřed zarůstající cesty;

b) ca 530 m SSZ od vrcholu Černé stráně, 50°07'32,2"N, 17°04'24,7"E, ca 1200 m n. m., celkem 15 rostlin na plošce asi 10 × 10 cm, uprostřed zarůstající cesty (7. 8. 2018 not. *R. Štencel*)

97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk):

a) vlhký okraj lesní cesty (K Furmance) na východním úbočí hory Polom (1127 m), ca 230 m V od vrcholu, 50°08'29,5"N, 17°05'27,9"E, 1085 m n. m., celkem 43 rostlin na asi 5 m podél okraje cesty, dalších šest rostlin o 10 m dál směrem na Vozku;

b) okraj lesní cesty (Pod Furmankou) na jihozápadním úbočí Vozky (1377 m), ca 870 m JZ od skal na vrcholu Vozky, 835 m Z od chaty Furmanka, 50°08'52,8"N, 17°05'55,9"E, 1155 m n. m., celkem 21 rostlin na plošce asi 20 × 20 cm (1. 8. 2018 not. *R. Štencel*).

Malva pusilla Sm.

C2/EN

14a. Bydžovská pánev, 5658b, Kovač (distr. Jičín): hájovna u lesa, ruderalní okolí s hnojštěm ca 950 m SZ od železniční zastávky Kovač, 50°23'54,1"N, 15°27'37,2"E, 268 m n. m. (13. 7. 2007 leg. *M. Ducháček MD 5469*, HR, PR 702339, PR 702340).

60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou: nitrifikovaný rozvolněný trávník pod smrkem u panelového domu č. p. 1232 v ulici Na Trávníku, 50°09'34,9"N, 16°16'24,7"E, 309 m n. m. (23. 7. 2018 leg. *J. Doležal 18/182*, herb. Doležal).

Sléz nizounký je z fytochorionu Orlické opuky historicky doložen od obce Semechnice (Slavík in Hejny & Slavík 1992: 308–309). V posledních letech poměrně silně ustoupil v celé České republice a dnes se řadí mezi druhy silně ohrožené (Grulich 2017).

Ve východních Čechách se jednalo vždy o velmi vzácný druh, jehož výskyt byl doložen ještě z Cidlinské pánve, Východního Polabí, Červenokosteleckého Podkrkonoší a Litomyšlské pánve (Slavík l. c.).

Výše uvedené nálezy jsou tak patrně jediné v současnosti známé lokality v celých východních Čechách.

J. Doležal

21a. Hanácká pahorkatina:

– 6369c, Křelov (distr. Olomouc): u silnice do Topolan 1,6 km JZ od kostela, 49°36'11,9"N, 17°10'58,8"E, 255 m n. m. (16. 10. 2018 leg. et det. *B. Trávníček*, OL).

– 6468c, Kostelec na Hané (distr. Prostějov): okraj pole u cyklostezky směr Prostějov 0,5 km JV od železniční stanice, 49°30'16"N, 17°04'09"E, 240 m n. m. (15. 11. 2018 not. *B. Trávníček*).

– 6568b, Držovice (distr. Prostějov): u cyklostezky směr Smržice 0,8 km Z od kostela v obci, 49°29'32,4"N, 17°07'22,6"E, 205 m n. m. (13. 11. 2018 not. *B. Trávníček*).

– 6668d, Želeč (distr. Vyškov): okraj pole u silnice do Doloplaz 1,5 km V od kostela v obci, 49°20'44,1"N, 17°07'04,9"E, 250 m n. m. (26. 10. 2018 not. *B. Trávníček*).

– 6669d, Křenovice (distr. Přerov): u polní cesty 1,8 km JZ od kostela v obci, 49°18'59,3"N, 17°15'33,2"E, 235 m n. m. (20. 10. 2014, not. *B. Trávníček*).

– 6769a, Tištín (distr. Prostějov): okraj pole u silnice 1,6 km J od kostela v obci, 49°17'30,2"N, 17°10'00,7"E, 245 m n. m. (29. 10. 2018 not. *B. Trávníček*).

21b. Hornomoravský úval:

– 6469c, Blatec (distr. Olomouc): u polní cesty 1,3 km JZ od nádraží, 49°30'56,5"N, 17°14'11,8"E, 230 m n. m. (11. 10. 2018 not. *B. Trávníček*).

– 6569a, Hrdibořice (distr. Prostějov): u polní cesty 1,4 km VSV od kaple v obci, 49°28'59,2"N, 17°14'25,8"E, 230 m n. m. (10. 10. 2018 leg. et det. *B. Trávníček*, OL).

- 6569b, Dub nad Moravou (distr. Olomouc): u polní cesty 0,9 km ZSZ od kostela Očišťování Panny Marie, 49°29'09,9"N, 17°15'48,9"E, 230 m n. m. (30. 9. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6569b, Věrovany (distr. Olomouc): okraj pole 1 km Z(–ZJZ) od kaple u obce, 49°27'31,7"N, 17°16'40,8"E, 210 m n. m. (15. 10. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6568d, Bedihošť (distr. Prostějov): u polní asfaltky 1,3 km ZJZ(–Z) od nádraží, 49°26'20,7"N, 17°08'54,9"E, 210 m n. m. (19. 10. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6569d, Ivaň (distr. Prostějov): u polní cesty 1 km SSV od kostela v obci, 49°25'58,1"N, 17°15'09,0"E, 210 m n. m. (23. 10. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6569d, Tovačov (distr. Přerov): u polní cesty 1,4 km JV od středu města, 49°25'28,1"N, 17°16'26,8"E, 200 m n. m. (1. 11. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6569c, Čehovice (distr. Prostějov): okraj pole u cyklostezky 0,7 km JJV od středu obce, 49°25'34,3"N, 17°10'43,1"E, 210 m n. m. (2. 11. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6569c, Ivaň (distr. Prostějov): u polní cesty 2,4 km JV obce, 49°24'52,7"N, 17°14'29,9"E, 200 m n. m. (5. 11. 2018 not. *B. Trávníček*).
- 6669a, Klenovice na Hané (distr. Prostějov): okraj pole u silnice do Tvorovic 1,3 km J od středu obce, 49°23'26,3"N, 17°12'31,2"E, 240 m n. m. (12. 11. 2018 not. *B. Trávníček*).

***Marrubium vulgare* L.**

C1/CR

- 37p. Novohradské podhůří, 7053c, Nedabyle (distr. České Budějovice): narušená plocha na východním okraji obce ca 300 m VSV od požární nádrže, 48°55'44,4"N, 14°31'12,4"E, 480 m n. m., jeden mohutný exemplář (13. 3. 2016 leg. *M. Lepší & A. Jírová*, CB 84486; Lepší in Lepší & Lepší 2017: 24).
41. Střední Povltaví, 6151a, Mníšek pod Brdy (distr. Praha): Stříbrná Lhota, podél hlavní silnice u schodů u domu č. p. 713, ca 0,1 km VSV od kaple, 49°51'51,8"N, 14°14'20,3"E, 435 m n. m., jedna rostlina (13. 9. 2007 leg. *R. Hlaváček*, HOMP).

***Moneses uniflora* L.**

C1/EN

- 46d. Jetřichovské skalní město, 5152c, Rynartice (distr. Děčín): PR Pavlínino údolí, svislý břeh říčky Chříbská Kamenice, 50°50'32,4"N, 14°24'45,2"E, 270 m n. m., jedna mikrolokalita s několika kvetoucími a ca 20 sterilními rostlinami (22. 5. 2016 not. *V. Tahalová & V. Tahal*; 29. 5. 2016 not. *V. Tahalová, V. Tahal & P. Bauer*); na dalších třech mikrolokalitách přibližně 70 rostlin (2. 6. 2016 not. *P. Bauer*; Bauer & Härtel 2017). Oproti původní publikaci byly spolu s autory nálezu doplněny k lokalitě bližší informace.
67. Českomoravská vrchovina, 6564b, Brumov (distr. Blansko): levý břeh potoka Besének na okraji paseky, 300 m SSZ od dětského tábora v Brumově, 49°28'12"N, 16°25'05"E, 595 m n. m. (2. 6. 2007 not. *V. Černochová, T. Koutecký & J. Lacina*); tři fertillní a deset sterilních rostlin (12. 5. 2018 photo *T. Koutecký & J. Lacina*).

Pravděpodobně jediná známá recentní lokalita jednokvítku v Sýkořské hornatině. Jedná se o mikropopulaci rostoucí na ploše pouhých 30 × 20 cm, přičemž počet rostlin se od nálezu v roce 2007 snížil o 50 %. Lokalitě tak hrozí zánik.

T. Koutecký & J. Lacina

- 88e. Trojmezenská hornatina, 7249a, Nová Pec (distr. Prachovice): kamenitý břeh Koňského potoka v sekundární smrčtině, asi 3,2 km Z od železniční stanice Nová Pec a 0,95 km JJZ od odbočky Koňské cesty ze silnice Nová Pec – Jelení, 48°47'13,8"N 13°54'33,4"E, 790 m n. m., asi 20 rostlin, z toho sedm kvetoucích (18. 6. 2017 not. *P. Koutecký*).

99a. Radhošťské Beskydy, 6377d, Řeka (distr. Frýdek-Místek): okraj druhotné smrčiny 1,67 km JJZ(–J) od vrcholu Javorový (1031,5 m), 1,6 km SV od vrcholu Ropice (1082,5 m), dvě skupiny rostlin vzdálené od sebe asi 30 m:

a) 49°36'21,6"N, 18°36'12,7"E, 970 m n. m., skupina 27 kvetoucích rostlin (2. 6. 2018 leg. D. Szokala, herb. Szokala).

[4 m², sklon 30°, orientace Z, 20. 7. 2018 D. Szokala. – E_{celk} (80 %), E₁ (70 %): *Calamagrostis villosa* 3, *Avenella flexuosa* 1, *Moneses uniflora* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Rubus* ser. *Glandulosi* 1, *Epilobium montanum* +, *Hypericum maculatum* +, *Luzula pilosa* +, *Picea abies* juv. +, *Prunella vulgaris* +, *Ranunculus repens* +, *Senecio ovatus* +, *Trifolium repens* +, *Vaccinium myrtillus* +, *Veronica officinalis* +, *Stellaria media* r. – E₀ (15 %): *Plagiomnium affine* 2, *Rhytidadelphus triquetrus* 2, *Polytrichum formosum* +.]

b) 49°36'20,8"N, 18°36'12,7"E, 970 m n. m., skupina pěti odkvetlých rostlin (20. 7. 2018 not. D. Szokala).

[1 m², sklon 10°, orientace V, 20. 7. 2018 D. Szokala. – E_{celk} (65 %), E₁ (50 %): *Calamagrostis villosa* 1, *Moneses uniflora* 1, *Pyrola minor* 1, *Ranunculus repens* 1, *Avenella flexuosa* +, *Carex hirta* +, *C. pilulifera* +, *Gnaphalium sylvaticum* +, *Hypericum maculatum* +, *Luzula pilosa* +, *Plantago major* +, *Veronica officinalis* +, *Carex echinata* r, *Epilobium montanum* r, *Prunella vulgaris* r, *Rubus* ser. *Glandulosi* r, *R. idaeus* r. – E₀ (15 %): *Plagiomnium affine* 2.]

V minulosti býval jednokvítek na území Beskyd pravděpodobně častější. Z blízkých historických lokalit ho uvádí kupříkladu Formánek (1887–1897) z okolních hor u Komorní Lhotky, Kolbenhayer (1862) však udává přesnější lokalizaci na Kotaři v Komorní Lhotce.

V současné době je druh v tomto území přítomen buď ve vyšších nadmořských výškách, nebo naopak v inverzních polohách. Tyto stanovištní preference jsou doloženy četnými nálezy: druh se v oblasti vyskytuje roztroušeně a jeho početnější populace přežívají v povodí Bílé a Černé Ostravice. Ojedíněle se také vyskytuje ve Přelači v Horní Lomné a v oblasti Kněhyně–Čertův Mlýn (Popelářová et al. 2011, Popelářová in Additamenta 13: 72–73, 2015).

Nově nalezená lokalita představuje nejsevernější výskyt jednokvítku v Moravskoslezských Beskydech, a to kupodivu v území, které bylo v minulosti vystaveno vyšší zátěži polutantů z ostravsko-karvinské a třinecké aglomerace.

Nově zaznamenaná populace se nachází ve fragmentech liniového společenstva druhotné smrčiny blížící se svazu *Piceion abietis* asociace *Calamagrostio villosae-Piceetum abietis*, společně s druhy, které reagují na znatelné obohacení dusíkem akumulujícím se v tělese procházející cesty. Zdá se, že skupina jednokvítku, která tvoří více květů, pozitivně reaguje na více uvolněné a tím i slunnější místo, zatímco jedinci, kteří jsou situováni blíže k lesnímu okraji (druhá skupina), kvetou méně.

D. Szokala

Bauer P. & Härtel H. (2017): *Moneses uniflora* (L.) A. Gray – znovunalezený druh pro Labské pískovce. – SeveroČes. Přír. 49: 48–50.

Kolbenhayer K. (1862): Vorarbeiten zu einer Flora von Teschen und Bielitz (Pflanzengeographische Skizze und Pflanzenenumeration). – Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien 12: 1185–1220.

Popelářová M., Hlisnikovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin

v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 277–358.

***Montia fontana* L.**

C1/EN

85. Krušné hory, 5347b, Nové Město (distr. Teplice): mokřady a prameniště v nivě pravostranného přítoku Flájského potoka, na dvou místech vzdálených od sebe asi 600 m: a) 50°41'25,5"N, 13°39'48,5"E, na ploše 15×1,5 m; b) 50°41'06,1"N, 13°39'53,5"E, na ploše 8×1 m, 815–820 m n. m. (3. 6. 2014 leg. Č. Ondráček, CHOM, Ondráček 2017).
96. Králický Sněžník (při hranici s 73b. Hanušovická vrchovina), 5867c, Malá Morava (distr. Šumperk): prameniště nad cestou (modrá turistická značka) ca 270 m SSZ od kapličky ve Vysoké, 50°07'19,4"N, 16°53'26,8"E, 670 m n. m., porost asi 1 m² (9. 7. 2016 leg. M. Kotlínek, ČB, det. Z. Kaplan).

Ondráček Č. (2017): Botanický průzkum EVL Grünwaldské vřesoviště. – Severočes. Přír. 49: 19–30.

***Nymphoides peltata* (S. G. Gmelin) O. Kuntze**

C1/EN

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246d, Starý Plzenec (distr. Plzeň): v obci, při levém břehu v řece Úslavě, 49°42'04,6"N, 13°28'19,6"E, 331 m n. m., kvetoucí porost na ploše 10 m² (3. 9. 2018 photo D. Hlisenkovský).
- 35b. Hořovická kotlina, 6149d, Hořovice (distr. Beroun): rybník Malá Dražovka, ca 1,4 km JV od kostela Nejsvětější Trojice, 49°49'42,2"N, 13°55'06,8"E, 375 m n. m., větší porost u hráze, menší porost při okraji severního břehu (19. 8. 2018 leg. R. Hlaváček, HOMP).

V Květeně ČR není plavín štítnatý z fyto geografického okresu Podbrdsko uveden (Slavík in Slavík 2000: 113–114). V posledních dvou desetiletích je občas nalézán na nových lokalitách, a to i v územích, kde se dříve nevyskytoval. Tyto nálezy patrně souvisejí s větší dostupností plavínu ve specializovaných zahradnictvích, jeho pěstováním v zahradních jezírkách a občasným vysazováním do přírody (Kaplan in Kaplan et al. 2016a). Odlišit spontánní zavlečení od záměrných výsadeb je proto obvykle nemožné.

R. Hlaváček & Z. Kaplan

65. Kutnohorská pahorkatina, 6458d, Podmoky (distr. Havlíčkův Brod): průtočný návesní rybníček na potoce Brslenka ca 0,2 km V od kaple, 49°49'52,1"N, 15°26'28,4"E, 335 m n. m., souvislý porost na většině plochy (1. 10. 2014 not. J. Hadinec & R. Hlaváček). Podle sdělení místní obyvatelky byl plavín do rybníčku vysazen zhruba v roce 2011.

***Orchis morio* L.**

C1/CR

- 63k. Moravskotřebovské vrchy (při hranici s 63j. Lanškrounská kotlina), 6265d, Dlouhá Loučka (distr. Svitavy): PR Dlouholoučské stráně (ochranné pásmo), 135 m J od kóty Na kopečku (483,5), 49°42'44,9"N, 16°38'41,5"E, 480 m n. m., pět rostlin (28. 4. 2018 photo D. Sobotková; 8. 5. 2018 photo P. Lustyk).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6564a, Skorotice (distr. Žďár nad Sázavou): dolní okraj luční stráně na mírném svahu JV orientace v komplexu obnovených pastvin nad pravým břehem Skorotického potoka mezi obcemi Skorotice a Černvív, 0,8 km JJZ od kaple v obci, 49°27'00,6"N, 16°21'22,8"E, 390 m n. m., tři rostliny (2014 a 2015 not. Z. Mikulica); 27 rostlin (2016 not. Z. Mikulica); min. 80 rostlin (2017 not. Z. Mikulica); 170 rostlin (2018 not. Z. Mikulica). Na pastvinách je prováděna od roku 2000 extenzivní pastva hovězího dobytka.

78. Bílé Karpaty lesní, 7072d, Lopeník (distr. Uherské Hradiště): pastvina mezi polní cestou a lesem nad pravým břehem potůčku Žleb 1,36 km Z od vrchu Malý Lopeník (881 m), 48°55'48,3"N, 17°45'42,6"E, 575–600 m n. m., 150 rostlin (14. 5. 2017 not. *P. Batoušek*, Šmiták & Juroch 2018).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674, Vsetín: PP Louka pod Rančem, v jihovýchodní části květnaté louky, 49°20'56,0"N, 18°03'13,9"E, 495 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (12. 5. 2017 not. *V. Sedláček*, Šmiták & Juroch 2018).

Šmiták J. & Juroch J. (2018): Nové lokality orchidejí v roce 2018 (včetně nezveřejněných údajů z dřívějších let). – *Rozliana* 48: 41–48.

Orchis purpurea Huds.

C2/EN

21b. Hornomoravský úval, 6469d, Krčmaň (distr. Olomouc): řídký les s křovinami S od PP Cigánské zmoly, ca 1,6 km SZ od kostela v obci a ca 40 m J od silnice směr Grygov, 49°31'46,8"N, 17°19'32,5"E, 235 m n. m., jedna statná fertilní rostlina (16. 5. 2015 not. et det. *T. Vynikal*, rev. *M. Dančák*; 13. 5. 2016 not. *M. Dančák* & *M. Hroneš*, Hroneš & Dančák 2017; 20. 5. 2016 et 25. 5. 2017 not. *M. Krátký*); jedna sterilní růžice (21. 5. 2018 not. *M. Krátký*).

Vstavač nachový jsem našel na ploše, o kterou pečuje pozemkový spolek Sagittaria, pravidelně zde provádí prořezávání křovin. Z uvedené lokality nebyl druh dosud znám a nebyl také nikdy nalezen ani v blízké PP Cigánské zmoly (Bednář 1982, Deyl 1993, Krátký & Dostalík 2004). Z celého kvadrantu 6469 druh neuvádí ani Jatiová & Šmiták (1996). Není znám ani z širšího okolí (Podhorný & Komárek 2006). Nejblíže známou lokalitou druhu je patrně PP Na hůrkách u Lešan na Prostějovsku (cf. PLADIAS 2019), kde byla v roce 2006 pozorována jedna rostlina. Od té doby zde ale druh zjištěn nebyl a jednalo se tak zřejmě o přechodný výskyt (Anonymus 2014).

Vzhledem k tomu, že u Krčmaně se druh objevil na lokalitě, kde byl proveden podpůrný management pro zachování travinobylinné vegetace, je možné, že se jedná o přirozený primární výskyt, čemuž nasvědčuje i to, že rostlina kvetla i další dva následující roky. I přesto však nelze vyloučit úmyslné zanesení semen člověkem.

T. Vynikal

Anonymus (2014): Přírodní památka na hůrkách. – URL: <http://www.csophorepnik.estranky.cz/clanky/predstavujeme-vam-chronena-i-nechronena-uzemi-a-rostliny-cr/zvlaste-chronena-uzemi---suchomilne/pp-na-hurkach.html> [navštíveno 24. 1. 2019]

Bednář V. (1982): Botanický inventarizační průzkum přírodní památky Cigánské zmoly. – Ms. [Depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UP, Olomouc]

Deyl Č. (1993): Botanický inventarizační průzkum přírodní památky Cigánské zmoly. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Olomouc]

Hroneš M. & Dančák M. (2017): Exkurze do Grygovských kopců a Tršické pahorkatiny. – Zprávy Moravskoslez. Poboč. ČBS 6: 20–24.

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč.

Krátký M. & Dostalík S. (2004): Botanický inventarizační průzkum navrhované Přírodní památky Cigánské zmoly. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Olomouckého kraje, Olomouc]

Podhorný J. & Komárek J. (2006): Ohrožené rostliny střední Moravy. – ZO ČSOP Hořepník, Prostějov.

Ornithogalum umbellatum* L.*A2/DD→--¹⁰/DD**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7064a, Miroslav (distr. Znojmo): akátina vpravo od silnice Miroslav–Bohutice, ca 620 m JV od Štěpánovského lomu, 48°57'14"N 16°20'15"E, ca 230 m n. m., hojně (23. 3. 2016 leg. *M. Hroneš & L. Koblrová*, OL; 4. 5. 2018 not. *M. Hroneš & M. Prokešová*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7164b, Drnholec (distr. Břeclav): akátina na západním okraji obce, mezi ulicemi Wolkerova a V Agátí, 48°51'37"N, 16°28'27"E, ca 205 m n. m., asi deset rostlin (23. 3. 2016 leg. *M. Hroneš & L. Koblrová*, OL).
- 17a. Dunajovické kopce, 7165c, Nový Přerov (distr. Břeclav): akátina na státní hranici s Rakouskem poblíž PP Lange Wart, 1,3 km JV kostela Archanděla Michaela v obci, 48°48'07"N, 16°30'33"E, 193 m n. m., asi 20 rostlin (17. 3. 2019 leg. *M. Hroneš & L. Koblrová*, OL).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7165a, Novosedly (distr. Břeclav): akátina u lomu v místní trati Ve Špici ca 1,95 km SV kostela sv. Oldřicha v obci, 48°51'04"N 16°30'29"E, ca 185 m n. m., hojně (23. 3. 2016 leg. *M. Hroneš & L. Koblrová*, OL; 4. 5. 2018 not. *M. Hroneš & M. Prokešová*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6469a/b, Olomouc: v městských trávnících na ulicích Velkomoravská a Jiho-slovanská v okolí supermarketu Lidl, 49°34'55"N, 17°14'52"E, ca 210 m n. m., hojně (10. 5. 2016 leg. *B. Pichalová & K. Štolfová*, OL; 26. 4. 2018 not. *M. Hroneš & M. Prokešová*).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Český Krumlov: podvrcholový svah Křížové hory, 48°48'11"N, 14°19'27"E, 600 m n. m., min. 200 rostlin v ladu po mezofilní louce a ca 20 rostlin v přilehlých křovinách (2001 leg. *M. Lepší & P. Lepší*, CB 33869, 33870; 29. 5. 2017 leg. *M. Lepší & P. Kunzová*, CB 85562, 85563).
- 63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Svitavy: volně v travnaté části zahrady za domem č. p. 5 v ulici Na Průhonu v západní části města, 49°45'26,6"N, 16°27'21,9"E, ca 445 m n. m., asi 20 rostlin (22. 5. 2016 leg. *M. Šrajbr*, OL).
- 63g. Opatovské rozvodí, 6264b, Svitavy: Moravský Lačnov, řídký trávník pod stromy na dětském hřišti 0,42 km S od nadjezdu železniční trati Svitavy–Polička přes ulici Hlavní, 49°46'06,1"N, 16°28'24,9"E, 436 m n. m., asi 30 rostlin (19. 5. 2019 leg. et photo *P. Lustyk*, herb. Lustyk, det. *M. Hroneš*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6861b, Klučov (distr. Třebíč): akátina na jižním svahu Klučovské hory, vlevo od silnice z Klučova do Stříteže, 49°10'05"N, 15°55'30"E, 582 m n. m., asi 5 rostlin (10. 4. 2019 leg. *L. Koblrová*, OL).
- 74b. Opavská pahorkatina, 6173a, Hradec nad Moravicí (distr. Opava): městský trávník asi 50 S od železniční stanice Hradec nad Moravicí, 49°52'40"N, 17°52'35"E, ca 285 m n. m. (4. 4. 2019 leg. *J. Lukavský*, OL).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6570a, Přerov: městský trávník na východním okraji parku Michalov poblíž ornitologické stanice, 49°27'38"N, 17°27'33"E, ca 210 m n. m., asi pět rostlin (8. 4. 2016 leg. *M. Hroneš*, OL).

Nomenklatura a taxonomie složitého polyploidního komplexu *O. umbellatum* není dosud uspokojivě vyřešena a v Evropě panuje značný nesoulad v taxonomickém pojetí skupiny – stejné cytotypy se v různých státech označují různými jmény. Např. španělští a rakouští autoři označují triploidní rostliny jako *O. umbellatum* s. str. a pro pentaploidy a hexaploidy používají jméno *O. divergens* Boreau (Fischer et al. 2005, Martínez-Azorín et al. 2009). Naproti tomu v České republice jsou triploidní rostliny označovány jménem *O. angustifolium* a pro pentaploidní a hexaploidní rostliny je používáno jméno *O. umbellatum* (Hrouda in Štěpánková et al. 2010: 600–613). V tomto příspěvku se přidržujeme pojetí, které je akceptované v Květeně ČR.

¹⁰ Konkrétní stupeň ohrožení není v současné době možné navrhnout vzhledem k dosud nedokončené revizi rozšíření v ČR.

Centrem výskytu *Ornithogalum umbellatum* s. str. je širší okolí Středozemního moře, avšak na sever souvisleji zasahuje až do severní Panonie (Hrouda l. c.). Z území České republiky byly doposud uváděny pouze dvě lokality na jižní Moravě (Znojmo a Mušov), které však nebyly nověji ověřeny (Hrouda l. c.) a taxon byl proto považován za nezvěstný (Grulich 2012).

V jarních měsících roku 2016 jsme při sběru vzorků pro diplomovou práci K. Štolfové zabývající se okruhem *O. umbellatum* našli několik populací morfologicky odpovídajících *O. umbellatum* s. str.; další lokality byly nalezeny na jaře roku 2019¹¹⁾. U nich byl následně pomocí průtokové cytometrie zjištěn pentaploidní cytotyp (Štolfová 2017), pouze v případě rostlin z Přerova a Hradce nad Moravicí se jednalo o hexaploidy. Populace u Českého Krumlova byla objevena a fytoecnologicky zdokumentována již v roce 2001 (Lepší & Hans in Lepší & Lepší 2009), avšak přiřazení k *O. umbellatum* s. str. umožnila až analýza průtokovým cytometrem v rámci středoškolské odborné činnosti P. Kunzové.

Od ostatních zástupců komplexu vyskytujících se v České republice lze *O. umbellatum* s. str. nejlépe odlišit podle morfologie hlavní cibule, která je širší než dlouhá a vytváří tak dojem dorzoventrálního smáčknutí. Dalším důležitým znakem je přítomnost velkého množství (často i více než 50) vejcovitých až téměř kulovitých dceřiných pacibulek, které buď zůstávají ukryté v obalech cibule, nebo jsou rozesety v půdě v okolí podpučí (Martínez-Azorín et al. 2009, Hrouda l. c., Štolfová l. c.). Rostliny tak lze celkem jednoznačně v terénu určit i ve sterilním stavu. Nelze se však ztotožnit s tvrzením, že dceřiné pacibulky nevytvářejí u tohoto taxonu listy (cf. Hrouda l. c.). Několikrát jsme pozorovali listy i u pacibulek stále spojených s podpučím. Avšak dceřiné cibulky s listy jsou vždy výrazně vzácnější než u *O. angustifolium*, který díky hojným olistěným pacibulkám vytváří kompaktní trsy listů různé šířky a zpravidla postrádá bezlisté pacibulky. Determinaci *O. umbellatum* napomůže i jeho statný vzrůst, je totiž největším zástupcem agregátu, který se v České republice vyskytuje. Nicméně je třeba vzít v úvahu, že velikost rostlin i jednotlivých orgánů může být značně ovlivněna stanovištěm a dostupností srážek.

Hrouda (l. c.) uvádí, že cenologická vazba *O. umbellatum* s. str. na našem území není známá. Z našich pozorování lze soudit, že druh se vyskytuje na antropicky ovlivněných stanovištích, především v akátinách a v městských trávnících, vzácněji i v mezofilních loukách a křovinách. Roste na různých typech půd od písčitých po jílovité. Vzhledem k charakteru námi zaznamenaných stanovišť je pravděpodobné, že se jedná o nepůvodní druh květeny ČR. Otázkou zůstává doba zavlečení, resp. zdomácnění druhu. Zejména akátiny mohou představovat pouze náhradní stanoviště, tak jak je tomu u řady dalších geofytů (např. *Allium rotundum*, *Gagea villosa*), a taxon se mohl dříve alespoň na jižní Moravě vyskytovat jako plevel v polích a na vinicích a může být tedy součástí české flóry po dlouhou dobu (archeofyt). Výskyt v městských trávnících je pravděpodobně novodobého původu a souvisí s jeho občasným pěstováním pro okrasu.

¹¹⁾ Čtyři zcela čerstvé nálezy (Nový Přerov, Klučov, Moravský Lačnov a Hradec nad Moravicí) byly doplněny v době, kdy již byl rukopis Additament odevzdán do redakce.

V akátinách je taxon nejlépe detekovatelný ve sterilním stavu na počátku jara, kdy ještě není zcela přerostlý okolní nitrofilní vegetací. Doba jeho kvetení je navíc krátká, a pokud rostlina není zastižena na lokalitě v plném květu, lze ji snadno přehlédnout. Podobně je tomu i na intenzivně sečených městských trávnících, kde často k jeho kvetení vůbec nedojde a taxon se na lokalitách zřejmě rozšiřuje především vegetativně pomocí dceřiných pacibulek. Dalším faktorem, který mohl přispět k jeho přehlížení, je i častý sběr a dokladování geofytů bez podzemních orgánů. Vzhledem k tomu, že tvar cibule a přítomnost dceřiných pacibulek jsou nejdůležitějšími determinačními znaky tohoto taxonu, nelze herbářové doklady bez cibulí jednoznačně identifikovat a je proto možné, že jeho rozšíření je na našem území poněkud podceňeno.

M. Hroneš, K. Štolfová, M. Lepší & P. Kunzová

Fischer M. A. [ed.] (2008): *Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol*. Ed. 3. – ÖÖ Landesmuseen, Linz.

Grulich V. (2012): Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. – *Preslia* 84: 631–645.

Lepší M. & Lepší P. [red.] (2009): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XV. – *Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy*, 49: 59–75.

Martínez-Azorín M., Crespo M. B. & Juan A. (2009): Nomenclature and taxonomy of *Ornithogalum divergens* Bureau (Hyacinthaceae) and related taxa of the polyploid complex of *Ornithogalum umbellatum* L. – *Candollea* 64: 163–169.

Štolfová K. (2017): Cytogeografie a morfologie okruhu snědku rozkladitého (*Ornithogalum umbellatum* agg.) ve východní části střední Evropy. – Ms., 63 p. [Dipl. práce; depon. in: *Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UP, Olomouc*]

Orobanche purpurea* (Jacq.) Soják subsp. *purpurea

C1/EN

70. Moravský kras, 6766c, Brno-Líšeň: na nejhořejší terase v jihovýchodní části vápencového lomu ležícího mezi silnicí Brno-Nová Líšeň – Velká Klajdovka – Ochoz a silnicí Brno-Líšeň (hřbitov) – Ochoz, 49°13'31,7"N, 16°41'51,0"E, 380 m n. m., celkem šest kvetoucích rostlin v rozvolněném nízkém travi-nobylinném porostu s roztroušenými mladými stromky *Pinus sylvestris* (6. 6. 2018 leg. *J. Unar*, BRNU).

***Phleum exaratum* Griseb.**

15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): železniční nádraží, 50°23'39,9"N, 16°03'13,0"E ± 50 m, 290 m n. m., několik málo desítek rostlin (1. 6. 2003 leg. *M. Ducháček*, HR, PR; *Ducháček & Chrtěk* 2017); 50°23'47,1"N, 16°03'15,9"E ± 25 m, dvě rostliny (1. 6. 2015 not. *M. Ducháček*); 50°23'43,9"N, 16°03'14,3"E ± 10 m, jedna rostlina u obrubníku u první koleje přímo před nádražní budovou (8. 6. 2018 not. *M. Ducháček & J. Doležal*; *Chrtěk & Ducháček* in *Kaplan et al.*: *Preslia* 90: 425–531, 2018).

Nový zavlečený druh v květeně České republiky.

V roce 2003 nalezl M. Ducháček neznámý druh jednoleté trávy na železničním nádraží v České Skalici. Podle dostupné literatury a na základě srovnání se zahraničními sběry v Národním muzeu v Praze (PR) byl tento druh určen jako *Phleum exaratum*, pro který je navrženo české jméno bojínka řecký.

[eds]

Ducháček M. & Chrtek J. jun. (2017): Phleum exaratum, nově zavlečený druh v České republice. – Acta Mus. Reginahradec., ser. A, 36 (2016): 47–53.

***Pilosella kalksburgensis* (Wiesb.) Soják**

C1/EN

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6648c, Horažďovice (distr. Klatovy): skály pod zříceninou hradu Prácheň u Horažďovic, 49°18'56,0"N, 13°40'49,4"E, 460 m n. m., dva menší porosty (18. 6. 2016 leg. M. Kotlínek, herb. Kotlínek, rev. J. Chrtek; Kotlínek & Chrtek in Lepší & Lepší 2017: 25).

***Plantago coronopus* L.**

11b. Poděbradské Polabí, 5856c, Vrbová Lhota (distr. Nymburk): štěrková plocha mezi trávníkem a okrajem vozovky sjezdu z dálnice (D11) 580 m SSV od obce, 50°07'12,3"N, 15°04'17,3"E, 190 m n. m. (8. 7. 2018 leg. Z. Kaplan 18/126, herb. Kaplan).

14a. Bydžovská pánev, 5858d, Levin (distr. Hradec Králové): štěrková plocha podél okraje vozovky nájezdu na dálnici D11 (km 62) 250 m JV od vsi, 50°07'52,3"N, 15°26'01,8"E, 222 m n. m. (29. 9. 2018 leg. Z. Kaplan 18/244, herb. Kaplan).

14a. Bydžovská pánev, 5859c, Klamoš (distr. Hradec Králové): okraje sjezdu dálnice D 11, 1,57 km SV od úřadu v obci, 50°08'04,1"N, 15°31'10,9"E, 238 m n. m. (26. 9. 2018 not. J. Doležal & M. Vávra).

35d. Březnické Podbrdsko, 6650c, Třebkov (distr. Písek): okraje silnice č. I/4 JV od osady, 49°20'56,5"N, 14°03'06,0"E, 505 m n. m. (30. 6. 2018 not. R. Paulič).

37h. Prachatické Předšumaví, 6949d, Prachatice: okraj solené komunikace Prachatice – Libinské Sedlo (ulice Nebahovská), na křižovatce s ulicí Lázeňskou, 49°00'25,5"N, 13°59'46,7"E, 580 m n. m., ojedíněle (12. 8. 2018 not. D. Půbal, AOPK ČR 2019).

38. Budějovická pánev, 6751c, Protivín (distr. Písek): okraje státní silnice (silnice E49) 0,6 km SV od budovy železničního nádraží v Protivíně, 49°12'57,0"N, 14°13'07,0"E, 385 m n. m. (16. 9. 2017 leg. R. Paulič, M. Soukup & F. Zima, PR).

50. Lužické hory, 5153d, Nová Huť (distr. Česká Lípa): okraje silnice č. 9, 350 m V od železniční stanice Nová Huť v Lužických horách, 50°49'52,0"N, 14°35'26,6"E, 555 m n. m. (11. 7. 2018 not. T. Urfus & F. Kolář).

53b. Ploučnické Podještědí, 5253a, Radvanec (distr. Česká Lípa): v silniční krajnici silnice E442 (Nový Bor – Cvikov), 1,45 km SV od kóty Borský vrch (445,6), 50°46'32,3"N, 14°34'20,3"E, 390 m n. m., juvenilní rostliny, hojně v úseku ca 20 metrů (12. 9. 2018 not. R. Višňák, AOPK ČR 2019).

67. Českomoravská vrchovina, 6262a, Pustá Kamenice (distr. Svitavy): okraje a násypy silnice č. 34 vedoucí z Hlinska do Poličky, 1,25 km SSZ od úřadu v obci, 49°45'59,7"N, 16°04'35,7"E, 601 m n. m. (23. 8. 2018 leg. J. Doležal 18/232, herb. Doležal; 6. 9. 2018 leg. J. Doležal & J. Zámečník 18/235, herb. Doležal, herb. Zámečník).

[0,5 × 10 m, 23. 8. 2018 J. Doležal. E_{celk.} (85 %), E₁ (85 %). E: *Plantago coronopus* 3, *Spergularia salina* 3, *Atriplex patula* 2b, *Polygonatum aviculare* agg. 2a, *Spergularia rubra* 2a, *Matricaria discoidea* 1, *Puccinellia distans* 1, *Digitaria ischaemum* +, *Digitaria sanguinalis* var. *pectiniformis* +, *Echinochloa crus-galli* +, *Leontodon autumnalis* +, *Rumex acetosella* +, *Sonchus arvensis* +.]

Jitrocel vraní nožka byl donedávna v České republice považován za náhodně zavlekaný neofyt (Pyšek et al. 2012), který byl nalezen v roce 1933 v Brně a v roce 1960 v Ostravě (Daníhelka et al. in Kaplan et al. 2018a). V současnosti se poměrně rychle šíří podél zasolených okrajů dálnic a silnic. První údaje o jeho novodobém šíření byly publikovány v roce 2017 (in Additamenta 15: 107–108, 2017). Intenzivní průzkum prováděný v letech 2015 až 2017 zaznamenal značný nárůst lokalit (více než 60) na krajnicích dálnic a silnic

po celém území České republiky (Danihelka et al. l. c.). Výše uvedené nálezy doplňují naše znalosti o jeho současném rozšíření.

[eds]

***Plantago maritima* subsp. *ciliata* Printz**

C1/CR

61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj silnice č. 11 vpravo ve směru z Týniště nad Orlicí do Třebechovic pod Orebem, 1,04 km SZ od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'32,7"N, 16°03'40,1"E, 248 m n. m. (5. 9. 2018 leg. J. Doležal 18/234, herb. Doležal).

Jedná se o druhotný výskyt, za kriticky ohrožený (cf. Grulich 2017) je druh považován pouze na svých přirozených lokalitách.

V posledních letech bylo zaznamenáno poměrně vzácné šíření jitrocele přímořského brvitého podél silnic a dálnic (cf. Dřevojan & Lajkepová in *Additamenta* 14: 127, 2016; Danihelka & Kaplan in Kaplan et al. 2018a). Jednotlivé nálezy jsou spíše nahodilé vzdálené výsadky bez jakékoliv vzájemné vazby, čímž se tento druh liší od dalších druhotně se šířících halofytů, jako je například *Plantago coronopus* (Danihelka & Kaplan l. c.) a *Spergularia salina* (Ducháček & Kúr in Kaplan et al. 2016a).

Stejný případ je i nově zjištěná lokalita u Týniště nad Orlicí. Přesto, že byla silnice č. 11 procházena v obou směrech mezi Lípou nad Orlicí a Třebechovicemi pod Orebem (úsek o délce 11 km), nebylo nalezeno žádné další místo s výskytem tohoto druhu jitrocele. Z východních Čech pochází ještě jeden nález od Hořic, kde druh v roce 2016 nalezl M. Ducháček (in PLADIAS 2019).

J. Doležal

***Poa alpina* L.**

C1/EN

88e. Trojmezenská hornatina, 7249a, Nová Pec (distr. Prachatic): Plechý, báze podstavce Stifterova pomníku, 48°46'35,6"N, 13°51'26,6"E, 1311 m n. m., 33 plodných rostlin (22. 6. 2018 leg. T. Koutecký, CBFS).

Výskyt lipnice alpské u Stifterova pomníku představuje jedinou doloženou lokalitu druhu z české části Šumavy. Poprvé zde byla sbírána roku 1926, avšak od roku 1985, kdy se nacházela také na soklu pomníku, se její přítomnost nedařilo ověřit (Lepší in Lepší et al. 2013: 139–140). Současný nález bohatě plodící populace je překvapením, přestože v poslední době byla lokalita opakovaně monitorována. Druh buď neplodí každoročně a ve sterilním stavu splývá s také přítomnou lipnicí roční (*Poa annua*), anebo je potřeba mít jednoduše štěstí při volbě termínu návštěvy. Převážná část rostlin vyrůstá ze spodní spáry podstavce obelisku, a to ze všech čtyř světových stran (nejvíce ze západu). Na jižní straně se několik jedinců vyskytuje také 0,5 m od podesty, další dvě rostliny se pak nacházejí přibližně 3 m východně, směrem k vyhlídce na Plešné jezero. Populace se jeví jako životaschopná, a to i přes intenzivní sešlap a eutrofizaci okolí pomníku.

T. Koutecký

Potamogeton gramineus* L.*C1/CR**

15b. Hradecké Polabí, 5761b, Králova Lhota (distr. Rychnov nad Kněžnou): rybník Závěšťák u západního okraje obce, litorál v severozápadní části rybníka, 50°17'38,1"N, 15°58'46,3"E, 260 m n. m. (15. 8. 2017 not. R. Prausová & M. Vávra; 25. 8. 2018 leg. Z. Kaplan 18/42, herb. Kaplan).

Rdest trávolistý byl nalezen v řídké rákosině společně s rdestem světlým (*Potamogeton lucens*) a jejich křížencem rdestem Žizovým (*Potamogeton* × *angustifolius*; viz níže). Nález rdestů jistě souvisí s nedávným odbahněním rybníka, které proběhlo v roce 2013.

Z fytochorionu Hradecké Polabí je *P. gramineus* historicky doložen z vodní nádrže Rozkoš u České Skalice (Krahulec 1981, Krahulec & Kaplan 1994) a z rybníka Broumar v Opočně (Kaplan in Štěpánková et al. 2010: 348). Ani na jedné lokalitě však nebyl znovu potvrzen. Nejen v České republice, ale i v rámci celé střední Evropy patří k nejohroženějším rdestům.

R. Prausová & M. Vávra

37e. Volyňské Předšumaví, 6649c, Mnichov (distr. Strakonice): východní pobřeží Mnichovského rybníka, mělčiny s bahnitým dnem, 49°18'29,8"N, 13°50'21,8"E, 440 m n. m., několik neuduživých rostlin (24. 9. 2015 leg. R. Paulič, CB, rev. Z. Kaplan; Paulič in Lepší & Lepší 2017: 27).

Krahulec F. (1981): Vegetační poměry zátopového území „Rozkoš“ u České Skalice. – Pr. Muz. Hradec Králové 16: 155–163.

Krahulec F. & Kaplan Z. (1994): Diversity of *Potamogeton* species during 21 years of succession in a new water reservoir. – *Preslia* 66: 237–241.

Potamogeton* × *angustifolius* J. Presl*C1/CR**[*P. gramineus* × *P. lucens*]

15b. Hradecké Polabí, 5761b, Králova Lhota (distr. Rychnov nad Kněžnou): rybník Závěšťák u západního okraje obce, litorál v severozápadní části rybníka, 50°17'38,1"N, 15°58'46,3"E, 260 m n. m. (15. 8. 2017 not. R. Prausová & M. Vávra; 25. 8. 2018 leg. Z. Kaplan no.18/44, herb. Kaplan).

Z rybníku Závěšťák je rdest Žizův historicky udáván J. Šourkem z roku 1941 (in PLADIAS 2019). Druh byl nově nalezen společně s rodičovskými druhy *P. gramineus* a *P. lucens* na bahnitém substrátu v rozvolněné rákosině v litorálu rybníka. Jedná se tak o potvrzení výskytu po skoro 80 letech.

Z Hradeckého Polabí pocházejí historické a nověji nepotvrzené údaje o výskytu tohoto mimořádně vzácného křížence ještě od Malšovic, Libřic a z vodní přehrady Rozkoš u České Skalice (cf. Kaplan in Štěpánková et al. 2010: 376).

R. Prausová & M. Vávra

***Prunus tomentosa* Thunb.**

15b. Hradecké Polabí, 5860b, Třebeš (distr. Hradec Králové): pravý břeh slepého ramene Staré Labe, Z od Třebeše, 50°11'10,8"N, 15°49'28,6"E, 225 m n. m. (7. 6. 2018 leg. V. Samková, HR, det. Z. Blahník).

Nový zplañělý druh v květeně České republiky.

Slivoň plstnatá je původní na Korejském poloostrově, v severní a západní Číně, v Tibetu, Mongolsku a patrně i v severní Indii (Howard & Baranov 1964). První údaje o zavedení do kultury mimo původní areál pocházejí z roku 1870 z Britských ostrovů (Bean 1980) a ze Spojených států amerických, kde je od roku 1892 pěstována v Arnoldově arboretu Harvardské univerzity v Bostonu (Taafe 2004). V současnosti je ve Spojených státech pěstována také jako ovocná dřevina, která zde i zplañuje (cf. Anonymus 2018). V Evropě je pak zplañení hlášeno z Estonska, Litvy, evropské části Ruska (DAISIE 2018) a Ukrajiny (Euro+Med 2018). Na našem území bylo do nedávna známo pouze spontánní šíření z roku 2012 v kultuře Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonicích (Businský et al. 2018).

Popis druhu na základě literatury a herbářové položky:

Prunus tomentosa je opadavý keř dorůstající výšky okolo 1 m (vzácně 2–3 m). Větve jsou purpurové až šedavě hnědé, letorosty zelené, hustě plstnaté až lysé. Listy střídavé, krátce řapíkaté, 2–7 cm dlouhé a 1–3,5 cm široké, podlouhle vejčité až obvejčité, na líci matně zelené a krátce hustě chlupaté, na rubu šedozelené a plstnatě chlupaté, s vyniklou žilnatinou. Okraje čepele nepravidelně pilovité. Květy vyrůstají jednotlivě nebo po dvou, 1,5 cm široké, přisedlé nebo krátce stopkaté, koruna bílá až růžová, kališní trubka široce zvonkovitá a chlupatá. Kvete v dubnu až květnu. Plodem jsou červené kulovité peckovice přibližně 1 cm v průměru, na povrchu kratičce jemně chlupaté. Pecka je elipsoidní, na vrcholu špičatá, světle hnědá, 7–8 mm dlouhá.

Na lokalitě byl nalezen jediný keř vysoký 1,2 m, který rostl na pravém břehu slepého ramene Starého Labe společně s druhy *Acer platanooides*, *Euonymus europaeus*, *Fraxinus excelsior*, *Populus ×canadensis* a *Quercus robur*. Na pravém břehu se 30 m JJZ od místa výskytu slivoňe nachází chatka, na protějším břehu je zástavba s rodinnými domy, kde však žádný exemplář tohoto druhu nebyl pozorován. Jelikož jsou červené peckovice poměrně lákavé pro ptáky, s největší pravděpodobností se bude jednat o spontánní zplañení ze vzdálenějšího zdroje a nikoliv o záměrnou výsadbu. I přesto, že se jedná o zajímavou okrasnou dřevinu, pěstuje se v České republice jen poměrně vzácně v parcích. Jako občas pěstovaná ovocná dřevina často podléhá virové infekci šarky.

V. Samková & J. Doležal

Anonymus (2018): *Prunus tomentosa* Thunb. – In: United States Department of Agriculture, URL: <http://plants.usda.gov/core/profile?symbol=PRTO80> [navštíveno 6. 12. 2018]

Bean W. J. (1980): *Trees and shrubs hardy in the British Isles*. Ed. 8. Vol. 3. – John Muray, London.

Businský R., Velebil J., Baroš A. & Kiesenbauer Z. (2018): Zplañující cizí rostliny Dendrologické zahrady v Průhonicích. – URL: <http://dendrologickazahrada.cz/vyzkumne-aktivity/zplanjuci-rostliny> [navštíveno 6. 12. 2018]

Euro+Med (2018): The Euro+Med PlantBase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. – URL: <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/> [navštíveno 6. 12. 2018]

DAISIE (2018): The DAISIE database – Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe. URL: <http://www.europe-aliens.org/> [navštíveno 6. 12. 2018]

Howard R. A. & Baranov A. I. (1964): The Chinese Bush Cherry – *Prunus tomentosa*. – *Arnoldia* 24(9): 81–86.

Taafe G. (2004): *Garden plants of Japan*. – Timber Press, Portland, 191 p.

***Pseudognaphalium luteoalbum* (L.) Hilliard & Burt** **C1/CR**

15c. Pardubické Polabí, 5858d, Štít (distr. Hradec Králové): rybník Dolní Flajšar ca 740 m JZ od hlavní křižovatky v obci, dlouhodobě obnažené dno rybníka podél severního břehu, ca 30 m od hráze, 50°06'50,6"N, 15°28'2,1"E, 215 m n. m., celkem 13 rostlin na místech s převahou skeletovitého substrátu a s rozvolněnou vytrvalou vegetací, 11 rostlin na ploše 6 × 2 m a dvě oddělené směrem ke středu rybníka (16. 7. 2018 leg. V. Rybka, HR; 26. 9. 2018 leg. J. Doležal & M. Vávra 18/245, herb. Doležal, rev. K. Šumberová).

Rybník Dolní Flajšar má poškozenou hráz a není napuštěný již delší dobu. Přesto v roce 2015 byla ještě v části plochy rybníka voda a při exkurzi Skupiny pro výzkum vodních makrofyt ČBS v červnu toho roku zde nebyl druh zaznamenán. Vlivem sucha voda postupně z rybníka zmizela a v roce 2018 je dno již takřka zcela bez vody a větší část plochy zarůstá ruderalní až mokřadní vegetací a porost se zahušťuje. Perspektiva přežití druhu do dalších let není dobrá.

Jedná se o potvrzení druhu ve východních Čechách zhruba po 70 letech. Protěž žlutobílou v této oblasti sbíral v roce 1943 M. Deyl (les Ohrada a Proudnický rybník) (Šumberová in Kaplan et al. 2018b), z téhož časového období ji uvádějí Hadač & Hadač (1948) z Pardubicka.

V. Rybka

77c. Chřibý, 6869b, Divoky (distr. Kroměříž): severní okraj paseky ca 1,6 km JJV od středu obce, 49°11'49,6"N, 17°19'09,1"E, 340 m n. m., několik desítek rostlin na několika desítkách metrů čtverečních (14. 8. 2010 leg. et det. B. Trávníček, OL).

Druh byl v minulosti v oblasti sbírán na více lokalitách, poslední údaj ze Chřibů však byl ze 70. let a ze sousedních Litenčických vrchů z 80. let minulého století (Šumberová in Kaplan et al. 2018b; PLADIAS 2019). Druh se na lokalitě vyskytoval v místě, kde došlo ke shrnutí půdního povrchu. V dalších letech nebyl stav populace bohužel sledován.

B. Trávníček

***Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.** **C1/EN**

74b. Opavská pahorkatina, 6074d, Kozmice (distr. Opava): aluvium řeky Opavy, Kozmické ptačí louky, 0,2 km SSV od pozorovatelný v levém břehu potoka, 49°54'18,2"N, 18°08'13,9"E, 220 m n. m., několik rostlin (6. 9. 2016 photo T. Ritzka; Ritzka & Czernik in Dančák & Kocián 2017).

***Pulmonaria angustifolia* L.** **C2/VU**

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5555a, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): PP Paterovské stráně, fragmenty suchých trávníků v průseku vedení vysokého napětí na západně orientovaném svahu při

vyústění Grumichovy rokle, asi 420 m ± V od budovy železniční stanice Bělá pod Bezdězem, ca 260 m n. m., asi 30 rostlin (27. 4. 2018 leg. M. Štefánek, PRC).

Plicník úzkolistý není z tohoto fytogeografického okresu v Květeně ČR uváděn (Křisa in Slavík 2000: 198–199). Druh z území neuvádějí ani ve své floristické studii Petříček & Kolbek (1984) či Martinec (2015) ve své diplomové práci. Nicméně z Ralsko-bezdězské tabule pocházejí historické literární a herbářové údaje z druhé poloviny 19. století a počátku století dvacátého, např. Hippeli in Čelakovský 1871: Weisswasser [= Bělá pod Bezdězem]; v kypře lesní půdě u Páterova (1878 C. Purkyně, PRC); Páterov u Bělé, ve vlhkém lesním jílu (1878 C. Purkyně, PL) (PLADIAS 2019) či Bělá u Doks (1923 K. Domin, PRC). Všechny jsou situovány k Bělé pod Bezdězem, popis stanoviště na schedách obou Purkyňových sběrů však nenasvědčuje tomu, že by nový nález mohl být jen ověřením výskytu po téměř sto letech. Nově nalezená populace plicníku úzkolistého byla totiž zaznamenána pouze v průseku vedení vysokého napětí a navazujícím lesním lemu, v okolních lesních porostech (vápnomilné bory) zaznamenán nebyl. Občasné vyvězávání náletu dřevin pod elektrickým vedením z bezpečnostních důvodů podrost prosvětluje. Dlouhodoběji se zde udržují fragmenty suchých trávníků, kromě plicníku úzkolistého se zde vyskytuje například *Anthericum ramosum*, *Calluna vulgaris*, *Carex humilis*, *Cirsium acaule*, *Galium boreale*, *Peucedanum oreoselinum*, *Potentilla alba* a *Potentilla arenaria*.

M. Štefánek

Čelakovský L. (1871): Prodomus der Flora von Böhmen. Vol. 2. – Arch. Naturwiss. Landesdurchforsch. Böhm., sect. 3a, fasc. 2: 113–388, Prag.

Martinec P. (2015): Druhovú diverzitu enkláv suchých bazických biotopů v lesním prostředí Dokeska: vliv přírodních podmínek a historického využití. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]

Petříček V. & Kolbek J. (1984): Floristická studie povodí říčky Bělá ve Středním Pojizeří. – Bohem. Centr. 13: 21–82.

***Rodgersia podophylla* A. Gray**

67. Českomoravská vrchovina, 6263a, Lubná (distr. Svitavy): bučina severně od silnice Lubná–Borová Z od Oborského potoka, přibližně 300 m ZJZ od křižovatky u Lubenské hájenky (Skelná Huť), 2,3 km Z od kaple sv. Xavera v obci Lubná, 49°46'22,4"N, 16°11'12,1"E, 575 m n. m. (11. 7. 2018 leg. J. Janáková, det. Z. Blahník & V. Grulich, BRNU).

[100 m², sklon 5°, orientace V, 27. 10. 2018, P. Novák. – E₃ (85 %): *Picea abies* 4, *Fagus sylvatica* 3. – E₂ (35 %): *Fagus sylvatica* 3, *Acer pseudoplatanus* +. – E₁ (50 %): *Rubus fruticosus* agg. 3, *Fagus sylvatica* juv. 1, *Vaccinium myrtillus* 1, *Abies alba* juv. +, *Athyrium filix-femina* +, *Calamagrostis arundinacea* +, *C. villosa* +, *Dryopteris carthusiana* +, *Galium rotundifolium* +, *Luzula pilosa* +, *Mycelis muralis* +, *Oxalis acetosella* +, *Picea abies* juv. +, *Rodgersia podophylla* +, *Senecio ovatus* +, *Sorbus aucuparia* juv. +, *Veronica officinalis* +, *Acer pseudoplatanus* juv. r, *Carex pilulifera* r, *Dryopteris filix-mas* r, *Viola reichenbachiana* r. – E₀ (< 1 %): neanalyzováno.]

84b. Jablunkovské mezihoří, 6578a, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): okraj neudržované lesní cesty po pravém břehu bezejmenného potoka, přibližně 150 m proti proudu od severní hranice PP Fílůvka, 1,1 km ZJZ od kaple sv. Petra a Pavla v osadě Šance, 49°29'56,8"N, 18°43'39,8"E, 570 m n. m.,

tekoucí vodou neovlivněná část lesní světliny ca 7 m ve svahu nad potokem, asi 5 sterilních rostlin (20. 5. 2018 leg. D. Szokala, det. R. Řepka & D. Szokala, herb. Szokala).

Areál *Rodgersia podophylla* z čeledi *Saxifragaceae* zahrnuje východní Asii: severovýchodní Čínu, především pak Korejský poloostrov a Japonsko (Ohwi et al. 1965, Jintang et al. 2001). Tomuto regionu dominují klimatické zóny teplá temperátní (Cfa) a studená plně humidní (Dfa) (cf. Kottek et al. 2006). Roste zde v horských oblastech až po subalpínský stupeň, v centrální části ostrova Honšú i nad 2500 m n. m., zejména ve stinných vlhkých lesích a v okolí vodních toků (Ohwi et al. 1965, Franklin et al. 1979, Jintang et al. 2001, Soltis 2007, Fuchs et al. 2008, Sekerka 2009). Ve vyšších horských polohách spoluvytváří vegetaci, ve které se uplatňuje jako dominanta (Handa & Harada 2005). Její diaspory se šíří zejména barochoricky (Nagaike 2002).

Rodgersia podophylla je pěstována v botanických i soukromých zahradách a parcích ve vlhkých partiích, nejlépe jako solitéra na slunných i polostinných místech, kde po více letech vytváří rozsáhlé porosty statných dlanitě dělených listů a lodyh až 1,3 m vysokých, zakončených bohatou latou drobných bílých oboupohlavných květů; v tobolkách se vyvíjí mnoho drobných semen (Bonstedt 1931, Ohwi et al. 1965). Rozmnožovat se může jak generativně, tak i vegetativně, tj. fragmentací silného plazivého oddenku (Grunert 1972, Stace 2010).

V rámci Evropy byl tento druh zaznamenán jako zplanělý na Britských ostrovech, kde občas produkuje semena a je, především v Essexu a Belfastu, chápán jako naturalizovaný (Fuchs et al. 2008, Stace 2010). Případy výskytu mimo kultury jsou známy taktéž z Belgie, Dánska, Finska, Německa, Norska, Švédska a Švýcarska (Fuchs et al. 2008, GBIF Backbone Taxonomy 2017, Verloove 2018). Často se šíří v okolí vodních toků, kam bývá v parcích vysazován, ačkoli ve své domovině není vázán pouze na vodoteče (Clements et al. 1994, Fuchs et al. 2008, Stace 2010).

Z rodu *Rodgersia* byly na našem území dosud nalezeny dva z celkem pěti známých druhů (*R. pinnata* a *R. podophylla*), druhý je uváděn jako přetrvávající relikv pěstování; v ČR nebylo pozorováno běžné klíčení jeho semen (Soltis 2007, Pyšek et al. 2012). Dlouhodobě přežívá v parcích v Průhonících u Prahy a ve Vrchotových Janovicích (Sekerka 2009).

Nález u Lubné byl učiněn při exkurzi floristického kurzu ČBS v Poličce. Stanovištěm je fragment bučiny – v prostoru se prolíná vegetace květnatých bučin (svaz *Fagion sylvaticae*, asociace *Galio odorati-Fagetum sylvaticae*) a acidofilních bučin (svaz *Luzulo-Fagion sylvaticae*, asociace *Luzulo luzuloidis-Fagetum sylvaticae*), k níž se blíží zapsaný fytoecnologický snímek. Zdejší porost *R. podophylla* byl fertilní, dle velikosti polykormonu zde evidentně přežívá již delší dobu. Původ rostliny je však nejasný: v bezprostředním okolí nebyl zjištěn zjevný antropický vliv, který by mohl zapříčinit její výskyt a víceméně lze vyloučit i možnost splavení. Místo nálezu leží asi 50 m od Oborského potoka, celá horní část jeho povodí je v lese a potok zde neprotéká kolem žádného osídlení. Tím nejbližším je Lubenská hájenka asi 300 m od místa

výskytu. V úvahu tedy připadá zavlečení od nedaleko procházející silnice; zjevné indicie ale chybějí.

U lokality ve Slezsku lze předpokládat, že zdroj diaspor byl (nebo dosud je) u blízké zástavby vzdálené přibližně 90 m. Okraj lesa u nejbližšího domu a okolí zdejšího vodního toku jsou navíc využívány jako skládka zahradního odpadu, *R. podophylla* se zde mohla rozšířit nejspíš pomocí oddenků. V blízkém okolí se ale nenacházejí žádné další zplanelé pěstované druhy, které by mohly napomoci ujasnit její původ. Vyloučit se nedá ani úmyslné zavlečení (okrašlování okolí bydliště). Zdejší populace je relativně kompaktní a jednotlivé rostliny jsou podobného stáří; polykormony byly v době sběru sterilní, jak však naznačuje výskyt u Lubné, je jejich další přežívání (včetně kvetení) i po zapojení stromového patra možné.

Jedná se zřejmě o první případy zplnění *Rodgersia podophylla* v ČR. V evropském měřítku je její výskyt spíše ojedinělý, nelze tedy předpokládat, že by tento druh mohl ve větší míře pronikat do středoevropské vegetace, nicméně jeho nálezy mohou být v budoucnu častější.

D. Szokala, V. Grulich, P. Novák & R. Řepka

- Bonstedt C. [ed.] (1931): Blumengärtnererei: Beschreibung, Kultur und Verwendung der gesamten gärtnerischen Schmuckpflanzen. – Paul Parey, Berlin.
- Clements E. J., Foster M. C. & Kent D. H. (1994): Alien plants of the British Isles – BSBI, London.
- Franklin J. F., Maeda T., Ohsumi M., Matsui M., Yagi H. & Hawk M. G. (1979): Subalpine coniferous forests of central Honshu, Japan. – Ecol. Monogr. 49: 311–334.
- Fuchs R., Adolphi K., Sumser H., Kordges T. & Gausmann P. (2008): Verwilderte Vorkommen von *Rodgersia aesculifolia* Batalin und *Rodgersia podophylla* A. Gray (Saxifragaceae) in Nordrhein-Westfalen. – Florist. Rundbr. 41: 7–14.
- GBIF Backbone Taxonomy (2017): *Rodgersia podophylla* A. Gray – In: GBIF Secretariat. URL: <https://www.gbif.org/species/3754587> [navštíveno 4. 11. 2018]
- Grunert Ch. (1972): Gartenblumen von A bis Z. – Neumann Verlag, Leipzig.
- Handa T. & Harada Y. (2005): Succession of microfungus flora on *Rodgersia podophylla* plants at the forest side of *Cryptomeria* plantation. – Mycoscience 46: 129–136.
- Jintang P., Cuizhi G., Shumei H., Zhaofen W., Shuying J., Lingdi L., Akyiama S., Alexander C., Bartholomew B., Cullen J., Gornall R. J., Hultgård U., Ohba H. & Soltis D. E. (2001): Saxifragaceae – In: Flora of China, 8: 269–452, Science Press, Beijing & Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.
- Kottek M., Greisner J., Beck Ch., Rudolf B. & Rubel F. (2006): World Map of the Köppen-Geiger climate classification updated. – Meteorol. Zeitschr. 15: 259–263.
- Nagaike T. (2002): Difference in plant species diversity between conifer (*Larix kaempferi*) plantations and broad-leaved (*Quercus crispula*) secondary forests in central Japan. – Forest Ecol. Manag. 168: 111–123.
- Ohwi J., Meyer F. G. & Walker E. H. (1965): Flora of Japan. – Smithsonian Institution, Washington, D.C.
- Sekerka P. (2009): *Rodgersia podophylla* A. Gray – rodersie noholistová. – URL: <http://botany.cz/cs/rodersiapodophylla> [navštíveno 4. 11. 2018]
- Soltis D. E. (2007): Saxifragaceae. – In: Kubitzki K. [ed.], The families and genera of vascular plants 9: 418–435, Springer, Berlin.
- Stace C. A. (2010): New Flora of the British Isles. – Cambridge University Press, Cambridge.
- Verloove F. (2018): *Rodgersia podophylla* A. Gray – In: Manual of alien plants of Belgium, Botanic Garden of Maise, Belgium. URL: <http://alienplantsbelgium.be/content/rodersia-podophylla> [navštíveno 4. 11. 2018]

***Rubus velutinus* Vest ex Tratt.**(Király et al.: *Preslia* 89: 309–331, 2017)

Nový druh pro květenu ČR, který však byl již zmíněn v poznámce v určovacím Klíči ke květeně ČR (Kubát et al. 2002) a pak také ve studii o ser. *Discolores* rodu *Rubus* (Trávníček & Zázvorka 2005) pod pracovním jménem „*Rubus peripragensis* ined.“. V této studii byl tehdy zároveň popsán nový druh ser. *Discolores* pod jménem *R. flos-amygdalae* Trávn. (Trávníček & Zázvorka 2005). Na základě novějšího studia lektotypu jména *R. montanus* Lib. ex Lej. (cf. Király et al. 2017) se však ukázalo, že *R. flos-amygdalae* je s ním totožný, a je tedy toto jméno nadbytečné. Nastává tak ale současně poněkud komplikovaná nomenklatorická situace, poněvadž blízký příbuzný druh, který je v Klíči (Kubát et al. 2002) i v Květeně ČR (Holub in Slavík 1995) uvedený pod jménem *R. montanus*, je nutné nyní správně označit starším jménem *Rubus bicolor* Opiz. Někdy je tento druh uváděn také pod jménem *R. montanus* var. *macromontanus* (Weber) Holub [= *R. macromontanus* (Weber) Vannerboom]. Nejedná se v tomto případě tedy o „nový“ druh pro květenu ČR.

Pro přehlednost je vhodné závěrem shrnout: v Klíči (Kubát et al. 2002) jsou již všechny tři tyto blízké příbuzné druhy uvedeny, ovšem zásadním způsobem se nyní změnila jejich jména. *Rubus bicolor* (syn. *R. montanus* auct.) patří v ČR k nejhojnějším ostružiníkům ze ser. *Discolores*, *R. montanus* s. str. (syn.: *R. flos-amygdalae*) je o něco vzácnější, avšak rovněž rozšířený v mnoha územích (cf. mapa v práci Trávníček & Zázvorka l. c.), a nově popsáný *R. velutinus* je omezen v ČR pouze na Čechy (cf. Király et al. 2017).

B. Trávníček & J. Hadinec

Trávníček B. & Zázvorka J. (2005): Taxonomy of *Rubus* ser. *Discolores* in the Czech Republic and adjacent regions. – *Preslia* 77: 1–88.

***Rumex palustris* Sm.**

C2/EN

- 5b. Roudnické pisky, 5551d, Předonín (distr. Litoměřice): hlinitopísčité vlhký břeh jezera po těžbě šterkopisku, asi 0,7 km Z od středu obce, 50°26'23"N, 14°19'15"E, 160 m n. m. (19. 8. 2018 leg. et det. B. Trávníček, herb. Trávníček). – Předonín: vlhký hlinitopísčité břeh jezera po těžbě šterkopisku, asi 1 km SZ od středu obce, 50°26'45"N, 14°19'14"E, 160 m n. m. (20. 8. 2018 leg. et det. B. Trávníček, herb. Trávníček). – Předonín: vlhké hlinitopísčité pobřeží jezera vzniklého těžbou šterkopisku S od středu obce, 50°26'44"N, 14°19'46"E, 160 m n. m. (22. 8. 2018 not. B. Trávníček).
83. Ostravská pánev, 6274d, Petřvaldík (distr. Nový Jičín): PR Bažantula, letněný rybník Kozák, 49°43'33,9"N, 18°06'33,5"E, 224 m n. m., jediná, fertilní, 1,5 m vysoká rostlina, od báze široce větvená zaujímavější plochu 2 × 3 m, druhá sterilní rostlina s nejistou determinací v porostu *Rumex maritimus* (5. 7. 2018 leg. D. Hlisenkovský, herb. Hlisenkovský).

***Sagina apetala* Ard.**

C1/EN

39. Třeboňská pánev, 7055b, Staňkov (distr. Jindřichův Hradec): vyšlapaná cesta podél plotu ve svahu proti hotelu Česká Kanada, 48°58'44,0"N, 14°57'10,2"E, 470 m n. m., tisíce rostlin spolu s druhu *Aphanes australis*, *A. arvensis* a *Vulpia bromoides* (29. 5. 2016 leg. J. Blahovec 2016/015, herb. Blahovec).
39. Třeboňská pánev, 7055c, Suchdol nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): kosené travnaté plochy proti restauraci U Jezera [u pískovny Tušť], 48°54'10,7"N, 14°53'49,7"E, 450 m n. m., velice hojně, tisíce

jedinců (26. 6. 2016 leg. *J. Blahovec 2016/085*, herb. Blahovec). – Suchdol nad Lužnicí: po celé ploše autokempu U pískovny Tušť, 48°54'06,7"N, 14°53'55,2"E, 450 m n. m., roztroušeně na více místech (26. 6. 2016 not. *J. Blahovec*). – Suchdol nad Lužnicí: okraj parkoviště při křižovatce u restaurace U Jezera [u pískovny Tušť], vlevo informační cedule a mapy Třeboňska, 48°54'11,6"N, 14°53'50,0"E, 450 m n. m., velice hojně (26. 6. 2016 leg. *J. Blahovec 2016/086*, herb. Blahovec).

Vše Blahovec & Lepší in Lepší & Lepší 2017: 28.

***Salvinia natans* (L.) All.**

C1/EN

76a. Moravská brána vlastní (při hranici s 74b. Opavská pahorkatina), 6274a, Bravantice (distr. Nový Jičín): soustava tří rybníků S od obce, 49°46'17,5"N, 18°04'30,5"E, 253 m n. m., bohaté porosty v Pro středním Bravantickém rybníku, v krajích jen řídké a nesouvislé (6. 7. 2018 not. *D. Hlisenkovský*).

***Samolus valerandi* L.**

C1/CR

20b. Hustopečská pahorkatina, 7066a, Hustopeče (distr. Břeclav): obnažené dno a navazující rákosina na severozápadním až severním okraji Předního rybníka 2,54 km S od kostela ve městě, 48°57'45,4"N, 16°44'00,9"E, 215 m n. m., stovky kvetoucích rostlin spolu s řadou dalších halofytů jako *Carex secalina*, *Melilotus dentata*, *Schoenoplectus tabernaemontani* aj. (11. 7. 2018 photo *L. Ambrozek & V. Melichar*).

Extrémní sucho posledních let obnažuje mj. i břehy rybníků. V oblastech, kde jsou půdy minerálně bohaté až zasaolené, to může znamenat návrat některých vzácných halofytů a to i po velmi dlouhé době. Solenka Valerandova se u Hustopečů vyskytovala i v minulosti, ale poslední doložený výskyt pochází z poloviny minulého století (cf. Sedláček & Dvořák 1983, Grulich 1987).

L. Ambrozek

Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – Český svaz ochránců přírody, Břeclav, 70 p.
Sedláček J. & Dvořák F. (1983): Vzácné a ohrožené druhy jihovýchodní části Hustopečské pahorkatiny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 18: 61–66.

***Scoparia dulcis* L.**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno – Brněnské Ivanovice: prodejní část zahradního centra Agro Tuřany na ulici Kaštanová, 49°09'22,3"N, 16°38'12,9"E, 194 m n. m., jediná rostlina (26. 9. 2018 leg. et det. *R. Řepka*, BRNL).

V horkém létě roku 2018 jsem v brněnském zahradnickém podniku Agro Tuřany našel v kontejneru s nabízenými dřevinami tropický plevel *Scoparia dulcis*. Tento nápadný druh jsem našel z několika expedic do severoargentinských provincií. Překvapilo mne, že tato rostlina může růst i ve střední Evropě, sebral jsem ji do herbáře a po kontrole v literatuře jsem prvotní identifikaci potvrdil. Již dříve byl pro tento druh navržen český ekvivalent „chvostenka sladká“, pocházející z Preslova díla (Presl 1846, viz <https://botany.cz/cs/scoparia-dulcis/>); používání tohoto českého jména podporuji.

Pozemek, kde jsou v zahradnickém centru nabízeny dřeviny, je pouze srovnán do roviny, vyložen černou plastovou fólií a zhusta zavlažován. Je to především proto, že dřeviny,

často stálezelené, jsou šetrivě zasazeny v malých nádobách v univerzálním rašelinném substrátu a jejich kořenové systémy v horkých letních měsících značně trpí. Nicméně tato okolnost měla za následek, že se zde daří více zajímavým domácím i zavlečeným rostlinám, které dostatek nebo dokonce přebytek vody kombinovaný s vyššími teplotami vítají či potřebují. Mimo *Scoparia dulcis* zde rostly ve větším množství také *Cyperus fuscus*, *Epilobium ciliatum*, *E. hirsutum*, *E. parviflorum*, *Juncus articulatus*, *Plantago uliginosa*, *Rorippa sylvestris* a ojediněle i *Senecio erucifolius*; ze zajímavějších zavlečených *Eleusine indica* (viz komentář u tohoto druhu), *Euphorbia maculata* a *Veronica peregrina*.

Rod *Scoparia* (*Plantaginaceae*, dříve *Scrophulariaceae*) obsahuje asi 10 druhů rozšířených v tropech všech kontinentů, pět z nich v amerických tropech a subtropích. Z celého rodu je shodou okolností nejvýznamnější *S. dulcis* nejen proto, že je v současnosti rozšířen pantropicky, ale je také široce využíván pro své obsahové látky medicínsky (farmaceuticky) i v lidovém léčitelství mnoha tropických zemí. Jeho původní areál leží v tropické Jižní a Střední Americe, odkud se rozšířil do vlhkých subtropů jižním i severním směrem. Roste tak nejdále na jih v provinciích Santiago del Estero a Tucumán v severní části Argentiny (Zuloaga et al. 2008) a na sever zasahuje do teplejší jižní části USA (státy Alabama, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, South Carolina, Texas) (Anonymus 2018). Mimo americký dvojkontinent je rozšířen také v subsahelské a vlhké tropické Africe, na Madagaskaru, indickém subkontinentu, v jihovýchodní Asii i severní a východní Austrálii. V Jihoafrické republice, na Seychelách a Marshallových ostrovech je považován za invazní druh. *Scoparia dulcis* byl popsán z Jamajky. Ve své domovině, ale zvláště v sekundární části areálu, roste běžně jako ruderalní rostlina na narušených a člověkem silně ovlivněných biotopech, v příkopech a na smetištích. Je však běžným plevelem obdělávaných půd v nížinných tropických a subtropických územích, např. v rýžových polích (Galinato et al. 1999), v oblastech s celoročními srážkami, ale také tam, kde jsou delší období sucha. Je považován za jeden z pěti nejběžnějších plevelů Střední Ameriky, vázaný především na vlhké půdy.

Chvostenka sladká je jednoletá, vzácněji víceletá bylina, často na bázi dřevnatějící (až polokeř); lodyha přímá nebo šikmo vyrůstající, na průřezu vícehranná, rýhovaná, plná, lysá, hustěji rozvětvená (metlovitá) a 30–60(–100) cm vysoká. Listy vstřícné nebo po třech v přeslenech, jednoduché, přisedlé nebo s krátkým širokým řápkem, čepel dolních listů obkopynatá až kopistovitá, 2,5–5 cm dlouhá a 1,5 cm široká, na bázi zúžená, na vrcholu špičatá, v dolní části celokrajná, v horní hrubě zubatá (se špičkami zubů směřujícími vzhůru) až laločnatá, oboustranně hladká a lysá, pokrytá tmavými žlázkami (vypadá jako tečkovaná), listy podobné horním listům, kopinaté, s krátkými řápkami nebo přisedlé. Květy vyrůstají v paždí listů po 1–5 v horní polovině lodyhy, na stopkách 6–8 mm dlouhých. Jsou drobné, 4–6 mm dlouhé, obaly rozlišené, kalich čtyřčetný až pětičetný, kališní lístky eliptické, špičaté, jemně brvité, koruna čtyřčetná až pětičetná, volná, korunní lístky eliptické, špičaté, bílé nebo namodralé; tyčinky 4, silné, spolu s nimi je zde několik desítek stejně dlouhých bílých chlupů, které vyčnívají z květu. Tenká čnělka nepřesahuje délku koruny. Plod vejcovitá tobolka pukající 2 podélnými švy, 4 mm dlouhá,

dozrávající zelená, zralá načervenalá, na vrcholu se zaschlou vytrvalou čnělkou. Obsahuje velké množství drobných, 0,3–0,4 mm dlouhých obráceně kuželovitých, hranatých semen s výraznou skulpturou na povrchu. V tropech kvete a plodí zároveň po celý rok/vegetační sezónu (Pensiero et al. 2005; vlastní pozorování).

Mimo jiná národní jména, která má *Scoparia dulcis* ve svém rozsáhlém areálu, je nazýván v angličtině „sweet broom“ (sladké koště), ve shodě s některými druhy rodu *Genista* (*Cytisus*); toto jméno je však velmi výstižné. Nejen, že respektuje metlovitý růst lodyhy, která bývá místy i jako koště používána (může to být také prostředek proti některým druhům terestrického hmyzu v tropech), ale sladká chuť listů je využívána pro domácí výrobu nasládlých osvěžujících chlazených nápojů a zároveň jako prostředek proti kašli a bolestem hlavy. Dále se v domácím i medicínálním využití používá *S. dulcis* jako prostředek proti zažívacím potížím, plicním a kožním onemocněním a horečkám. Rostlina je používána jako antibiotikum, antidotum, afrodiziakum, amarum, čistič krve, emetický, protihorečnatý, jaterní, hypoglykemický a žaludeční prostředek. Kořeny, listy a vrcholy lodyh *S. dulcis* se tradičně používají v Indii a jihovýchodní Asii jako analgetika, diuretika a antipyretika, při léčbě průjmů a úplavice, a také proti kašli, bronchitidě, hypertenzi, hemoroidům a kousnutí hmyzem nebo plazy. Studený odvar rostliny je považován za prostředek při potížích s ledvinovými kameny a ledvinami obecně. Infuze byliny se používá jako ústní voda pro infikované dásně. Listy jsou žvýkány k potlačení kašle; nejprve chutnají hořce a posléze sladce (jako lékořice). Rostlina byla dříve používána při léčbě diabetu (Perry & Metzger 1980, Denis 1988, Singh et al. 1996).

O tom, jak se tento tropický plevel do Brněnských Ivanovic dostal, lze jen spekulovat. Zavlečení se zahradnickým substrátem je velmi nepravděpodobné, neboť tyto substráty jsou nyní míchány z komponent získávaných ve střední Evropě (rašelina nejdále z Litvy či Běloruska). Předpoklad, že by rostlina pocházela z nějaké kultury pro získání biologicky aktivních látek k léčitelským/samoléčitelským účelům, lze také zamítnout, neboť jedinců by z tohoto zdroje bylo daleko více díky vysoké reprodukční schopnosti druhu. Nález klasifikuji jako náhodné zavlečení s tím, že není vůbec vyloučeno, že druh bude v budoucnosti nalézán častěji vlivem příhodných klimatických podmínek nejteplejší části vegetační sezóny. Na sekundárním biotopu v zahradnickém centru jsem našel jedinou rostlinu, avšak kolik jich zde v sezóně skutečně vyrostlo a kolik bylo zahradníky vypleto, nelze zpětně zjistit. Lokalita bude v příštích letech podrobena dalšímu pozorování.

R. Řepka

Anonymus (2018): *Scoparia dulcis* L. – In: United States Department of Agriculture, URL: <http://plants.usda.gov/core/profile?symbol=Sedu3> [navštíveno 30. 10. 2018]

Dennis P. A. (1988): Herbal medicine among the miskito of eastern Nicaragua. – *Econ. Bot.* 42: 16–28.

Galinato M. I., Moody K. & Piggin C. M. (1999): Upland Rice Weeds of Southeast Asia. – *Inter. Rice Res. Inst.*, Manila.

Pensiero J. F., Gutiérrez H. F., Luchetti A. M., Exner E., Kern V., Brnich E., Oakley L. J., Prado D. E. & Lewis J. P. (2005): Flora vascular de la provincia de Santa Fé. – *Universidad Nacional del Litoral*, Santa Fé.

- Perry L. M. & Metzger J. (1980): Medicinal plants of east and southeast Asia: attributed properties and uses. – The MIT Press, Cambridge.
- Presl J. S. (1846): Wšebecný rostlinopis čili: Popsání rostlin we všelikém ohledu užitečných a škodlivých. Vol. 2. – Praha.
- Singh U., Wadhvani A. M. & Johri B. M. (1996): Dictionary of economic plants in India. – Publ. ICAR, New Delhi.
- Zuloaga F. O., Morone O. & Belgrano M. J. [eds] (2008): Catálogo de las plantas vasculares del Cono Sur: (Argentina, Sur de Brasil, Chile, Paraguay y Uruguay). – Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.

Scrophularia umbrosa Dumort.

C4a/NT

- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6249b, Jince (distr. Příbram): na náplavech v regulovaném korytu Litavky J od mostu silnice na Hostomice, ca 0,7 km SSV od kostela sv. Mikuláše, 49°47'35,2"N, 13°58'50,7"E, 365 m n. m., přibližně deset rostlin (6. 11. 2018 leg. J. Hlaváček & R. Hlaváček, HOMP).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6249d, Podlesí (distr. Příbram): v narovnaném regulovaném korytu Litavky od rybníka Žumpík k areálu kovohuti u obce Lhota u Příbramě, úsek ca 1 km S–SSV až 1,3 km S od kaple ve Starém Podlesí, 49°42'04"N, 13°59'00"E, 480–485 m n. m., v celém úseku koryta roztroušeně (27. 9. 2018 not. R. Hlaváček).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6250c, Trhové Dušníky (distr. Příbram): meandrující tok Litavky mezi obcemi Trhové Dušníky a Bratkovice (23. 9. 2010 not. R. Hlaváček):
- a) písčité partie plochého náplavového břehu v meandru Z od osady Kardavec, ca 1,9 km S od kaple, 49°43'49,5"N, 14°00'40,5"E, 430–435 m n. m., jedna kolonie (ca 1 m²);
 - b) náplavy zarostlé trávami *Agrostis stolonifera* a *Phalaris arundinacea*, ca 1,7 km S–SSZ od kaple, 49°43'42,9"N, 14°00'36,6"E, 435 m n. m., dvě kolonie (ca 0,5 a 1,5 m²);
 - c) na okraji říčního koryta v lemu souvislého porostu chřastice a kopřivy, ca 1,3 km S–SSZ od kaple, 49°43'29,9"N, 14°00'40,4"E, 435–440 m n. m., jeden polykormon;
 - d) zapojený porost na náplavu s *Myosoton aquaticum* a *Urtica dioica*, ca 0,5 km S od kaple, 49°43'03,6"N, 14°00'52,4"E, 440–445 m n. m., jedna kolonie (ca 1,5 m²).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6349b, Podlesí (distr. Příbram): v narovnaném regulovaném korytu Litavky od Starého Podlesí po rybník Žumpík, ca 0,3 km SV až 1 km S–SSV od kaple ve Starém Podlesí, 49°41'48"N, 13°59'05"E, 485–490 m n. m., v celém úseku koryta roztroušeně (29. 9. 2008 leg. R. Hlaváček, HOMP; 27. 9. 2018 not. R. Hlaváček).
41. Střední Povltaví, 6350b, Višňová (distr. Příbram): na hrázi Budského rybníka, ca 1,4 km J–JJV od kostela sv. Kateřiny Alexandrijské, 49°41'38,5"N, 14°09'00,5"E, 430–435 m n. m. (9. 8. 2018 leg. R. Hlaváček & L. Trunečková, HOMP).

Výskyt krtičníku křídlatého v korytu říčky Litavky navazuje na jeho souvislejší rozšíření v českém termofytiku, kde byl nejbližší pozorován v Českém krasu, přímo v údolí Litavky pak u Králova Dvora (cf. Špryňar 2007). Vzhledem k rozložení v současnosti známých lokalit lze na Litavce mezi Příbramí a Královým Dvorem očekávat další nálezy. V Květeně ČR není z Podbrdská krtičník křídlatý uveden (cf. Dvořáková in Slavík 2000: 331–332). Jeden starší údaj však pochází z Fondu Bohumila Slavíka (PLADIAS 2019), kde je uložen záznam o výskytu u obce Všeradice (15. 8. 1979 not. J. Kirschner). Lokalita se nachází přímo na hranici s Českým krasem (8), v němž je tento druh poměrně běžný.

Ani ze Středního Povltaví není druh v Květeně ČR uveden (cf. Dvořáková l. c.). Protože autorka při zpracování rodu *Scrophularia* zařadila mezi fytochoriony s výskytem druhu i ty, z nichž měla k dispozici pouze literární údaje, patrně neakceptovala nebo jí

nebyly známé nálezy, které z tohoto fytochorionu od Vltavy publikovala J. Böswartová (Böswartová 1984). Pouhý rok před vydáním šestého svazku Květeny ČR pak byly publikovány nálezy od Berounky, již při hranici s Českým krasem (Blažková 1999). Nověji zaznamenali výskyt na Berounce v úseku, jenž náleží do Středního Povltaví, opět Blažková (2004) a Špryňar et al. (2004). V databázi PLADIAS (údaj převzatý z ČNFD) je druh uveden rovněž od Sázavy, kde ho v roce 2004 zapsal u osady Žampach M. Hejda. V rámci fytochorionu je tudíž krtičník křídlatý uváděn především z pražského okolí. Nejvíce k jihu jsou vysunuta výrazně izolovaná naleziště na Příbramsku – lokalita při Vltavě poblíž obce Hřiměždice (Böswartová 1984) a nově výše uvedená, od Vltavy poměrně vzdálená lokalita u obce Višňová.

Do jižní části Čech proniká krtičník křídlatý jen velmi sporadicky. Patrně s přihlédnutím k Mikyškovu zápisu na svahu Třemšína (Mikyška 1944) jej zmiňuje z fytogeografického okresu Brdy v Květeně ČSR i Dostál (1948–1950). Květena ČR již tento údaj neakceptuje a z Brd druh neuvádí (cf. Dvořáková l. c.). Z Plzeňské pahorkatiny je známý výskyt na okraji Plzně (Maloch 1913), který aktuálně potvrdili Nesvadbová & Sofron (2007), a starý, sběrem nedoložený a později nepotvrzený Andrlíkův údaj z Klatov (cf. Čížek 2005). Ojedinelé výskyty z Votické pahorkatiny udávají V. Zelený, který zaznamenal druh v Tábersko-vlašimské pahorkatině v obci Javorník (Zelený 1970), a T. Burián, jenž krtičník křídlatý zapsal v roce 1985 v Sedlčansko-milevské pahorkatině u obce Divišov (PLADIAS 2019). Z Českomoravské vrchoviny pochází sice více údajů (např. Formánek 1887–1897, Křížek 1971, Čech et al. 2006), ale tyto lokality, podobně jako výskyt u Velké Lhoty v Jihlavských vrších (Formánek l. c.) nebo u Rancífova v Moravském podhůří Vysociny (Chán et al. 2005), se již nacházejí na historickém území Moravy a chorologicky navazují na moravskou arelu. Patrně nedoložený a později již zřejmě neověřený je nález z Novohradského podhůří od Slavče u Trhových Svin (L. Rivolová in AOPK ČR 2019, sec. PLADIAS 2019). Vzhledem k relativně podrobnému výzkumu, který v jižní polovině Čech provádějí již po mnoho let členové jihočeské pobočky ČBS a účastníci floristických kurzů ČSBS a ČBS, je tento nález nanejvýš překvapivý, protože krtičník křídlatý podle dosavadních znalostí v jižních a jihozápadních Čechách prakticky neroste. K opatrnému přijímání nových nálezů vede i názor J. Houfka, který ve své disertační práci (Houfek 1952) vyjádřil pochybnost o věrohodnosti uváděných výskytů v jižních Čechách, konkrétně v Českokrumlovském Předšumaví, na Vyšebrodsku a v Budějovické pánvi. Přes zmíněné výhrady je výskyt druhu na Vyšebrodsku, dle zápisu soudě pouze na základě literárních údajů, v Květeně ČR akceptován (Dvořáková l. c.).

R. Hlaváček

- Blažková D. (1999): Kejkliřka skvrnitá (*Mimulus guttatus* DC.) na Všenorském potoce a v údolí Berounky. – Muz. Součas., ser. natur., 13: 63–66.
- Blažková D. (2004): Vegetace obnaženého dna řeky Berounky rok po povodni roku 2002. – Muz. Součas., ser. natur., 19: 31–42.
- Böswartová J. (1984): Příspěvek ke květeně středního Povltaví. – Bohem. Centr. 13: 83–133.
- Chán V. et al. (2005): Floristický materiál ke květeně Dačicka. – Acta Rer. Natur. 1: 17–44.

- Čech L., Dvořáčková K. & Jurička J. [eds] (2006): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Jihlavě (2.–8. července 2005). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41, příl. 2006/1: 1–73.
- Čížek K. (2005): Klatovský Velký park po 160 letech. – Calluna 10: 15–18.
- Houfek J. (1952): Studie o květeně Jindřichohradecka se zvláštním zřetelem k Třeboňské pánvi a přilehlým územím (příspěvek k fytogeografii jižních Čech). – Ms., 398 p. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]
- Křížek J. (1971): Floristické poměry okolí Dačic. – Ms. [depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku. I. – Plzeň, 316 p.
- Mikyška R. (1944): Lesy na Plzeňsku. Studie rostlinosociologická a ekologická. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, cl. math.-natur., 13: 1–60.
- Nesvadbová J. & Sofron J. (2007): Třetí doplněk k flóře města Plzně. – Erica 14: 13–22.
- Špryňar P. [ed.] (2007): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Berouně (8.–13. července 2001). – Zprávy Čes. Bot. Společ., 42, příl. 2007/2: 61–107.
- Špryňar P., Navrátilová Z., Sádlo J. & Hadinec J. (2004): Komule Davidova (*Buddleja davidii*) – zplaňující a šířící se druh květeny Prahy a okolí. – Muz. Součas., ser. natur., 19: 61–65.
- Zelený V. (1970): Příspěvek k výzkumu květeny Vlašimska – IV. – Sborn. Vlastiv. Pr. z Podblanicka 11: 59–66.

Senecio doria L.

C1/CR

20b. Hustopečská pahorkatina, 6866b, Křenovice (distr. Vyškov): zbytek suchého trávníku nad železniční tratí Křenovice – Rousínov, ca 1,5 km SSZ od kostela v obci, 49°09'06,9"N, 16°49'12,0"E, 220 m n. m., 45 kvetoucích rostlin a asi 150 sterilních listových růžic (27. 6. 2018 leg. P. Novák, rev. V. Grulich, BRNU).

[8 × 2 m², sklon 35°, orientace SV, P. Novák. – E₂ (2 %): *Crataegus* cf. *laevigata* 1, *Ligustrum vulgare* +. – E₁ (65 %): *Bromus erectus* 3, *Rubus caesius* 2a, *Calamagrostis epigejos* 1, *Festuca rupicola* 1, *Galium verum* 1, *Senecio doria* 1, *Achillea millefolium* agg. +, *Arrhenatherum elatius* +, *Brachypodium pinnatum* +, *Centaurea scabiosa* +, *Dactylis glomerata* +, *Equisetum arvense* +, *Euphorbia virgata* +, *Falcaria vulgaris* +, *Knautia arvensis* agg. +, *Lathyrus tuberosus* +, *Ligustrum vulgare* juv. +, *Pimpinella saxifraga* +, *Poa angustifolia* +, *Rosa* sp. juv. +, *Melilotus officinalis* r, *Viola hirta* r. – E₀ (35 %): neanalyzováno.]

Starček zlatý patří mezi význačné panonské subendemity, rozšířený je v celé Panonské pánvi, dále v Rumunsku zasahuje až do Transylvánie a Východních Karpat. V České republice je znám výhradně z termofytika jižní Moravy, kde má centrum rozšíření na Hustopečsku. Severní okraj jihomoravské arely představují výskyty na Slavkovsku (Holubice, Křenovice, Slavkov). V okolí Křenovic byl zřejmě naposledy pozorován v roce 1986, kdy jej V. Grulich zaznamenal na železničním náspu trati Brno – Křenovice, asi 0,5 km jihovýchodně od nové lokality (Grulich & Hodálová 1994, V. Grulich in verb.). Trať však byla od té doby několikrát upravována a výskyt s největší pravděpodobností zanikl. Nově zjištěná lokalita představuje pruh neobhospodařovaného suchého trávníku, blízkého svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*, nad železniční tratí. Z teplo-milných druhů zde vedle starčku rostou např. *Asperula cynanchica* a *Astragalus onobrychis*. Jak je patrné ze snímku, do trávníku expandují křoviny a konkurenčně zdatné druhy bylinného patra. Těžiště populace starčku na lokalitě leží v trávníku, objevuje se

však i v zarůstajícím šterku na okraji kolejí. Pro další udržení starčku je nezbytné začít s pravidelným obhospodařováním lokality, vhodná by byla kombinace seče a vyřezávání křovin.

P. Novák

Grulich V. & Hodálová I. (1994): *Senecio doria* group (Asteraceae-Senecioneae) in Central and Southeastern Europe. – *Phyton* 34: 247–265.

***Senecio sarracenicus* L.**

C2/VU

11a. Všetatské Polabí, 5753b, Všetaty (distr. Mělník): SV od obce na levém břehu Tišického potoka nedaleko jeho soutoku s Čečelickým potokem, 50°17'07,4"N, 14°36'26,4"E, 179 m n. m., klonální porost na okraji vodoteče v délce přibližně 12 m (19. 9. 2018 not. V. Rybka, M. Krátký & E. Blažejová).

Všetatské Polabí je území s nejčastějším výskytem druhu v ČR. Všechny dosavadní nálezy druhu v tomto území jsou vázané na bezprostředně blízké okolí Labe. Nově nalezená lokalita se nachází v nivě jeho drobných přítoků v místech dřívějších slatin zhruba 5 km daleko od nejbližší známé lokality (Rydlo 1997).

V. Rybka

21b. Hornomoravský úval, 6770b, Hulín (distr. Kroměříž): houštiny na jižním břehu jezera vzniklého těžbou šterkopisku, 2,5 km JZ od železničního nádraží, 49°17'46"N, 17°27'44"E, 190 m n. m. (25. 7. 2016 not. B. Trávníček). – Hulín: houštiny na pravém břehu Rusavy 1,9 km J od železničního nádraží, 49°17'57"N, 17°28'29"E, 190 m n. m. (25. 7. 2016 not. B. Trávníček). – Hulín: houštiny u svodnice (příkopu) Stonač 2,7 km JJZ od železničního nádraží, 49°17'35"N, 17°28'02"E, 190 m n. m. (9. 8. 2016 not. B. Trávníček).

21b. Hornomoravský úval, 6670d, Hulín (distr. Kroměříž): houštiny na severním břehu jezera vzniklého těžbou šterkopisku, 1,7 km JJZ od železničního nádraží, 49°18'08"N, 17°28'03"E, 190 m n. m. (3. 7. 2016 not. B. Trávníček). – Hulín: houštiny na navážce zemin určených k rekultivacím, 1,7 km J(–JJZ) od železničního nádraží, 49°18'06"N, 17°28'21"E, 190 m n. m. (3. 7. 2016 not. B. Trávníček). – Hulín: houštiny na levém břehu Rusavy (u úpravy šterkopisku), 1,5 km J od železničního nádraží, 49°18'12"N, 17°28'39"E, 190 m n. m. (30. 5. 2016 not. B. Trávníček).

74b. Opavská pahorkatina, 6074b, Bělá (distr. Opava): přičestní mokřina u křižovatky k Bělskému Mlýnu, 49°58'00,1"N, 18°09'35,6"E, 230 m n. m., jedna trsnatá rostlina o deseti lodyhách (26. 7. 2017 leg. D. Hlisenkovský, herb. Hlisenkovský).

74b. Opavská pahorkatina, 6075a, Pišť (distr. Opava): pravostranná přičestní škarpa mezi PR Dařanec a obcí, 49°57'55,1"N, 18°11'36,6"E, 281 m n. m., asi deset rostlin (26. 7. 2017 leg. D. Hlisenkovský, herb. Hlisenkovský).

Rydlo J. (1997): *Senecio fluviatilis* na středním Labi a přítocích v roce 1996. – *Muz. Současn., ser. natur.*, 11: 31–35.

***Smyrnum perfoliatum* L.**

10b. Pražská kotlina, 5953a, Praha–Straňice: ulice Na Padesátém, asi 10 m V od okraje vozovky poblíž křižovatky s ulicí Přetlůcká, nepříliš udržovaný městský trávník částečně stíněný skupinou vysazených stromů (topoly, javory), v hlubším stínu se rozvíjí běžná ruderální vegetace, 50°04'11,6"N, 14°30'31,5"E, 235 m n. m., asi 20 vitálních kvetoucích rostlin (1. 5. 2018 photo Z. Skála).

Druh je z Prahy známý z několika lokalit – Šárecké údolí, Dejvice, Chuchelský háj, širší okolí Dolních Břežan, Písnice (Kubíková 1987, Kubíková et al. 1994, AOPK ČR 2019, databáze PLADIAS) a zdá se, že alespoň některé výskyty mají trvalejší ráz.

Z. Skála

Kubíková J. (1987): Chráněná území vltavského údolí v jižní části Prahy a jejich vegetace. – *Natura Prag.* 5: 5–50.

Kubíková J., Hadinec J., Osbornová J. & Rektoris L. (1994): Zhodnocení opakovaného sledování květeny a vegetace přírodní rezervace Divoká Šárka v Praze. – *Příroda* 1: 31–62.

Sonchus palustris L.

C2/EN

18b. Dolnomoravský úval, 7169a, Sudoměřice (distr. Hodonín): severní břeh Radějovky (Baťova kanálu) asi 910 m VSV od soutoku se Sudoměřickým potokem, 48°52'32,5"N, 17°14'10,3"E, 168 m n. m., vysokostébelná mokřadní vegetace na strmě svažitém břehu kanalizovaného říčního koryta, osm kvetoucích lodyh ve třech trsech. – Sudoměřice: severní strana silničky podél Radějovky asi 820 m VSV od soutoku se Sudoměřickým potokem, 48°52'31,6"N, 17°14'5,4"E, 168 m n. m., ruderalizovaný vlhký příkop, dvě kvetoucí lodyhy v jednom trsu. – Sudoměřice: jižní břeh Radějovky (Baťova kanálu) asi 790 m VSV od soutoku se Sudoměřickým potokem, 48°52'30,5"N, 17°14'4,7"E, 168 m n. m., vysokostébelná mokřadní vegetace na strmě svažitém břehu kanalizovaného říčního koryta, asi 55 kvetoucích lodyh v deseti trsech na několika metrech břehu. – Sudoměřice: severní břeh přístaviště Sudoměřice Výklopník, 48°52'28,5"N, 17°13'48,9"E, 168 m n. m., dvě kvetoucí lodyhy v jednom trsu. – Sudoměřice: severní břeh Radějovky (Baťova kanálu) asi 100 m SV od soutoku se Sudoměřickým potokem, 48°52'20,1"N, 17°13'34,5"E, 168 m n. m., tři kvetoucí lodyhy (jedna z nich při údržbě břehu přeseknutá) v jednom trsu (vše 29. 6. 2018 not. K. Fajmon).

Výskyt mléče bahenního na dolním toku Radějovky je přirozeným pokračováním řady lokalit známých v současnosti podél jejich hořejších částí toku, zejména v úseku od soutoku s Járkovcem v rekreační oblasti Lučina u Tvarožné Lhoty po obec Radějov. Ojedinelost až absence náleží v převážně polní krajině od Radějova níže může být dána kromě skutečné vzácnosti druhu v tomto území také jeho přehlížením a opomíjením jeho potenciálních stanovišť (zarůstající ruderalizované eutrofní mokřiny) při botanických průzkumech.

V nejbližších letech je v úseku Baťova kanálu (Radějovky) od mostu hlavní silnice na Rohatec po přístaviště Skalica plánováno odbahnění koryta včetně odbagrování zeminy usazené na betonových výztuhách břehů, kde roste většina výše zmíněných trsů mléče bahenního. Pro případ, že se plánovaný zásah uskuteční v celém rozsahu a ničivosti, již bylo jednáno o kompenzačních opatřeních, jež by zohlednila kromě vzácnějších živočichů vázaných na rákosiny také záchranu mléče bahenního v tomto území (O. Konvička in verb.).

K. Fajmon

Stachys germanica L.

C2/EN

11b. Poděbradské Polabí, 5857a, Vlkov pod Oškobrhem (distr. Nymburk): xerothermní ruderal 0,3 km JJV od kapličky v obci, 50°09'14,0"N, 15°13'16,6"E, 239 m n. m., jednotlivě (18. 8. 2012 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).

- 11b. Poděbradské Polabí, 5857c, Opolany (distr. Nymburk): vrch Oškobrň, ruderalizovaná xerothermní vegetace v terénní sníženině těsně pod plotem obory a pěšinou vedoucí k vrcholu Oškobrňu, 1,7 km SSV od kostela v obci, 50°08'45,9"N, 15°13'31,4"E, 276 m n. m., hojně (21. 7. 2009 & 29. 6. 2010 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5656d, Brodek (distr. Jičín): relativně květnatá paseka v dubohabřině, ca 2,7 km JJZ od zámku v Dětenicích, 50°20'41,3"N, 15°09'38,5"E, 227 m n. m., vzácně (16. 6. 2015 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5757a, Břístev (distr. Nymburk): na několik let staré pasece v dubohabřině nad Komárovským rybníkem, 1,6 km JJZ od středu obce, 50°16'22,9"N, 15°13'41,5"E, 215 m n. m. (20. 7. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5757d, Městec Králové (distr. Nymburk): při okraji střídavě vlhké slatinné louky a náspu železniční tratě nedaleko Štítarského rybníku, přibližně 2,6 km SZ od kostela v obci, 50°13'25,0"N, 15°16'15,4"E, 213 m n. m., několik trsů (31. 7. 2015 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5857b, Hradčany u Žehuně (distr. Nymburk): nekosený suchopár v prudké levotočivé zatáčce na silnici mezi Žehuní a Dlouhopolskem, 2 km V od obecního úřadu v obci, 50°09'28,7"N, 15°18'02,4"E, 253 m n. m., šest trsů (24. 7. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Hradčany u Žehuně: xerothermní ruderal při okraji pole a výrazně suché louky, 1,4 km VSV od úřadu v obci, 50°09'29,7"N, 15°17'29,7"E, 261 m n. m., hojně (31. 7. 2015 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Hradčany u Žehuně: PP Žehuňsko-Báň, v rozvolněném porostu xerothermní vegetace na křovínamí zarůstající západní části „bílé“ stráně, přibližně 0,4 km JV od vysilače nad obcí, 50°09'31,7"N, 15°16'20,8"E, 257 m n. m. (18. 6. 2006 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5857d, Žehuň (distr. Kolín): Kozí hůra, sušší místa (vrchní část svahu) na dva roky staré pasece na severovýchodně exponovaném svahu v dubohabřině, 1 km JJV od hřbitova v obci, 50°07'25,4"N, 15°18'03,4"E, 236 m n. m., jednotlivě (19. 6. 2013 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5857d, Polní Chrčice (distr. Kolín): suchopár mezi polní cestou a dubohabřinou, 0,6 km VSV od středu obce, 50°06'42,3"N, 15°18'21,9"E, 247 m n. m., dva trsy (8. 7. 2010 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Lovčice (distr. Hradec Králové): ruderalizovaná xerothermní vegetace v mírném svahu nad železniční tratí, 2,5 km JJZ kostela v obci, 50°08'46,5"N, 15°22'44,3"E, 210 m n. m., jednotlivě (23. 6. 2013 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Končice (okres Kolín): xerothermní ruderal při severozápadním okraji Žíželického lesa, 2,2 m ZJZ od středu rybníčku obci, 50°07'37,7"N, 15°21'19,3"E, 223 m n. m., jeden mohutný trs (31. 7. 2015 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).

Silně ohrožený čistec německý byl v Poděbradském Polabí a Rožďalovické tabuli nalézán nejčastěji v xerothermních ruderalích, v rozvolněných travinobylinných porostech nebo na suchopárech v zářezech silnic a železničních tratí. Několikrát byl také nalezen v teplomilné vegetaci na lesních pasekách, nejčastěji v prosvětlených dubohabřinách nebo teplomilných doubravách. Zaznamenané lokality se vždy nacházely na podloží, které tvořil vápnatý jílovec.

J. Zámečník

- 77a. Ždánický les, 6967a, Velké Hostěrádky (distr. Břeclav): zarůstající světlina mezi lesem a cestou (dříve možná složiště dřeva) 2,175 km S–SV od kostela v obci, 49°03'05,0"N, 16°52'31,8"E, 245 m n. m., několik desítek kvetoucích rostlin spolu s *Lithospermum officinale* a *Lavatera thuringiaca* (11. 7. 2018 photo *L. Ambrozek*).

77a. Žďánický les, 6967c, Velké Hostěrádky (distr. Břeclav): údolí Skřípov asi 1,8 SV od obce, v úseku několika desítek metrů mezi 49°02'44,9"N, 16°53'11,6"E a 49°02'48,8"N, 16°52'59,3"E, na severní straně asfaltové cesty (okraj lesa) a jižní straně této cesty, na opuštěném poli, desítky rostlin spolu s bohatou populací *Trifolium incarnatum* a s početnou populací *Malva alcea* (10. 6. 2018 photo J. Kameníček; <https://www.biolib.cz>).

78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Brumov-Bylnice (distr. Zlín): Brumov, ulice Podzámčí, 230 m SSV od hlavní části zříceniny hradu, 49°05'37,1"N, 18°01'16,7"E, 340 m n. m., ruderalizované okraje křovin a polostinné meze v okolí schodiště na začátku chodníku pro pěší ke hradu, jeden trs s jednou plodnou lodyhou a jeden sterilní trs (23. 8. 2018 photo K. Fajmon).

Chudá populace pod brumovským hradem je prvním potvrzením čistce německého z této části Bílých Karpat po roce 1990, přičemž přímo z Brumova zatím uváděn nebyl (Jongepier & Pechanec 2006, cf. též Fajmon in Additamenta 14: 150–151, 2016).

K. Fajmon

Tagetes erecta L.

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: Poštorná, nově upravená hráz podél potoka Včelínku, asi 250 m SSV od křižovatky ulic Na Valtické a Hlavní (Lednická), mezi 48°45'33,4"N, 16°51'44,6"E a 48°45'46,7"N, 16°51'13,9"E, 158 m n. m., asi 60 rostlin porůznu kvetoucích v kaštanových i žlutých odstínech (14. 11. 2018 photo J. Uher).

Pozoruhodný výskyt zhruba šedesáti rychle dorostlých a bohatě kvetoucích rostlin při koruně nově navýšené hráze, na které byla v předjaří roku 2018 zhotovena stezka s živičným povrchem, jejíž splavené krajnice byly k polovině července dosypávány. Hráz je po délce dvakrát protnuta stezkami k můstkům přes potok, většina rostlin kvetla při těchto křižovatkách, asi desítky dalších pak provázela korunu hráze na zhruba 750 m dlouhém úseku mezi můstky. Zaznamenané rostliny patří vesměs ke genotypu tradičně rozpoznávanému a obecně pěstovanému pod jménem *T. patula*. V zahradách, kde jsou vysévány v ustálených odrůdách, jsou *T. erecta* a *T. patula* vcelku snadno rozpoznatelné. Jinak je tomu v oblastech původního výskytu, kde se v proměnlivosti populací rozdílů často stírají. Oba taxony tu bývají interpretovány jako kulturní formy jediného druhu, jehož plané formy jsou hledány v mexické *T. remotiflora* (Williams 1976), jindy je v tetraploidní *T. patula* spatřován alotetraploid vzniklý hybridizací diploidních *T. erecta* a *T. tenuifolia* (Towner 1961, Jalil et al. 1974), přičemž ale bývá *T. tenuifolia* s *T. patula* synonymizována. Nověji jsou pak i obě jména *T. patula* i *T. tenuifolia* považována za synonyma druhu *T. erecta* (Strother 2006, Chen & Hind 2011). V současné české botanické literatuře bývá *T. patula* přesto i nadále akceptována jako samostatný druh (Bělohlávková in Slavík & Štěpánková 2004: 314–315, Danihelka et al. 2012, Pyšek et al. 2012).

Záznamy zplaňujících aksamitníků nejsou ve středoevropských zemích ojedinělé, na území ČR byly rovněž opakovaně doloženy (Bělohlávková l. c., Pyšek et al. 2012), nový výskyt ale překvapuje množstvím a rychlým vývojem rostlin, naznačujícím, že

podobných nálezů by do budoucna mohlo přibývat. V rozporu se vžitými představami o aksamitnicích jako krátkodenních rostlinách zakládá naprostá většina odrůd květy nezávisle na fotoperiodě, za vyšších teplot a zkracujícího se dne se však založená poupata nepoměrně rychleji vyvíjejí (Tsukamoto et al. 1968) a řada odrůd pak nakvétá do deseti týdnů po výsevu. Nápadně nízký vzrůst následovaný rychlým kvetením spolu s lokalizací zplaňujících rostlin tak naznačuje, že nažky aksamitníku byly patrně zavlečeny až v létě s dosypovou navážkou. To je nepochybně příčinou velice pozdního kvetení a skutečnosti, že dozrávající nažky nebyly pozorovány.

J. Uher

- Chen Y. S. & Hind J. N. (2011): *Tagetes* Linn., Sp. Pl. 2: 887, 1753. – In: FC Editorial Committee [eds], *Flora of China* 20–21: 854–855, Science Press & Missouri Botanical Garden Press, Beijing & St. Louis.
- Jalil R., Khoshoo T. N. & Pal M. (1974): Origin, nature and limit of polyploidy in marigolds. – *Curr. Sci.* 43: 777–779.
- Strother J. L. (2006): *Tagetes* Linn., Sp. Pl. 2: 887, 1753; Gen. Pl. 5, 378, 1754. – In: *Flora of North America* Editorial Committee [eds], *Flora of North America* 21: 235–236, Oxford University Press, New York-Oxford.
- Towner J. W. (1961): Cytogenetic studies on the origin of *Tagetes patula*. I. Meiosis and morphology of diploid and allotetraploid *T. erecta* × *T. tenuifolia*. – *Amer. J. Bot.* 48: 743–751.
- Tsukamoto Y., Imanishi H. & Yahara H. (1968): Studies on the flowering of marigold. I. Photoperiodic responses and its differences among strains. – *J. Japan. Soc. Hort. Sci.* 37: 231–239.
- Williams L. O. (1976): *Tagetes* Linn. – In: Nash D. L. & Williams L. O. [eds], *Flora of Guatemala, Fieldiana (Botany)* 24(12): 380–386.

***Taraxacum disseminatum* Haglund**

C1/EN

52. Ralsko-bezděžská tabule, distr. Česká Lípa:

- 5353d, Hradčany nad Ploučnicí: Hradčanské stěny, rozvolněná vegetace na pískovcových ploškách v okolí jeskyně Psi kostel, ca 0,23 km JJZ od kóty Jelení (320), 50°37'39"N, 14°39'48"E, 312 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick, rev. J. Štěpánek). – Provodín: nezapojený trávník u lesní cesty při okraji boru, ca 1,65 km V od budovy obecního úřadu, 50°37'00"N, 14°37'15"E, 318 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick). – Veselí nad Ploučnicí: suchopár mezi borem a lesní cestou, ca 1 km JV od středu vesnice a 1,58 km SZ od kóty Jelení (320), 50°38'18"N, 14°38'52"E, 280 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick, rev. J. Štěpánek).
- 5354b, Vranov pod Ralskem: Juliina vyhlídka, při okraji pěšiny v pískovcové skále na Juliinu vyhlídce, ca 0,5 km SSV od středu obce a asi 0,92 km JZ od vrcholu Ralska (696 m), 50°40'05,6"N, 14°45'23,9"E, 377 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick, rev. J. Štěpánek).
- 5354c, Hradčany nad Ploučnicí: Hradčanské stěny, nezapojený trávník v okolí pěšiny a turistického přístřešku na rozcestí pod Jelením, ca 0,17 km J od kóty Jelení (320), 50°37'40"N, 14°39'54"E, 315 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick, rev. J. Štěpánek). – Hradčany nad Ploučnicí: Hradčanské stěny, nezapojená vegetace na písčném osypu při úpatí skalní stěny ca 0,69 km JZ od středu hráze Hradčanského rybníka a 0,26 km SV od vrcholu Žižkova kopce (357 m), 50°37'01"N, 14°41'55"E, 308 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick, rev. J. Štěpánek). – Hradčany nad Ploučnicí: Hradčanské stěny, extenzivně využívaná pěšina s výrazně rozvolněnou vegetací ca 1,6 km JV od kóty Jelení (320), 50°37'18"N, 14°41'04"E, 287 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečnick*, herb. Zámečnick, rev. J. Štěpánek).

- Hradčany nad Ploučnicí: suchopár s výrazně disturbovanou vegetací v okolí cesty ca 0,67 km SSV od středu hráze Hradčanského rybníka, 50°37'27"N, 14°42'43"E, 290 m n. m. (23. 4. 2016 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník, rev. J. Štěpánek). – Hradčany nad Ploučnicí: Hradčanské stěny, nezapojená vegetace na písčném osypu pod skalní stěnou tvořenou vápnitým pískovcem ca 1,46 km ZJZ od středu hráze Hradčanského rybníka, 50°37'02"N, 14°41'15"E, 311 m n. m. (21. 4. 2012 leg. *J. Zámečník* → ex. cult. no. 119/2012, BRNU, HR, OL, PR, PRA, PRC, rev. J. Štěpánek). – Hradčany nad Ploučnicí: zarůstající písčité cesta ca 0,47 km VJV od stavidla Hradčanského rybníka, 50°37'04"N, 14°42'51"E, 280 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 5354d, Hradčany nad Ploučnicí: vřesoviště V od bývalého vojenského letiště ca 3,6 km V od stavidla Hradčanského rybníka, 50°37'01"N, 14°45'31"E, 280 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Plouznice pod Ralskem: Skelná Huť, nezapojený suchý trávník při okraji lesní cesty ca 3,13 km SV od vrcholu kopce Velká Buková (474 m), 50°36'44"N, 14°47'16"E, 301 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Plouznice pod Ralskem: Vavrouškův rybník, ruderální trávník na hrázi Vavrouškova rybníka, ca 1,93 km SSZ od vrcholu kopce Velká Buková (474 m), 50°36'36"N, 14°45'02"E, 282 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Plouznice pod Ralskem: nezapojené suché trávníky či drobné písčiny při okrajích lesní cesty v úseku 1,5 km dlouhém (od rozcestí S od Vavrouškova rybníka až k okresní silnici mezi Kuřivody a Mímoní), ca 2,01 km SSV od vrcholu kopce Velká Buková (474 m), 50°36'30"N, 14°46'23"E, 50°36'31"N, 14°46'16"E, 50°36'34"N, 14°46'8"E, 50°36'37"N, 14°45'49"E, 50°36'38"N, 14°45'49"E, 50°36'39"N, 14°45'31"E, 50°36'41"N, 14°45'21"E, 50°36'42"N, 14°45'6"E, 50°36'42"N, 14°45'7"E, 295 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník, na všech uvedených místech).
- 5355a, Hamr na Jezeře: písčité lesní cesta ca 0,64 km SZ od vrchu Hamerský Špičák (452 m), 50°41'39"N, 14°50'43"E, 320 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník* → ex. cult. no. 463/2017, herb. Zámečník). – Hamr na Jezeře: suchopár při okrajích plochy po zbořené budově ca 0,72 km SZ od vrchu Hamerský Špičák (452 m), 50°41'39"N, 14°50'36"E, 322 m n. m. (1. 5. 2017 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 5454c, Bezděz: při okraji vyšlapané pěšiny k hradu Bezděz, 0,54 km SSZ od věže kostela svatého Jiljí v obci Bezděz, 50°32'18"N, 14°43'7"E, 535 m n. m. (6. 5. 2018 leg. *J. Zámečník* & *P. Mandys*, herb. Zámečník).

Vše Zámečník 2017; výjimku představuje údaj z Bezdězu (5454c), který v této práci uveden nebyl.

Pampeliška osténkatá se řadí k druhům v ČR velmi vzácným a kriticky ohroženým (Grulich 2017). V minulosti byla doložena pouze ze čtyř lokalit v západní části Čech (Štěpánek & Vašut in Štěpánková et al. 2010: 50). Nově se jí podařilo nalézt na šestnácti lokalitách, z nichž se třináct nachází v oblasti Hradčanských stěn mezi obcemi Provodín, Veselí nad Ploučnicí a Hradčany nad Ploučnicí, jedna lokalita leží u Vranova pod Ralskem a dvě lokality u Hamru na Jezeře v okrese Česká Lípa. Podle dosavadních poznatků Českou republikou prochází jihovýchodní hranice areálu druhu a další nálezy v severozápadních Čechách, zvláště pak v Ralské a Dokeské pahorkatině, bylo možné očekávat (Zámečník 2017). To mimochodem potvrdil i nedávný nález druhu poblíž hradu Bezděz.

J. Zámečník

Zámečník J. (2017): Rozšíření pampelišky osténkaté – *Taraxacum disseminatum* (sect. *Erythrosperma*) v České republice (Poznámky k rodu *Taraxacum* v České republice. I.). – *Acta Mus. Reginaehradec.*, ser. A., 36 (2016): 67–74.

***Thesium dollineri* Murb.**

C1/EN

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Louka (distr. Hodonín): Lose, 1,13 km JZJ od kostela v obci, 48°54'46"N, 17°28'25"E, 253 m n. m., sečená stepní stráňka s ovocnými sady, asi dva víceleté trsiky v otavě (24. 10. 2016 not. *K. Fajmon*), dvě rostliny (27. 4. 2018 not. *B. Jagoš*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): železniční nádraží, výslunný svah 80 m VSV od hlavní nádražní budovy, 48°54'36"N, 17°27'32"E, 242 m n. m., dosud nezarostlá enkláva silně vysychavého stepního porostu na J orientovaném svahu železničního zářezu zarůstajícího keří, 34 trsů s celkem 129 lodyhami, většinou již různou měrou zasychajícími vlivem extrémního sucha, ale zpravidla s alespoň několika plody (25. 5. 2017 photo *K. Fajmon*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Kuželov (distr. Hodonín): jihovýchodní okraj obce, asi 300 m JV od kostela v obci, 48°51'26,4"N, 17°29'31,6"E, 338 m n. m., sečený výslunný suchý trávník na mírně vyzvýšeném valu polní cesty a nekosený suchý travnatý svázek s řídkou výsadbou borovic nad cestou, 24 trsíčků (6. 5. 2005 not. *K. Fajmon*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): Vápenky pod drahou, 1,28 km J–JJZ od kostela v obci, 48°52'11,0"N, 17°31'04,4"E, 330 m n. m., rozhraní pásu úhuru a sečeného suchého trávníku, spolu s *Bifora radians*, jedna bohatě větvená plodná rostlina, zřejmě jednoletý morfortyp (1. 7. 2005 not. *K. Fajmon*).

Lokality od Kuželova a Velké nad Veličkou byly již dříve publikovány, ale pouze v obecné (Jongepier & Pechanec 2006, Jongepierová et al. 2008), popřípadě neúplné podobě (Dvořák & Dančák in Kaplan et al. 2017). Zda se na nich druh ještě vyskytuje, není jisté, neboť zde byl v minulých dvou letech neúspěšně cíleně hledán. Současná naleziště od Louky a Lipova jsou drobným doplněním obrazu o známém rozšíření druhu v tomto prostoru (Additamenta 9: 151, 2011).

K. Fajmon

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969d, Žeravice (distr. Hodonín): Teplý, zterasovaný svah zarůstající křovinami a ruderalní vegetací, 1,8 km ZSZ od kostela v obci, 49°00'58,7"N, 17°15'28,2"E, 235 m n. m., mírně ruderalizovaný zbytek xerothermní vegetace na vyprahlé písčité terase, dvě plodné rostliny, podle habitu zřejmě teprve jednoleté (15. 8. 2018 photo *K. Fajmon*).

Jongepierová I., Jongepier J. W., Devánová K., Fajmon K., Hájek M. & Škodová I. (2008): Vybrané vzácné rostliny. Selected rare plant species. – In: Jongepierová I. [ed.], Louky Bílých Karpat, Grasslands of the White Carpathian Mountains, p. 101–127, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.

***Torilis arvensis* (Huds.) Link**

C2/EN

- 18b. Dolnomoravský úval, 7069a, Vracov (distr. Hodonín): dolní okraj polní stráně Záhumenské, 480 m SSV od kostela v obci, 48°59'01,2"N, 17°13'07,2"E, 220 m n. m., při horní straně ruderalizované keřnaté meze s kustovnicí, přes 100 plodných jedinců (10. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Vracov: jihovýchodní okraj polní stráně Záhumenské, 640 m SV od kostela, 48°59'03,0"N, 17°13'18,6"E, 220 m n. m., východní konec ruderalizované keřnaté meze s kustovnicí, asi deset plodných rostlin (10. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Vracov: Báchory, 1,6 km SZ od zámku v Bzenci, 48°59'12,8"N, 17°14'57,8"E, 195 m n. m., vysychavý úhor, několik tisíc plodných rostlin (10. 8. 2018 leg. *K. Fajmon*, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6969b, Stříbrnice (distr. Uherské Hradiště): severozápadní okraj stráně Pohanky, 450 m S–SSZ od kostela v obci, 49°03'46,5"N, 17°18'34,9"E, 330 m n. m., výslunná ruderalizovaná stepní mez pod polní silničkou (v řídkém porostu hojněji *Bromus japonicus*, vzácně *Atriplex*

- oblongifolia*, opodál ejediněle *Erigeron cf. podolicus*), asi deset plodných rostlin (9. 10. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7069a, Vracov (distr. Hodonín): Za vinohrady, 850 m S od kostela v obci, 48°59'13,7"N, 17°12'52,7"E, 255 m n. m., vnitřní strana pláště dosti stinného pásu křovin, jedna plodná rostlina (10. 8. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7069b, Bzenec (distr. Hodonín): Starý hrad, na okraji obce na nejsevernějším konci ulice Pod Starým hradem, 175 m ZJZ od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'34,3"N, 17°16'02,1"E, 210 m n. m., ruderalizovaný svah nad začátkem turistického chodníku ke Starému hradu, několik plodných rostlin (11. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Starý hrad, SSZ okraj obnoveného areálu 180 m SSZ od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'41,1"N, 17°16'07,5"E, 240 m n. m., řídké ruderalizované křoviny za zchátralým pletivovým plotem podél cesty, několik desítek plodných rostlin (11. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Starý hrad, 60 m JV od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'34,3"N, 17°16'13,1"E, 235 m n. m., ruderalizovaná stepní strážka s dominancí *Carex praecox* na horním okraji vinohradů, několik plodných rostlin (7. 8. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU). – Bzenec: Starý hrad, 115 m JV od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'33,2"N, 17°16'14,9"E, 224 m n. m., ruderalizovaný travnatý podrost řídkého sadu, přes 50 plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Krefty, 240 m V od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'34,5"N, 17°16'22,4"E, 213 m n. m., výslunný okraj ruderalizovaného křovitého remízu s příměsí vzrostlých akátů, asi 15 plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Krefty, 260 m V od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'35,7"N, 17°16'23,8"E, 220 m n. m., polostinný až slunný severní okraj ruderalizovaného křovitého remízu s příměsí vzrostlých akátů, asi deset plodných rostlin (7. 8. 2018 leg. K. Fajmon, BRNU). – Bzenec: Krefty, 400 m V od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'35,7"N, 17°16'30,6"E, 225 m n. m., suché ruderalizované křoviny (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Krefty, 550 m V od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'36,7"N, 17°16'37,9"E, 230 m n. m., polostinné ruderalizované křoviny, přes 100 plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Krefty, 630 m VJV od Kaple sv. Floriána a sv. Šebestiána, 48°58'30,5"N, 17°16'40,8"E, 205 m n. m., výslunný lem na dolním konci pásu ruderalizovaných křovin, přes 100 plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Prostřední hory, 370 m ZSZ od Kněží hory (kóta 242,8), 48°58'40,2"N, 17°16'55,2"E, 235 m n. m., ruderalizovaná stepní enkláva ve zpustlých sadech, dominance *Carex praecox*, ejediněly trs *Gypsophila paniculata*, asi deset plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: podél západovýchodní cesty pod Prostředními horami (nad tratí Havale), 250 m ZSZ až 450 m Z od Kněží hory, 48°58'39,1"N, 17°16'53,3"E, 230 m n. m., suché výslunné i polostinné ruderalizované meze a okraje křovin podél polní cesty, dohromady přes 130 plodných rostlin na několika místech (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: severovýchodní cíp trati Havale, 170 m SSZ od Kněží hory, 48°58'41,2"N, 17°17'08,4"E, 233 m n. m., suchý ruderalizovaný lem u křižovatky polních cest, asi 15 plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Horní hory, 290 m Z od kóty Horní hory (292,0 – východnější vrchol), 48°58'55,8"N, 17°16'30,4"E, 285 m n. m., ruderalizovaný výslunný (západní) lem pásu křovin, několik plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Horní hory, 275 m ZJZ od kóty Horní hory, 48°58'53,1"N, 17°16'32,1"E, 280 m n. m., dosti stinný nekosený podrost pustnouceho sadu, asi 50 plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Horní hory, 290 m JZ od kóty Horní hory, 48°58'50"N, 17°16'34"E, 265 m n. m., ruderalizovaný polostinný podrost zpustlého sadu, roztroušeně (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: podél západovýchodní cesty pod Horními horami (nad tratí Maršálky), 540 až 800 m ZJZ od kóty Horní hory, 48°58'46"N, 17°16'15"E, 260 m n. m., suché výslunné i polostinné ruderalizované stepní meze a okraje křovin podél polní cesty, roztroušeně desítky plodných rostlin (7. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: křovitá mez oddělující tratě Za Pohany a Za Horními horami, 960 m SSV od zámku, 48°59'02"N, 17°16'07"E, 255 m n. m., ruderalizované lemy křovin, pořídku (8. 8. 2018 not. K. Fajmon). – Bzenec: Pohany,

severozápadní cíp, 700 m S–SSV od zámku, 48°58'55"N, 17°15'56"E, 246 m n. m., ruderalizovaný jihozápadní okraj křovin, asi deset plodných rostlin (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: západní okraj tratě Pohany, 600 m SSV od zámku, 48°58'51,7"N, 17°15'56,5"E, 242 m n. m., ruderalizovaný lem pásu křovin, asi deset plodných rostlin (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Ziskaly, 480 m S od zámku, 48°58'48,4"N, 17°15'52,6"E, 235 m n. m., ruderalizované polostinné meze na rozhraní vinohradů, pustnoucích sadů a zatravněných poliček, přes 100 plodných rostlin (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Ziskaly, 500 m S od zámku, 48°58'49,4"N, 17°15'50,3"E, 226 m n. m., ruderalizovaná mezka oddělující vinohrad a řídký poloopuštěný sad, asi deset plodných rostlin (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Ziskaly, 420 m S od zámku, 48°58'46,6"N, 17°15'51,6"E, 230 m n. m., pomístně ruderalizovaný polostinný stepní podrost zanedbaných extenzivních sadů, pořádku (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Psí hory, severovýchodní okraj, 530 m SV od zámku, 48°58'46,6"N, 17°16'04,3"E, 250 m n. m., polostinný ruderalní lem na spodním okraji pásu křovin podél severovýchodní strany hluboce zaříznuté úvozové cesty, asi 200 plodných rostlin (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Liščí hory, asi 1,23 km S od zámku, 48°59'12,5"N, 17°15'40,2"E, 240 m n. m., ruderalizovaný lem pásu křovin u polní cesty, jedna plodná rostlina (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Liščí hory, asi 1,14 km S od zámku, 48°59'09,2"N, 17°15'36,5"E, 230 m n. m., ruderalizovaný okraj křovin při kraji pole, přes 50 plodných rostlin, dalších několik desítek roztroušeně i dále na východ po obou stranách pásu křovin oddělujícího travnaté sady od lánu pole (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Liščí hory, 950 m SSZ od zámku, 48°59'03,0"N, 17°15'35,5"E, 215 m n. m., okraj ruderalizovaného pásu křovin, jedna plodná rostlina (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Výholce, 1,3 km JVV od hlavní křižovatky v Těmčicích, 48°59'26,7"N, 17°16'12,0"E, 220 m n. m., světlna mezi pásem vysazených borovic se zbytky stepního porostu a křovinami zarůstající ruderalizovanou plochou, jedna plodná rostlina (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Výholce, 1,42 km JVV od hlavní křižovatky v Těmčicích, 48°59'22,1"N, 17°16'11,9"E, 230 m n. m., ruderalizovaný horní lem křovin na rozhraní pole a remízu, asi deset plodných jedinců (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Výholce, 1,63 km JVV od hlavní křižovatky v Těmčicích, 48°59'16,1"N, 17°16'16,8"E, 220 m n. m., travnatá proluka v pásu silně ruderalizovaných křovin, asi deset plodných jedinců (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*). – Bzenec: Hažněky, asi 1,8 km SZ od železniční stanice Moravský Písek, 48°59'11,5"N, 17°17'38,5"E, 225 m n. m., ruderalizovaná stepní stráňka mezi stupni zterasovaného svahu, přes 15 plodných rostlin (8. 8. 2018 not. *K. Fajmon*).

Okolí Bzence a Vracova i izolovaný výskyt u Stříbrnic jsou zcela nově objevenou oblastí výskytu tořice rolní v České republice. Dosavadní absence údajů je nejspíše způsobena částečným opomíjením tohoto území při botanických průzkumech (jejichž pozornost se tradičně zaměřuje především na navazující úval s vátými písky a lužními biotopy podél Moravy) a také záměnami a přehlížením druhu jako takového.

Nápadně hojná je zde tořice rolní zejména na písčitéch svazích pahorků na severním okraji Bzence, kde se dosud udržela jemná mozaika záhumenků s vinohrady, sady a poličky, protkaná polními cestami a liniemi křovin (třebaže obvykle silně nitrofilními, často s výsadbami a zplaňováním akátu). Starobylá struktura zdejší kulturní krajiny i rozmanitý způsob a intenzita hospodaření (od intenzivně zemědělsky využívaných parcel po pozemky zcela opuštěné) v kombinaci s teplým a suchým klimatem a písčitém, avšak bázemi místy obohaceným podložím zjevně představují optimální podmínky pro tohoto teplomilného ruderalního archeofyty.

K. Fajmon

***Trifolium striatum* L.**

C1/EN

2a. Žatecké Poohří, 5546d, Chomutov: na pěšině u zatopených důlních propadlin zv. Pražské pole, 1,15 km S od kostela sv. Mikuláše v Droužkovicích, 50°26'26,0"N, 13°25'32,9"E, 308 m n. m., vzácně (12. 6. 2016 leg. Č. Ondráček, CHOM, Ondráček 2017).

Těžiště výskytu jetele žíhaného v severozápadních Čechách je na Podbořansku, Kadaňsku a Žatecku (největší koncentrace lokalit je mezi Kadani, Žatcem a Podbořany), kde se v současné době nachází na desítkách dílčích lokalit, někdy i ve velkém množství (Broum et al. 2018). V uvedené oblasti se v posledních 20 letech podařilo díky intenzivnímu průzkumu najít celou řadu nových lokalit.

Naprosto jiná situace je v okolí Chomutova, kde byl druh naposledy uváděn v roce 1930 (Klement 1930). V širším okolí Chomutova byl jetel žíhaný v poslední době přechodně zaznamenán ještě u Voděrad (1987 Č. Ondráček, CHOM) a Škrle (2002, 2008 Č. Ondráček, CHOM).

Č. Ondráček

32. Křivoklátsko, 5949d, Sýkořice (distr. Rakovník): PR Kabečnice, na dvou místech na stepních enklávách v prostoru tzv. Pánovy seče a Placiny při horní hraně údolí Berounky (nad jejím levým břehem): a) asi 550–640 m SSV (50°01'17,3"N, 13°57'29,9"E), b) 800 m ± SSZ (50°01'21,8"N, 13°57'05,8"E) od železniční zastávky Žloukovice, ca 320–365 m n. m., celkově stovky rostlin (26. 4. 2018 a 15. 6. 2018 leg. M. Štefánek, PRC).

Broum M., Broumová R., Ondráček Č. & Bušek O. (2018): Poznámky k současnému rozšíření *Trifolium striatum* L. v severozápadních Čechách. – Severočes. Přír. 50: 53–61.

Klement O. (1930): Die Pflanzendecke unserer Heimat. – In: Heimatkunde des Bezirkes Komotau 1/5: 1–128.

Ondráček Č. (2017): Botanický průzkum lokality „Pražské pole“ u Chomutova. – Severočes. Přír. 49: 31–36.

***Triglochin palustris* L.**

C2/EN

35d. Březnické Podbrdsko, 6348d, Věšín (distr. Příbram): lado slatinné loučky v komplexu vlhkých luk, ca 1 km J–JJZ od kaple sv. Františka Serafinského, 49°36'20,9"N, 13°49'25,7"E, 540 m n. m., vzácně, méně než deset rostlin (25. 7. 2017 not. J. Dandová, R. Hlaváček & K. Žák).

41. Střední Povltaví, 6251a, Drhovy (distr. Příbram): malý rybník asi 1,5 km SSZ od obce, mokrá louka (*Caricetum davallianae*) [sic!], 49°45'09"N, 14°13'22"E, 385 m n. m. (10. 7. 1985 leg. J. Krátká & I. Paukertová, HOMP).

Bařička bahenní byla nalezena v průběhu floristického kurzu ČSBS, který ve dnech 5.–13. 7. 1985 hostila středočeská Příbram. Podle lokalizace na schedě herbářové položky byla rostlina sebrána nejspíš na slatinné loučce u malého rybníčku při samotě Nový Dvůr. V později vydaných materiálech z příbramského kurzu (Hrouda & Skalický 1988) není lokalita vůbec zmíněna. Nejbližší naleziště bařičky je v nich uváděno od asi 2,5 km vzdáleného Drhoveckého rybníka, kde druh zaznamenali účastníci exkurze vedené

K. Kubátem. V materiálech jsou z tohoto fytochorionu publikovány ještě výskyty u osad Malá Buková a Horní Líšnice.

Bařička bahenní nebyvala zřejmě v minulosti ve Středním Povltaví příliš vzácná. P. Bureš ji zde dokonce označil za druh s roztroušeným výskytem (cf. Bureš in Štěpánková 2010: 327–328). Současně ale zmiňuje značný úbytek lokalit v ČR. K celkovému obrazu jejího rozšíření na území státu pak podotýká, že se jedná spíše o historickou dokumentaci než současný stav. O vymírání druhu ve Středním Povltaví svědčí datování nálezů uložených do databáze PLADIAS. Všechny totiž náležejí do minulého století. Z posázavské části fytochorionu jsou uvedeny pouze výskyty publikované M. Lhotskou (Lhotská 1968, 1973), z větší povltavské partie zmiňují druh od Cholutic L. Palek (1978) a od Kytína J. Štěpánek, který jej zde našel v roce 1979. Přestože databáze PLADIAS obsahuje řadu aktuálních floristických dat, novější údaje o výskytu bařičky bahenní ve Středním Povltaví zde již nenajdeme.

R. Hlaváček

79. Zlínské vrchy, 6773d, Pozdřechov (distr. Vsetín): PP Trubiska, okraj lesa, louka s pěnovcovým prameništěm na levém břehu potoka Trubiska 2,2 km VSV od evangelického kostela, 49°14'15"N, 17°59'05"E, 440 m n. m., spolu s *Epilobium parviflorum* (14. 8. 2018 leg. P. Batoušek, BRNM, OLM).

79. Zlínské vrchy, 6773d, Pozdřechov (distr. Vsetín): pramenná čočka (vegetace sv. *Caricion davallianae*) Z od jižního výběžku obce, 49°13'33"N, 17°57'46"E, 546 m n. m. (září 2003 not. P. Hájková, ČNFD).

Hrouda L. & Skalický V. [eds] (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. – Vlastiv. Sborn. Podbrdská 1984/27: 115–195.

Lhotská M. (1968): Příspěvek ke květeně dolního Posázaví II. – *Preslia* 40: 319–325.

Lhotská M. (1973): Příspěvek ke květeně dolního Posázaví III. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 8: 172–179.

Palek L. (1978): Příspěvek ke květeně Prahy II. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 13: 17–28.

***Vulpia bromoides* (L.) S. F. Gray**

C1/CR

38. Budějovická pánev, 7051b, Čakov (distr. České Budějovice): západní část rulového lomu S od silnice do Dubného ca 1,5 km V od kostela v obci, 48°58'50,9"N, 14°19'41,9"E, 445 m n. m., mnoho desítek rostlin (červen 2016 leg. M. Štech, CBFS).

39. Třeboňská pánev, 7055b, Staňkov (distr. Jindřichův Hradec): šterková plocha pod J zdí hotelu Česká Kanada v obci, 48°58'43,7"N, 14°57'09,5"E, 470 m n. m., několik desítek velice drobných rostlin (29. 5. 2016 leg. J. Blahovec 2016/013, herb. Blahovec). – Staňkov: písčité okraj volejbalového hřiště u restaurace U Sumečka, pod budovou obecního úřadu, 48°58'33,4"N, 14°57'11,8"E, 470 m n. m., velice malé rostlinky max. 3 cm vysoké, roztroušené na okrajích hřiště pro plážový volejbal (29. 5. 2016 leg. J. Blahovec 2016/013-II, herb. Blahovec, CB). – Staňkov: travnatá plocha s lavičkou a lípou uprostřed malé návsi 15 m J od hotelu Česká Kanada, 48°58'43,3"N, 14°57'09,6"E, 470 m n. m., stovky velice drobných rostlin, nevadí jim ani časté sečení trávníku (29. 5. 2016 leg. J. Blahovec 2016/013-III, herb. Blahovec). – Staňkov: řídký travnatý svah proti hotelu Česká Kanada, 48°58'44,0"N, 14°57'10,5"E, 470 m n. m., velice hojně, statné rostliny až 30 cm vysoké (29. 5. 2016 leg. J. Blahovec 2016/014-I, herb. Blahovec, CB).

39. Třeboňská pánev, 7055b, Chlum u Třeboně (distr. Jindřichův Hradec): písčité rozvolněné plochy na ostrově v rybníku Hejtman, 48°57'36,3"N, 14°56'20,4"E, 460 m n. m., stovky rostlin v J části ostrova (12. 6. 2016 leg. J. Blahovec 2016/072, herb. Blahovec, CB).

Vše Blahovec & Štech in Lepší & Lepší 2017: 29–30.

Vulpia myuros* (L.) C. C. Gmel.*C3/NT**

- 21b. Hornomoravský úval, 6469b, Olomouc – Městský Dvůr: okraj polní cesty a přilehlé disturbované plochy u bývalých zahradnických školek a čistírny odpadních vod asi 720 m SV od kostela sv. Filipa a Jakuba, 49°34'23,3"N 17°16'08,2"E, 207 m n. m. (10. 7. 2014 not. *J. Ševčík*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6569c, Čelčice (distr. Prostějov): místy disturbovaný kosený travník u asfaltové cesty pod novou vodní nádrží asi 800 m J od vlakové stanice v obci, 49°24'17,4"N, 17°11'25,8"E, 210 m n. m. (23. 7. 2017 leg. *J. Komárek*, herb. Komárek).

Na střední Moravě vzácný druh, který je dlouhodoběji znám jen z prostoru Tovačovských jezer (Trávníček 1996).

J. Komárek

60. Orlické opuky, 5863a, Hoděčín (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj jilovitého pole vpravo u silnice při cestě z Lična do Hoděčína, 425 m SSV od zámku v obci, 50°10'02,6"N, 16°09'56,9"E, 286 m n. m. (9. 6. 2016 leg. *J. Doležal 16/308*, herb. Doležal).
60. Orlické opuky, 5863c, Kostelec nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Kostelec nad Orlicí-zastávka, 50°07'02,1"N, 16°13'21,7"E, 276 m n. m. (1. 6. 2016 leg. *J. Doležal & J. Zámečník 16/274*, herb. Doležal).
- 61a. Křivina, 5862b, Ostašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): intravilán obce Ostašovice, šterkovité okraje silnice, 50°10'31,8"N, 16°08'28,7"E, 384 m n. m. (9. 6. 2016 not. *J. Doležal*).

Mrvka myší ocásek není z fytochorionů Orlické opuky a Křivina dosud udávána. V posledních letech se však poměrně intenzivně začala šířit v sousedním Týnišťském úvalu především podél železničních tratí, ale také se šterkem, který je používán při opravách silnic a chodníků (Doležal in Additamenta 14: 162–163, 2016).

J. Doležal

Trávníček B. (1996): Květena mokřadních lokalit v jihovýchodní části Hané – současný stav. – *Muz. Součas.*, ser. natur., 10: 39–50.

***Yucca flaccida* Haworth**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Stará Břeclav (distr. Břeclav): hlinité náplavy při levém břehu Dyje (lokality Šustárky), asi 300 m SSZ od kapličky ve Staré Břeclavi, 48°46'33,9"N, 16°53'00,4"E až 48°46'34,1"N, 16°53'01,1"E, 156 m n. m., 16 nekvetoucích rostlin, regenerujících po stržení nadzemních částí při úpravách hráze v roce 2012 na úseku ca 12 m dlouhém (28. 4. 2014 not. *J. Uher*, 11. 11. 2018 leg. et photo *J. Uher*, BRNL).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Charvátská Nová Ves (distr. Břeclav): písčitou navážkou zavezená skládka stavebního odpadu na travnaté oplocené parcele 1269/195 s víceletými nálety sukcesních dřevin (lokality Zahrady), asi 900 m S od obecní kapličky, mezi 48°46'21,2"N, 16°50'55,4"E a 48°46'20,9"N, 16°50'54,3"E, 162 m n. m., 12 rostlin, čtyři kvetoucí, na úseku asi 20 m dlouhém (28. 6. 2018 photo *J. Uher*).
- 74b. Opavská pahorkatina, 5974c, Hněvošice (distr. Opava): PR Hněvošický háj, černá skládka (výkopky zemin, zahradní odpad) na severovýchodním okraji rezervace mezi dvěma rybníky (menší spodní oplocený) u okraje lesa, 40 m Z od ulice Opavská, 965 m JZ od kostela v obci, 50°00'02,2"N, 18°00'01,4"E, 264 m n. m. (2016 not. *V. Koutecká*; Kočvara et al. 2016 ut *Y. filamentosa*¹²⁾).

¹²⁾ Přestože byla rostlina původně určena jako *Yucca filamentosa* a nebyla sebrána herbářová položka ani pořízena fotografie, téměř jistě se jednalo o druh *Y. flaccida*. Rostlina byla totožná s těmi, které byly později nalezeny na lokalitě v PP Profil Morávky a podle fotografií přiřazeny k druhu *Y. flaccida*.

- 80a. Vsetínská kotlina, 6575a, Rožnov pod Radhoštěm (distr. Vsetín): šterkový náplav na pravém břehu Rožnovské Bečvy, rozvolněná osluněná část náplavu ca 2,6 km VSV od železničního nádraží, 49°27'52,9"N, 18°10'08,8"E, 390 m n. m., jedna rostlina (18. 6. 2018 photo *V. Kalníková & M. Kubín* ut *Yucca filamentosa*; det. J. Uher ut *Yucca flaccida*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376a, Staré Město (distr. Frýdek-Místek): PP Profil Morávky, rekultivovaná skládka v levobřežní části údolí řeky Morávky poblíž nebezpečné cesty vedoucí přes skládku z ulice Skotňa, asi 75 m S od ní a 0,62 km Z od potrubního mostu vodovodu přes řeku, 49°40'09,3"N, 18°22'42,3"E, 314 m n. m., dvě rostliny u sebe poblíž černých skládek zahradního odpadu na temeni skládky, které bylo osazeno listnáči, přímo v místě výskytu však stromky chybí (18. 10. 2018 not. *V. Koutecká*; 23. 11. 2018 photo *V. Koutecká*, det. J. Uher; Koutecká & Koutecký 2018).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376d, Raškovice (distr. Frýdek-Místek): Kamenec, NPP Skalická Morávka, lužní les na levém břehu Morávky, okraj cesty u skládky zahradního odpadu u brodu Kamenec – Vyšní Lhoty, 49°38'02,9"N, 18°26'51,1"E, 370 m n. m., jeden rozvětvený trs (30. 4. 2015 not. *J. Lukavský*, 31. 8. 2016 not. *J. Lukavský*, 2018 det. J. Uher podle fotografií rostliny přenesené z lokality do kultury).

Nový zplanělý druh v květeně České republiky.

Yucca flaccida je běžně pěstovanou, spolehlivě mrazuvzdornou trvalkou, v zahradách obvykle pěstovanou pod chybným jménem podobného druhu *Y. filamentosa* – záměny jsou natolik časté, že zasluhují širší komentář. Oba druhy rostou na písčinách pobřežních plání na jihovýchodě severoamerického kontinentu, z Louisiany do severní a jižní Karolíny, *Y. flaccida* nadto i v řadě izolovaných, pravděpodobně druhotných enkláv v oblasti Velkých jezer (Hess & Robbins 2002). V evropských zemích byla *Y. flaccida* první doložena roku 1816 z londýnských zahrad Jamese Veree (Haworth 1819, Lindley 1836), kde byla také rozpoznána a popsána. Od *Y. filamentosa*, pěstované nejméně o půldruhého století dříve (Sims 1810), se liší především plochými, kopinatými a měkkými, ve stáří ochable se ohýbajícími listy. Z okrajů se uvolňují bílá, časem okrově se zabarvující vlákna. *Yucca filamentosa* má naopak listy konkávně prohnuté, často se lopatkovitě rozšiřují a jejich nápadně delší, kudrnatá vlákna zůstávají bílá. Mohutné laty *Y. flaccida* sestávají z větví kratičce pyřitých a při dokvétání zpravidla nápadně odkloněných od hlavní osy (Carrière 1859); u *Y. filamentosa* jsou ramena lysá a více či méně sevřená. Listky vnitřního kruhu okvěti má mít *Y. flaccida* jen o málo širší než vnější (Ward 2011). Lindley (1836) nicméně poukazuje na vnitřní okvětní lístky, které jsou oproti vnějším dvakrát širší; původní Haworthova (1819) diagnóza vymezuje druh jen na základě rozdílnosti listů. Nesrovnalosti mohou pramenit z dlouhodobé absence typu *Y. flaccida*, neotyp byl stanoven teprve nedávno (Ward 2006). Oba taxony jsou značně proměnlivé, běžně pěstovány a zaměňovány byly už v polovině 19. století (cf. Vilmorin 1866, Molon 1914) a početné zahradní klony, přičítané druhu *Y. flaccida* (Trelease 1902, Hess & Robbins 2002) – např. *Y. orchioides* (Carrière 1861) se zvláště tuhými listy a kompaktními latami, *Y. puberula* (Baker 1873) nebo *Y. exigua* (Baker 1873) s listy bez vláken, byly dříve obecně řazeny k *Y. filamentosa*. Podobně také *Yucca smalliana*, jediný zástupce rodu zmíněný v Květeně ČR (Bělohávková in Štěpánková et al. 2010: 641; bez záznamů mimo zahrady), vymezená Fernaldem (1944) kvůli úzkým, neochabujícím listům a pravděpodobně jen nepřesně vykresleným květům v Lindleyově (1836) zobrazení, bývala

dlouho spojována s *Y. filamentosa* (Hochstätter 2002). Teprve nedávno byla, s přihlédnutím k pýřitým a teprve s dokvétáním olysávajícím větvením květenství, ztotožněna s *Y. flaccida* (Hess & Robbins 2002, Ward 2004). Místně ještě mohou už tak nepřehlednou situaci komplikovat přetrvávající hybridy, uváděné do zahrad na počátku minulého století neapolskými školkami Damman & Co. (Molon 1914) – tyto bývají stěží rozpoznatelné od *Y. flaccida*, značně dlouhá bílá vlákna však ukazují i na účast jiných druhů sekce *Chaenocarpa*.

Zavlečení *Y. flaccida* mimo zahrady bylo až dosud s jistotou doloženo jen z Belgie (Verloove & Lambinon 2014), nejspíš se ale týká i nemalého podílu dalších nálezců ze zemí atlantické a mediteránní Evropy a téměř jistě záznamů středoevropských – německých (Hetzel 2006, Pilsl et al. 2008), rakouských (Forstner & Hübl 1971, Hohla et al. 1998), maďarských (Pándi et al. 2014, Gábor & Balogh 2017) i slovenských (Feráková 2006 a 2015) – připsaných mylně druhu *Y. filamentosa*. Vesměs jde o rostliny přetrvávající na místech dávno zaniklých zahrad nebo roznášené se zahradním odpadem, odkud se vzácně šíří dál. Podobně tomu bylo u záznamů na náplavech v Rožnově pod Radhoštěm a u Raškovic (v obou případech jde o soliterní nekvetoucí růžice, které budou nejspíš zase vodou strženy dřívě, než by mohly zesílit) nebo přímo u černých skládek se zahradním odpadem v PR Hněvošický háj a v PP Profil Morávky. Lokalita u Staré Břeclavi, rovněž při řece, od které je ale oddělena hrází, byla před čtyřmi lety při úpravě hráze stržena a zarovnána: rostliny tu jen zvolna regenerují pod vzrostlými babykami, v as. *Convolvulo arvensis-Elytrigietum repentis* prorůstané kopřivami a astříčkami rodu *Symphotrichum* (dávnému zavlečení se zahradním odpadem tu napovídají i dva rozsáhlejší porosty barvínku v místech, kam díky stromům nepronikly radlice buldozerů). Na nalezišti za Charvátskou Novou Vsí roste dvanáct statných rostlin, na rozsáhlé parcele ve vlastnictví břeclavského městského úřadu. I tady jde většinou o samotné růžice (ve dvou případech polykormony s několika růžicemi) na ornici dávno zavezených výsypkách stavebního odpadu v zapojeném porostu trav, prorůstaném místy topinambury a invazními dřevinami (povětšinou akáty). V loňském roce byly na této lokalitě zaznamenány čtyři kvetoucí rostliny. Jakkoli jsou ale na stanovišti zakořeněné rostliny takřka nezničitelné, jejich invazní potenciál u nás i jinde v evropských zemích zůstává mizivý. Listové růžice v těžkých polykormonech drží pevně pohromadě, což omezuje schopnost šíření z vegetativního množení, a květy, opylované v americké domovině motýlky rodu *Tegeticula* (Pellmyr 2003, Sheppard & Oliver 2004), jsou příliš prostorné: včely, ačkoli je navštěvují, se obvykle vyhnou blížnám, neopylí je a plody se nevyvíjejí. Nicméně, jak připomíná studie maďarských autorů (Pándi et al. 2014), absence specializovaných opylovačů může být v době globalizovaného trhu stavem dočasným.

J. Uher, V. Kalníková, M. Kubín, V. Koutecká & J. Lukavský

Baker J. G. (1873): *Yucca exigua* Baker, *Yucca puberula* Haworth, *Yucca flaccida* Haworth, *Yucca filamentosa* Linn., *Yucca filamentosa* var. *grandiflora* Baker – *Refugium Botanicum* 5: tab. 314, 322, 323, 324 a 325.

Carrière E. A. (1859): *Le Yucca flaccida*. – *Rev. Hort.* 31: 555–557.

Carrière E. A. (1861): *Yucca orchiooides*. – *Rev. Hort.* 33: 369–370.

- Feráková V. (2006): *Amaranthus albus*, *A. blitoides*, ... *Yucca filamentosa*. – In: Dítě D. [ed.], Zaujímavější floristické nálezy, Bull. Slov. Bot. Spoločn. 28: 275–277.
- Feráková V. (2015): Addition to the survey of alien taxa of vascular plants of the urban ecosystem of Bratislava municipal part Karlova Ves. – Acta Bot. Univ. Comen. 50: 43–48.
- Fernald M. L. (1944): Overlooked species, transfers and novelties in the flora of Eastern North America. The identity of *Yucca filamentosa*. – Rhodora 46 (541): 1–21.
- Forstner W. & Hübl E. (1971): Ruderal-, Segetal- und Adventivflora von Wien. – Verlag Notring, Wien.
- Gábor M. & Balogh R. (2017): *Yucca filamentosa* L. a Dél-Nyírségben. – Kitaibelia 22: 404–406.
- Haworth A. H. (1819): Supplementum plantarum succulentarum. – London.
- Hess W. J. & Robbins R. L. (2002): *Yucca*. – In: Flora of North America Editorial Committee [ed.], Flora of North America 26: 423–441, Oxford University Press, New York-Oxford.
- Hetzl G. (2006): Die Neophyten Oberfrankens. – Ms. [Disert. práce; depon. in: Bayerischen Julius-Maximilians-Universität Würzburg]
- Hohla M., Kleesadl G. & Melzer H. (1998): Floristisches von den Bahnanlagen Oberösterreichs. – Beitr. Naturk. Oberösterreichs 6: 139–301.
- Hochstätter F. (2002): Het geschlacht *Yucca* (Agavaceae), 10. Serie Filamentosae. – Succulenta 81: 36–43.
- Kočvara R., Koutecká V. & Koutecký T. (2016): Přírodní rezervace Hněvošický háj, botanický inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava]
- Koutecká V. & Koutecký T. (2018): Přírodní památka Profil Morávky, botanický inventarizační průzkum. – Ms., 39 p. [Depon. in: Odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava]
- Lindley J. (1836): *Yucca flaccida*. – Bot. Reg. 22: tab. 1895.
- Pándi I., Penszsa K., Botta-Dukát Z. & Kröel-Dulay G. (2014): People move but cultivated plants stay: abandoned farmsteads support the persistence and spread of alien plants. – Biodiv. Conserv. 23: 1289–1302.
- Pellmyr O. (2003): *Yuccas*, yucca moth, and coevolution: a review. – Ann. Missouri Bot. Gard. 90: 35–55.
- Pils P., Schröck C., Kaiser R., Gewolf S., Nowotny G. & Stöhr O. (2008): Neophytenflora der Stadt Salzburg. – Sauteria 16: 246–250.
- Sheppard C. A. & Oliver R. A. (2004): *Yucca* moths and *Yucca* plants: Discovery of “the Most Wonderful Case of Fertilisation”. – Amer. Entomol. 50: 32–46.
- Sims J. (1806): *Yucca filamentosa*. – Bot. Mag. 23–24: pl. 900.
- Trelease W. (1902): The Yuccaeae. – Rept. Missouri Bot. Gard. 13: 27–133.
- Verloove F. & Lambinon J. (2014): The sixth edition of the Nouvelle Flore de la Belgique: nomenclatural and taxonomic remarks. – Dumortiera 104: 7–40.
- Vilmorin P. A. (1866): Les fleurs de pleine terre. – Paris.
- Ward D. B. (2006): A nomenclatural history of southeastern filiferous *Yucca*, with selection of a neotype for *Y. flaccida*. – Castanea 71: 80–84.
- Ward D. B. (2011): *Yucca filamentosa* and *Yucca flaccida* (Agavaceae) are distinct taxa in their type localities. – Castanea 76: 222–228.

Emendationes et errores

Abutilon theophrasti Med.

Lokalita ve Středním Povltaví u obce Ostrov na Příbramsku (Additamenta 7: 253, 2008) byla nesprávně zařazena do kvadrantu 6350c, správně má být 6250d.

***Amaranthus cruentus* L.**

Podobne ako v iných krajinách strednej Európy, toto meno sa aj v Českej republike mylne aplikovalo na často pestovaný a splnievajúci, väčšinou červeno sfarbený druh *A. hypochondriacus* L. Dva príbuzné kultúrne druhy autori Costea et al. (2001) biosystematicky vymedzili nasledovne: *A. cruentus* má listene a listence max. 3 mm dlhé, také dlhé alebo o niečo dlhšie než okvetné lístky; tobolky na vrchole smerom k stylódiám náhle zúžené do krátkeho, ale zreteľného křčika; stylódiá na vrchole viečka k sebe zblížené; semená belavé až žltkasté, zriedka tmavohnedé. *A. hypochondriacus* má listene a listence max. 5 mm dlhé, 1,5–2-krát dlhšie než okvetné lístky; tobolky na vrchole smerom k stylódiám postupne, nie náhle zúžené, bez zreteľného křčika; stylódiá na vrchole viečka od seba šikmo odstavujúce; semená tmavohnedé až čierne. Kým *A. cruentus*, pochádzajúci z oblasti centrálnej Ameriky a pestovaný hlavne v trópoch a subtropoch, je teplomilnejší, *A. hypochondriacus*, pochádzajúci zo Severnej Ameriky, dobre prosperuje aj v podmienkach miernej klímy, vrátane Českej republiky. Po revízii herbárových dokladov z územia Českej republiky, určených ako *A. cruentus* (syn.: *A. paniculatus*) (PR, PRC, PRA, BRNU), možno konštatovať, že tropický druh *A. cruentus* sa tu nepestoval a preto ani nesplnieval. Pri dnešnej komerčnej dostupnosti semenného materiálu sa však v súčasnosti nedá úplne vylúčiť možnosť aspoň zriedkavého pestovania *A. cruentus* v rôznych farebných kultivaroch aj v Českej republike, podobne ako je to ojedinele doložené z Rakúska vo viedenskom herbári (W).

D. R. Letz

Costea M., Sanders A. & Waines G. (2001): Preliminary results toward a revision of the *Amaranthus* hybrid species complex (Amaranthaceae). – *Sida, Contrib. Bot.* 19: 931–974.

***Radiola linoides* Roth**

V komentári k nálezu stozrníku Inovitého z PP Na Plachtě v Hradci Králové (Prausová & Doležal in *Additamenta* 10: 114–115, 2013) byla z Hrobařovy Květeny Kostelecka a Rychnovska (Hrobař 1931) převzata mylná historická lokalita výskytu „Nová Ves u Týniště“, ve skutečnosti se však jedná o Novou Ves nedaleko Přepych (cf. Prančl in Kaplan et al. 2016a).

[eds]

Sisymbrium austriacum* Jacq. subsp. *austriacum

V příspěvku k *Agropyron pectinatum* u obce Dyjákovičky (Řepka & Chytrý in *Additamenta* 2: 219–220, 2003) byl omylem (záměna jmen) uveden výskyt druhu *Sisymbrium austriacum*, správně se však jedná o druh *S. orientale*.

[eds]

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali kritické a obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Daniel Abazid (Soběslav), Libor Ambrozek (Kyjov), Martina Bartošová (Průhonice), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Eliška Blažejová (Praha), Karel Boublík (Praha), Jiří Brabec (Cheb), Kristina Brtníková (Brno), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Zita Červenková (Jince), Martin Dančák (Olomouc), Jana Dandová (Zbečno), Jiří Danihelka (Brno), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha – Horní Počernice), Václav Dvořák (Olomouc), Karel Fajmon (Veselí nad Moravou), Jitka Farská (České Budějovice), Vít Grulich (Brno), Jiří Hadinec (Praha), Vojtěch Herman, Václav Hlaváč (Havlíčkův Brod), Rudolf Hlaváček (Příbram), David Hlisenkovský (Frýdek-Místek), Ondřej Horných (České Budějovice), Michal Hroneš (Olomouc), Karin Hustáková (Brno), Jindřich Chrtěk jun. (Průhonice), Markéta Chudomelová (Brno), Bohumil Jagoš (Luhačovice), Jana Janáková (České Budějovice), Josef Janeček (Rožnov pod Radhoštěm), Ivan Jindra (Zlín), Ivana Jongepierová a Jan Willem Jongepier (Veselí nad Moravou), Veronika Kalníková (Rožnov pod Radhoštěm), Jiří Kameníček (Olomouc), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Michael Kesl (Praha), Lucie Kobrlová (Olomouc), Jiří Kocián (Praha), Martin Kočí (Karlovice), Hana Kočvarová (Záříč), Vojtěch Kodet a Dana Kodetová (Jihlava), Filip Kolář (Praha), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Richard Koritta (Praha), Milan Kotlínek (České Budějovice), Věra Koutecká (Ostrava), Petr Koutecký (České Budějovice), Tomáš Koutecký (Brno), František Krahulec (Průhonice), Michal Krátký (Olomouc), Miroslav Kubín (Rožnov pod Radhoštěm), Pavla Kunzová (Bukvice), Pavel Kúr (Praha), Vítězslav Kuželka (Praha), Jan Lacina (Tišnov), Deana Láníková (Boskovice), Jiří Lederer (Frýdek-Místek), Eva Legátová (Chanovice), Martin Lepší (České Budějovice), Petr Lepší (Český Krumlov), Dominik Roman Letz (Bratislava), Zdeňka Lososová (Brno), Vojen Ložek ml. (Karlštejn), Jan Lukavský (Ostrava), Pavel Mandys (Hradec Králové), Milan Marek (Praha), Vladimír Melichar (Karlovy Vary), Vít Michálek (Kuks), Zdeněk Mikulica (Černvír), Zdeňka Navrátilová (Praha), Pavel Novák (Brno), Jiří Ohryzek (Zlín), Čestmír Ondráček (Chomutov), Ivana Paukertová (Brno), Radim Paulič (Strakonice), Michal Paulus (Praha), Barbora Pichalová (Růžďka), František Pleva, Jaroslav Podhorný (Otinoves), Zlata Potyková (Strážnice), Romana Prausová (Hradec Králové), Magdaléna Prokešová (Lobodice), David Půbal (Vimperk), Tomáš Rejzek (Cvikov), Jan Roleček (Brno), Olga Rotreklová (Brno), Vlastik Rybka (Praha), Vladimír Řehořek (Kořenec), Radomír Řepka (Brno), Jiří Sádlo (Průhonice), Věra Samková (Hradec Králové), Jiří Simandl (České Budějovice), Vojtěch Sedláček (Moravská Třebová), Zdeněk Skála (Praha), Dana Sobotková (Linhartice), Milan Soukup (Heřmaň u Protivína), Daniel Szokala (Lednice na Moravě), Otakar Šída (Praha – Horní Počernice), Ondřej Škrabal (Brno), Martin Šrajbr (Svitavy), Michal Štefánek (Praha), Radek Štencl (Jeseník), Klára Štolfová (Rýmařov), Kateřina Šumberová (Brno), Hana Švandová (Nový Jičín), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Jana Tkáčiková (Frýdek-Místek), Bohumil Trávníček (Olomouc), Linda Trunečková (Dobříš), Jiří Uher (Lednice na Moravě), Jiří Unar (Brno), Tomáš Urfus (Praha), Michal Vávra (Val u Dobrušky), Richard Višňák (Stráž pod Ralskem), Tomáš Vyníkal (Olomouc), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Průhonice), Pavel Zdvoraček (Praha), František Zima (Praha), Karel Žák (Praha), Vojtěch Žíla (Strakonice).

Příspěvky D. R. Letze k rodu *Amaranthus* podpořila Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied (projekt VEGA 2/0137/17).

Autorský příspěvek M. Ducháčka o pryšcích podrodu *Chamaesyce* vznikl za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2019–2023/4.I.a, 00023272). K. Šumberová a P. Dřevojan byli

podpoření projektem PLADIAS (14-36079G), K. Šumberová dále z institucionálních zdrojů (RVO 67985939). Z. Lososová byla podpořena projektem CEVS (19-28491X).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování. Z tohoto projektu zde uveřejňujeme nálezy druhů *Allium angulosum*, *Artemisia pontica*, *Beckmannia syzigachne*, *Bothriochloa ischaemum* (část), *Calamagrostis pseudophragmites*, *Euphorbia maculata* (část), *Gypsophila paniculata*, *Thesium dollineri* a *Torilis arvensis*.

Rovněž děkujeme zřizovatelům a správcům elektronických databází – Databáze PLADIAS: Centrum analýzy a syntézy rostlinné diverzity (PLADIAS 2019), Nálezová databáze ochrany přírody (AOPK ČR 2019), Česká národní fytoecologická databáze (ČNFD, Chytrý & Rafajová 2003), Virtual Herbarium (<http://herbarium.univie.ac.at/database/index.php>) a Databáze herbářových dokladů ve sbírkách České republiky (<http://puvodni.mzm.cz/Botanika/CS/uvod.html>), které jsou pro práci s floristickými údaji v současné době nepostradatelné.

Literatura

- AOPK ČR (2019): Nálezová databáze ochrany přírody. – [on-line databáze; Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, <https://portal.nature.cz/nd/>]
- Bureš L. (2013): Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – Rubico, Olomouc.
- Čelakovský L. (1871): Prodrómus der Flora von Böhmen. II. – Arch. Naturwiss. Landesdurchforsch. Böhmen, sect. 3a, fasc. 2: 113–388.
- Dančák M. & Kocián P. [eds] (2017): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XI. – Acta Mus. Siles., sci. natur., 66: 237–251.
- Danihelka J., Chrtěk J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – Preslia 84: 647–811.
- Dostál J. (1948–1950): Květena ČSR a ilustrovaný klíč k určení všech cévnatých rostlin, na území Československa planě rostoucích nebo běžně pěstovaných. – Přírodovědecké nakladatelství, Praha, 2269 p.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 p.
- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. Vol. 1 & 2. – Brno & Praha.
- Grulich V. [red.] (1989): Výsledky floristického kursu ČSBS v Uherském Hradišti 1987. – Odbor kultury ONV, Uherské Hradiště, 125 p.
- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – In: Grulich V. & Chobot K. [eds], Červený seznam ohrožených druhů České republiky, cévnaté rostliny, Příroda 35: 75–132.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha, 542 p.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travinná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- Chytrý M. [ed.] (2013): Vegetace České republiky. 4. Lesní a křovinná vegetace. – Academia, Praha.
- Chytrý M. & Rafajová M. (2003): Czech National Phytosociological Database: basic statistics of the available vegetation-plot data. – Preslia 75: 1–15.
- IUCN (2012a): IUCN Red List categories and criteria: Version 3.1., 2nd ed. – IUCN, Gland, Switzerland.
- IUCN (2012b): Guidelines for application of IUCN Red List criteria at regional and national levels: Version 4.0. – IUCN, Gland, Switzerland.
- IUCN (2014): Guidelines for using the IUCN Red List Categories and Criteria. Version 11. – IUCN, Gland, Switzerland.

- Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Bureš P., Zázvorka J., Hroudová Z., Ducháček M., Grulich V., Řepka R., Dančák M., Prančl J., Šumberová K., Wild J. & Trávníček B. (2015): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 1. – *Preslia* 87: 417–500.
- Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Ekrt L., Chrtek J. jun., Zázvorka J., Grulich V., Řepka R., Prančl J., Ducháček M., Kúr P., Šumberová K. & Brůna J. (2016a): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 2. – *Preslia* 88: 229–322.
- Kaplan Z., Danihelka J., Lepší M., Lepší P., Ekrt L., Chrtek J. jun., Kocián J., Prančl J., Kobrlová L., Hroneš M. & Šulc V. (2016b): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 3. – *Preslia* 88: 459–544.
- Kaplan Z., Danihelka J., Koutecký P., Šumberová K., Ekrt L., Grulich V., Řepka R., Hroudová Z., Štěpánková J., Dvořák V., Dančák M., Dřevojan P. & Wild J. (2017): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 4. – *Preslia* 89: 115–201.
- Kaplan Z., Koutecký P., Danihelka J., Šumberová K., Ducháček M., Štěpánková J., Ekrt L., Grulich V., Řepka R., Kubát K., Mráz P., Wild J. & Brůna J. (2018a): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 6. – *Preslia* 90: 235–346.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. Jr., Prančl J., Ducháček M., Ekrt L., Kirschner J., Brabec J., Zázvorka J., Trávníček B., Dřevojan P., Šumberová K., Kocián P., Wild J. & Petřík P. (2018b): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 7. – *Preslia* 90: 425–531.
- Kocián J. & Chrtek J. (2017): Distribution of mountain hawkweeds (*Hieracium* s. str.) in the Hrubý Jeseník Mountains. – *Acta Mus. Siles., sci. natur.*, 66: 193–229.
- Kocián J. (2018): Horské jestrábníky – znovuobjevené poklady jesenícké flóry. – *Jeseníky a Rychlebské hory* 2: 10–12.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtek J. jun., Kaplan Z., Kirschner J., Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – *Academia*, Praha, 928 p.
- Kučera J., Vaňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: update of the checklist and Red List and a brief analysis. – *Preslia* 84: 813–850.
- Lepší M. & Lepší P. [red.] (2017): Nálezky zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXIII. – *Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy*, 57: 5–33.
- Lepší P., Lepší M., Boublík K., Štech M. & Hans V. [eds] (2013): Červená kniha květeny jižní části Čech. – *Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích*, 503 p.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 21(1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- PLADIAS (2019): Databáze české flóry a vegetace. – URL: <http://pladias.cz/>
- Pyšek P., Danihelka J., Sádlo J., Chrtek J. jr., Chytrý M., Jarošík V., Kaplan Z., Krahulec F., Moravcová L., Pergl J., Štajerová K. & Tichý L. (2012): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – *Preslia* 84: 155–255.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97–186.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České socialistické republiky* 1: 103–121, *Academia*, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): *Květena České republiky*. Vol. 4. – *Academia*, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): *Květena České republiky*, Vol. 5. – *Academia*, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): *Květena České republiky*. Vol. 6. – *Academia*, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): *Květena České republiky*. Vol. 7. – *Academia*, Praha, 767 p.

Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha, 712 p.

Thiers B. (2019): Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium [online]. – URL: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/>

Došlo dne 18. 2. 2019